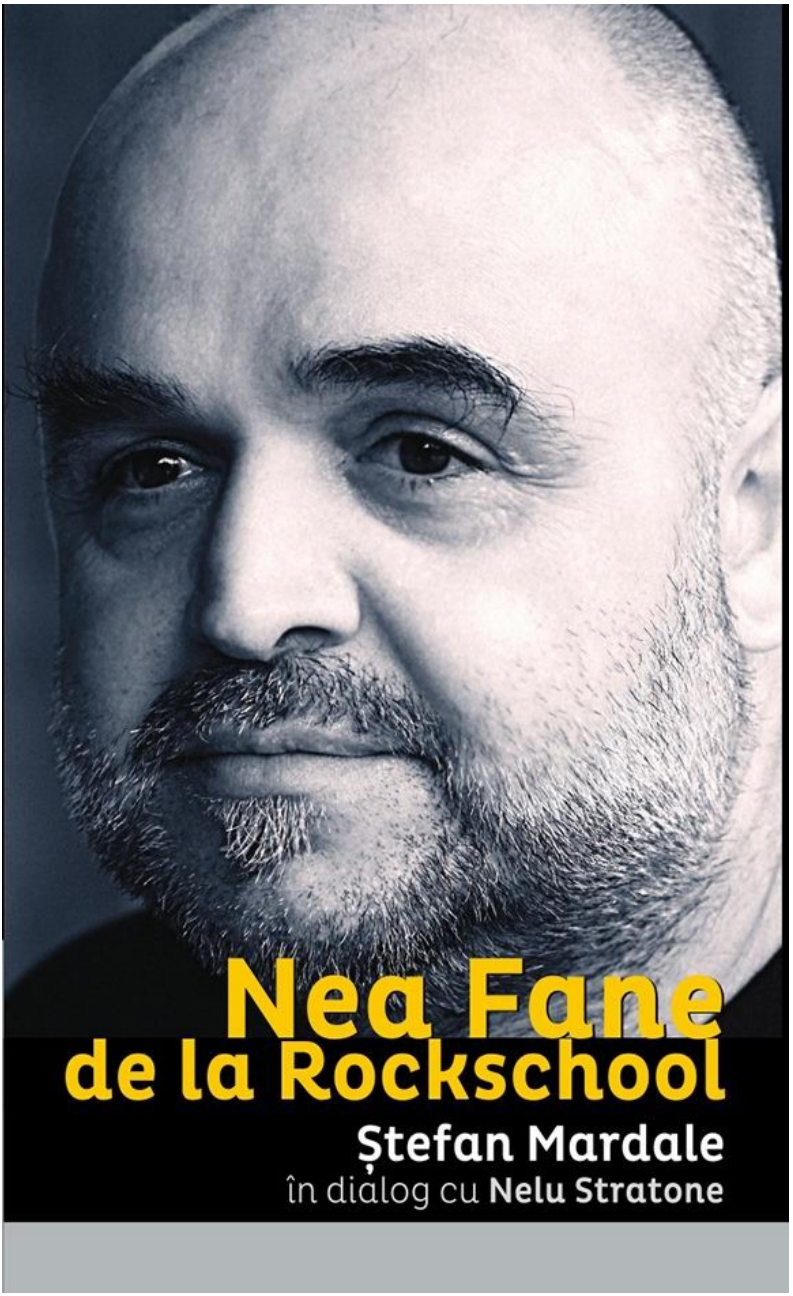

Nea Fane de la ROCKSCHOOL
Ştefan Mardale* în dialog *cu Nelu Stratone

colecţia Muzicală
Seria STRATONE

2017 casa de pariuri literare www.cdpl.ro editor: un cristian
DTP & copertă: Francisc Baja pentru copertă, typeface Minion Pro, designer Robert Slimbach.
Metropolis, Oradea
O 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României MARDALE, ŞTEFAN
Nea Fane de la Rockschool: Ştefan Mardale în dialog cu Nelu Stratone / Ştefan Mardale, Nelu Stratone – intervievator.
— Bucureşti: Casa de pariuri literare, 2017
ISBN 978 – 606 – 990 – 011 – 06
I. Stratone, Nelu
821.135.1

Nea Fane de la
ROCKSCHOOL

Ştefan Mardale în dialog *cu Nelu Stratone*

casa de pariuri literare

Ştefan Mardale este un personaj interesant. L-am cunoscut prin decembrie 94 la Festivalul „Om bun”, când am făcut un reportaj pentru cotidianul **Ziua***. Ştiu că m-au atras cele două piese interpretate de el* într-*o manieră care amintea de Mircea Florian. Ne-am revăzut după câteva luni, la Timişoara, unde era un festival rock. După puţin timp,* s-*a mutat în Bucureşti şi ne-am văzut ceva mai des. Venea adesea la Radio Tinerama, unde prezentam emisiunea „A lu’ Nelu”, dedicată rockului românesc. A participat la naşterea formaţiei CRI GRI, un proiect pe care l-a promovat mai mult de două decenii, timp în care a*

lansat patru albume. În ultimii ani este preocupat de şcolarizarea copiilor, adolescenţilor şi chiar a părinţilor dornici să înveţe tainele muzicii rock.

(NELU STRATONE)

Ce ne poţi povesti despre copilăria ta?

„Copilărie, unde eşti, / cu glasuri argintii, / cu gânduri bune ca-n poveşti? / te-aştept acum în vis să vii/ şi timpul tu să-l întârzii, / căci zboară că un vultur peste noi, / preface amintirile-n strigoi".

Acum ţi-a venit?

Da, (râde) fix acum 35 de ani, când eram în armată. E refrenul primei mele compoziţii cu versuri în română. Tema îmi fusese sugerată de Ovidiu Manciulea, un camarad din Romanian Navy, atunci când i-am cântat melodia cu o romgleză de baltă, adică un fel de procedeu dadaist, cu combinaţii de silabe la nimereală, uneori apărând şi cuvinte cunoscute, asta ca să nu cânţi cu ta, la, la, ceea ce e foarte plictisitor şi adesea te scoate din stare. Era, de fapt, trezirea dintr-o copilărie prelungită. Îmi place să cred că sporadic ea mai continuă şi astăzi, nu doar în vis.

Să încep cu o scurtă prezentare a părinţilor: Anica şi Tudor, ţărani din două sate vecine aflate în sud-estul judeţului Brăila, Spiru Haret, mama, şi Berteşti de Jos, tata. Au fost absolvenţi de patru clase primare, cum spunea mama „şi alea cu oile pe malul Călmăţuiului", râu care leagă cele două sate. S-au căsătorit în toamna lui 1962, an în care s-a raportat încheierea colectivizării. Ei chiar au crezut ce spunea Partidul Unic, şi anume că lampa, calul şi căruţa vor ajunge obiecte de muzeu; o altă minciună comunistă, aşa cum s-a văzut după 1989 şi chiar înainte, pentru cine a avut minte să înţeleagă. Aşa că, în toamna lui 1963, au plecat spre Brăila.

Mama era însărcinată, dar avea rezistenţă fizică şi un moral bun. Rar am auzit-o să se plângă de ceva până au început inerentele probleme ale bătrâneţii. La zece ani ieşea la arat, ducând calul de nas. Am putut-o vedea

cărând roabe de balastru (pietriş cu nisip), fiind însărcinată cu sora mea mai mică cu patru ani şi jumătate. Ai mei construiau casa. A fost o experienţă să văd demolarea celei vechi şi apoi construcţia celei noi, de la săparea temeliei până la ultimele finisaje făcute de mama, care a învăţat din mers o mulţime de lucruri ţinând de amenajări interioare. Ştiu locul din fundaţie, unde s-au pus bănuţii, tămâia şi sticla de vin.

Zidăria şi alte lucruri grele au fost făcute de un vecin. Nea Ţigănuş se apropia de 70 de ani. Era înalt, solid, se mişca foarte lent, dar avea experienţă şi socoteală la lucru. Când au venit cărămizile noi de la fabrică, m-am urcat repede în camion, neştiind că era cu basculare. Noroc că mă aflam lângă oblon şi n-am fost târât în grămada de cărămizi. Puteam căra câte trei, patru. Îmi cam rupeau mâinile. Ajuns în curte, îl văd pe nea Ţigănuş (nu era ţigan) privind cu luare aminte o cărămidă. Avea două mâini imense. Cu ele a ridicat-o şi a frânt-o pe picior. S-a uitat spre mama, şi i-a zis:

„Bine că m-aţi ascultat şi aţi păstrat cărămizile de la casa veche. Nici nu se compară cu astea noi, futu-le economia-n cur; ce era dacă le ardeau cât trebuie?” Aşa că, la peretele expus Crivăţului (vânt de iarnă ce bate din nord), au fost zidite cărămizile vechi.

La finisarea pe exterior a casei am avut un alt meşter. Ion Dima îl chema şi lucra după cele opt ore de serviciu. Lui îi cerneam nisip şi îi căram mortar, câte o jumătate de găleată, că mai mult nu puteam să duc, şi aşa îmi făcea corpul ca o paranteză. Înainte de sosire, trebuia să merg la aprozar, să-i cumpăr o sticlă de vin alb şi sifon. Văzându-l într-o zi că dă peste gât două pahare de vin unul după altul, îi zic: „Nea Dima, te-mbeţi!”. El, râzând, zice: „De-mbătat m-am îmbătat la şantier, că am băut o juma de vodcă; acuma mi-e sete”. Era un straşnic băutor, dar tot ce a făcut el, stucaturi, tencuieli, strop de ciment rezistă şi astăzi, arătând impecabil. Făcuse box în tinereţe, la categoria uşoară. În finală, la Bucureşti, a văzut că arbitrul îl dezavantajează evident. A răbdat cât a răbdat, apoi i-a

tras un cap în gură, de a ajuns ăla în comă la spital. Bineînţeles că l-au scos pe viaţă din activitatea sportivă.

Când au venit ai mei şi cu mine cocuţă, în curte mai era o familie cu doi copii, şi tanti Ghizi cu tatăl ei, ambii veniţi din Timişoara. Ea se căsătorise cu un brăilean, care divorţase apoi de ea, pentru că tanti Ghizi nu putea duce o sarcină. Avea inima în partea dreaptă. Iar zâmbeşti, ai răbdare, te rog! Când avea 16 ani, mergea la patinaj pe un lac îngheţat. Noaptea, ţiganii au tăiat gheaţa, şi ea a căzut. A răcit atât de rău că plămânul drept s-a uscat. Nu se inventaseră antibioticele la vremea respectivă (probabil 1925), aşa că a mâncat borcane întregi de untură de câine. Fiind în creştere, plămânul stâng a căutat să suplinească insuficienţa, şi s-a dezvoltat, împingând inima spre dreapta, unde locul era liber. Mi-a fost ca o bunică, şi dacă aprind o lumânare pentru bunicii naturali, o fac şi pentru ea.

Anton Volkman, tatăl lui tanti Ghizi, era neamţ, părinţii lui veniseră de la Viena. Deşi spunea că e zugrav, picta frumos. Am câteva tablouri care o dovedesc. Cântase în corul bisericii din Mehala, pe atunci un cartier mărginaş în Timişoara. Corul avea 80 de persoane. Fiul său, Iulius Volkman, a fost pictor de biserici, cea mai importantă dintre ele fiind Catedrala Milenium. Mi-a povestit cum a căzut de pe schelă, de la şapte metri şi s-a ales doar cu un picior scrântit. Mai târziu, de aici, i s-a tras o problemă la şoldul drept, care avea un fel de scârţâit înfundat. Se putea auzi clar dacă era linişte. Spunea că l-ar fi costat nu mai ştiu cât o proteză. Avea vreo 75 de ani când l-am întrebat de ce nu o pune. Atâţia bani? Mai bine-i beau, a zis zâmbind, deşi nu era băutor. Făcuse prizonierat la ruşi. El a dus-o bine, pentru că zugrăvea excelent, dar nici lagărul nu era de exterminare. Atât de frumoase şi bune erau rusoaicele, că dacă nu ar fi avut copii, nu s-ar mai fi întors la Timişoara, aşa mi-a spus. Găsiseră prin satele vecine instrumente să facă o fanfară. Singurul lucru ce le lipsea era membrana pentru toba mare. Ea se făcea din piele de câine, dar pentru asta trebuia unul mare şi gras.

Aşa că, vreme de câteva săptămâni, şi-au cedat câte puţin din şi aşa insuficientele porţii de mâncare, pentru a îngrăşa un câine mare. Revenind la tatăl lui, acesta era o persoană bonomă. Cu o românească aproximativă le spunea zâmbind alor mei: „Voi ţigani, băiatu', neamţu". Ai mei zâmbeau la rândul lor, eu aveam părul blond, ei părul negru. Asta nu am ţinut minte, mi-au povestit ei.

În schimb, îmi aduc foarte bine aminte de hohotul de râs pe care l-am stârnit când, văzând dricul oprind la poartă, am alergat într-un suflet în spatele curţii să-i zic foarte bucuros mamei şi câtorva vecine prezente, care încropeau o pomană, deşi mortul era catolic:

„Uraaa, a venit şi la noi dricul". Erai aşa de bucuros, îmi spunea peste ani tanti Paula, o vecină, de parcă ar fi sosit Moş Crăciun cu sania şi renii lui. Ce-i drept, dricul avea ceva fastuos, caii fiind acoperiţi cu un fel de mantie neagră până şi pe cap, aşa cum erau bidiviii vechilor cavaleri. Era ca o cutie mare de sticlă, cu ornamente la îmbinări, cu îngeraşi trompetişti pe la colţurile de sus. Roţile mari, cu spiţe vopsite de obicei în roşu, contrastau frumos cu negrul ornamentelor. Morţii păreau acolo ca în vitrină; lipsea doar preţul, dar s-ar fi putut ca „marfa" expusă acolo să fi aflat între timp care e preţul corect.

Par nişte personaje pitoreşti, parcă desprinse din romanele lui Fănuş Neagu. Care sunt primele amintiri?

Ca să ieşim din zona asta presupus întunecată, am o primă amintire confirmată de mama. Cred că aveam vreo trei ani, şi în curte patrula Lord, un ciobănesc german care mânca foarte mult şi aproape orice. Ştiu că stăteam pe o oliţă roşie, oliţă care, după ce a fost folosită şi de soră-mea, a ajuns vreme de mulţi ani glastră cu toartă pentru flori. Acolo, în faţa marchizei, Lord se tot foia pe lângă mine, până când m-a muşcat de puţă. Am început să zbier, a venit mama, şi m-a dus în casă. Stăteam în picioare pe marginea patului, mă smiorcăiam şi mai tare după ce mama îmi dăduse cu spirt, apoi mi-a legat o batistuţă de cocoşelul zgâriat. Casa noastră era formată dintr-o cameră şi o marchiză.

Arăta jalnic. Proprietarul curţii, unde mai era un corp cu patru camere închiriate, era un avocat, domnul Alexandru Nicu, care avea mai multe imobile în Brăila. A trebuit să le vândă din cauza impozitelor foarte mari puse de statul comunist. Omul care se ocupase de ele murise, aşa că abia acum proprietarul îşi cunoştea cât de cât chiriaşii. Când a văzut în ce condiţii trăiam, a fost foarte impresionat. Avea şi un necaz mare, singurul lui copil suferea de o boală gravă. I-a arătat mamei un act cu suma care trebuia plătită ca impozit, şi i-a zis: „Doamnă, exact banii ăştia îi vreau; niciun leu mai mult, şi curtea cu casele e a voastră”. Mama nu ştia dacă procedase la fel şi cu celelalte proprietăţi, în schimb a aflat că fata lui, de fapt o tânără femeie, după o lungă suferinţă, s-a însănătoşit.

Întâmplarea cu Lord bănuiesc că ţi-a marcat copilăria. Cum ai descoperit muzica?

Eram un copil fricos şi foarte plângăcios. Până pe la doi ani îi disperasem pe ai mei, mai ales pe tata, care muncea ca tractorist din zori până în seară, şi uneori chiar până la miezul nopţii, atunci când era campanie. Lucra în acord şi câştiga mai bine decât inginerul fermei ce se afla lângă Brăila. Până la pensie, în afară de zilele din decembrie, ianuarie şi februarie când se trezea de la 5.30, în restul anului, chiar şi duminica, se deştepta la 4.30 şi revenea acasă pe la 20 – 20: 30. Mânca, şi, după zece – douăzeci de minute, moţăia la televizor, rezemat de soba de teracotă. Dacă era vreun film, imediat întreba: „Care-i rolul principal?”. Mai bine de zece ani l-a înjurat pe Plumbuitul de la Târgovişte. De 26 de ani se revanşează regretându-l şi votându-i pe cei mai roşii urmaşi ai acestuia. Revenind la orăcăielile mele, unul dintre doctorii la care am fost dus, a zis:

„E sănătos tun, poate aşa îi place lui, să plângă”. Mama adormea legănându-mă pe picioare. De multe ori uita să oprească radioul şi se dădea jos din pat să-l închidă. Când revenea, coboram eu din pat şi reporneam aparatul, la care, uneori, ziua, când mama se lua cu treaba, mă jucam de-a pianul pe cele cinci sau şase clape cu care se

schimbau scalele de frecvenţă. Ce nivel de iritare puteam provoca mi-am dat seama dintr-o mică întâmplare povestită de mama. Venise în vizită la noi bunica tatălui, Bâtica, cum i se spunea. După ce a văzut ce şi cât îmi pot corzile vocale, i-a zis cu tristeţe maică-mii: „Da pune-i, femeie, o pernă pe gură că nu iese om din ăsta!”

Bănuiesc că, în timp, străbunica ta şi-a schimbat părerea…

Ce să zic… Am ajuns să o cunosc pe când aveam vreo şapte-opt ani. Eram în vacanţă, la Berteştii de Jos. Am intrat într-o căsuţă foarte veche, aflată în curtea fratelui mai mare al tatii. Arăta precum cele de la Muzeul Satului. Pe marginea patului şedea Bâtica şi mesteca mâncare, dar n-o înghiţea, ci o înapoia linguriţei cu care hrănea o fată ce zăcea lungită pe pat. „Uite, Miţica, a venit văru Fănel să te vadă!”, a spus bătrâna. Verişoara mea, de care nu auzisem până atunci, era paralizată de mică şi a trăit până la 25 de ani hrănită şi spălată de străbunica ei. Am mai aflat că doctorii s-au oferit să-i facă o injecţie letală, dar cea care s-a opus în sfatul familiei a fost Bâtica, spunând că aşa nu se opreşte blestemul. Mama spunea că a făcut-o ştiind că în neam se mai întâmplase câte un asemenea caz la precedentele două generaţii. S-ar părea că s-a oprit, fiindcă nu s-a mai repetat la generaţia mea şi nici la următoarea. Aşa că nu-i bine să judeci oamenii doar după o afirmaţie, am făcut greşeala asta de mai multe ori; trebuie să încerci să-i evaluezi cât se poate pe de-a-ntregul, şi poate observi că nu-i caracterizează.

Ziceai că erai şi destul de fricos. Ce anume te speria?

Când trecea un avion, în loc să mă bucur şi să strig:

„Avion cu motor/ ia-mă şi pe mine-n zbor”, cum făceau ceilalţi copii, eu o zbugheam în coteţul găinilor şi mă opream sub cuibarul de ouă. Cu mine mai venea şi Lord, care îşi pierdea nobleţea când mârâiau avioanele. Tremuram amândoi sub cuibarul de ouă ce se afla deasupra noastră, acolo unde găinile ajungeau zburând

sau urcând pe o scară îngustă, dacă erau prea grase. Până prin clasa a şasea nu am ripostat niciodată la micile violenţe ale colegilor mei de joacă. Mama îi altoia când era prin preajmă. Pe la şase-şapte ani, mergeam spre alimentara din strada Galaţi, când, la intersecţia cu strada Carpaţi, un băiat de vârsta mea a venit fuga spre mine, strigând să stau pe loc. Am stat şi când a ajuns în faţa mea mi-a dat în plex un pumn, cât a putut el de tare. Am avut noroc că m-a prins cu aer şi nu era aşa voinic ca mine. N-am început să plâng, mă uitam la el, şi, în gând, m-am întrebat de ce a făcut asta. El văzând că nu leşin, aşa cum se aşteptase, că aşa ne învăţau cei mari să lovim, ridică mâna stângă în care ţinea o paletă de ping pong. Mă pregăteam s-o iau la fugă când îl aud: „Facem un set?”. Mai aveam o frică foarte mare de dentist, de injecţii, de doctori. Până pe la cinci-şase ani, îmi era frică şi de singurătate. Într-o dimineaţă de iarnă, mama a plecat să ia o rudă de la autogara aflată la un sfert de oră de casă. A închis uşa, gândindu-se că nu mă trezesc până se întoarce. Nu ţin minte ce m-a speriat, dar am luat o toporişcă, cu care am spart un geam de la marchiză. Desculţ, am sărit apoi în zăpada măricică şi m-am dus la tanti Ghizi, căreia i-am murdărit aşternutul de sânge. Mă tăiasem la un picior atingând una dintre bucăţile de geam căzute în zăpadă. Mama zice, după ani, că s-ar putea să fi fost vreun şobolan. Casa era din paiantă, şi rozătoarele făceau foarte des găuri în pereţii ce conţineau pe scheletul de lemn o compoziţie de lut galben, bălegar şi paie.

În 1969, când am ajuns în practica studenţească la Brăila, am fost avertizaţi să nu mergem în anumite cartiere. Ştiu că existau bătăi între cartierele Brăiliţa, Comorovca, Chercea, Progresu, Chişcani sau Baldovineşti, unele create pe criterii etnice. Cum se face că nu ai fost cooptat în găştile de cartier?

A fost o încercare de cooptare. Fratele unei colege de clasă mi-a propus o acţiune. El era renumit în cartier. Nu am putut accepta. Deja eram virusat de spiritul lui

Winnetoo şi aveam nişte principii formate de acolo; prietenie, dreptate, cinste. Gaşca lor făcea mari mizerii, nu le pot povesti aici. Le ştiam de la colega mea. Bătăile nu intrau la mari mizerii, erau mai degrabă, aşa nişte deserturi dacă nu se lăsa cu răniţi grav sau morţi. Se întâmplau ciocniri chiar între străzile aceluiaşi cartier. Probabil aici era selecţia pentru echipa mare. Au fost până la sfârşitul deceniului opt. Veneau probabil şi din vechea violenţă de port, din vremea când nu erau macarale, şi hamalii cărau grâul în saci. Ca să-i verse, trebuiau să taie sfoara cu care erau cusuţi, şi pentru asta aveau un cuţit mare, cu care, din păcate, plecau acasă; cum în drum spre casă nu prea lipsea o cârciumă, în zilele de salariu curgea sânge. Când eram copil şi eu mă jucam cu cuţitul, aruncam foarte bine de la distanţă, mă antrenam serios pentru asta. Şi acum, dacă îmi dai un cuţit cu vârf, ştiu să-i simt balansul şi, de obicei, reuşesc să-l înfig din prima. Aşa cum ţi-am spus, în 1978, când am intrat la liceu, nu mai era ce ştiam eu din copilărie, când bătăile între găşti se lăsau cu răniţi luaţi de salvare şi chiar cu morţi. Brăilei i se mai făcuse „reclamă” şi cu ocazia morţii fostului boxer Ştefan Covaci, care ajunsese miliţian şi prinsese un infractor jigărit, căruia nu i-a pus cătuşele, aşa cum era procedura. Acesta i-a cerut voie să-şi lege şireturile. La ciorap, avea un cuţit cu care i-a şters gâtul celui ce-l arestase şi se bazase prea mult pe forţa şi renumele lui. Se spunea că fostul boxer ar fi putut fi salvat, dar proprietarul unei Dacii care a fost oprită n-a vrut să-l ia, pentru că îi murdărea canapeaua. Pare incredibil, dar am văzut o fază asemănătoare când mă întorceam de la serviciu, prin 1987, în comuna Chiscani. Un copil fusese călcat de un autoturism. Mai trăia, deşi îi atârnau maţele. Din aceleaşi motive, de murdărit canapeaua, un bărbat nu voia să-l ducă la spital cu maşina lui. Omul nou, făurit şi condus de partid, cu o înaltă conştiinţă revoluţionară, începea să se arate. Trebuie să spun, tu ştii, că la vremea respectivă erau foarte puţine autoturisme. Revenind la cuţite, în clasa a IX-a, am purtat şi eu unul lung, asta de frica unora mai

mari, din anul patru, care voiau să mă bată, pentru că eu şi un coleg de clasă, Viorel Calcan, cu care sunt prieten şi acum, îndrăznisem să vorbim cu colegele lor, ba le-am şi făcut să râdă povestindu-le chestii hazlii. Eram în practica agricolă, la cules porumb, când au venit să mă bată.

Văzând iataganul, au luat-o încet înapoi, spunând că o să văd eu. Nu exagerez, era un cuţit de tăiat polietilenă în combinat. Îl purtam pe pulpa piciorului. Era de la nivelul şoldului până aproape de genunchi.

Crezi că l-ai fi folosit?

Nu ştiu, dar oricum mi-a fost foarte frică. Cam ca atunci când am văzut un om zburând. Nu râde! Dacă aş fi fost singur, nu aş povesti asta aici, dar alături de mine era George Uţă, un copil de seama mea, care locuia peste drum. Am tulit-o amândoi spre stradă, fiind singuri în curte. Am ieşit foarte speriaţi pe poartă, şi Maria Ţiganca ne-a văzut. A observat tulburarea noastră, ne-a întrebat ce-am păţit. Am răspuns amândoi: „L-am văzut pe dracu’”; pe atunci nu-i spuneam Necuratul. Ea, cu zâmbetul netulburat, ne-a întrebat unde-i. I-am arătat direcţia. S-a ridicat de pe bancă, a făcut câţiva paşi spre drum, s-a întors şi a pus mâna streaşină, privind atent înspre locul unde arătam cu mâna. Noi nu mai vedeam presupusa zonă de zbor din cauza casei. Eram mici de înălţime, aveam probabil patru ani, ştiu destul de bine, pentru că sora mea nu se născuse. Aceeaşi vârstă avea şi vecinul meu, George Uţă, care, cu puţin timp în urmă, o încasase, după ce spărsese ecranul unui televizor Rubin ce zăcea în magazia lor. Am fost martor că n-a făcut-o din răutate. Voiam să luăm fotografiile ce se găseau acolo. Aşa ne explicam alcătuirea imaginilor apărute pe ecranele televizoarelor. S-a uitat ea încă puţin în zare şi ne-a zis la fel de zâmbitoare: „Nu mai e, a plecat”.

Ce-ai povestit până acum nu prea are nicio legătură cu muzica rock. Cum ai ajuns să asculţi şi să cânţi muzică rock?

Uşurel, că nici Hendrix n-a cântat rock de mic! (râde) Debutul public a fost într-un copac din faţa camerei bunicii

din partea mamei. Cu o zi înainte să plec la ţară, călcasem pe jar încins. După câteva zile, laba piciorului s-a infectat rău. Cred că era în vacanţa de după terminarea grădiniţei. Satul Spiru Haret nu avea nici dispensar, d-apăi doctor. Bunica a apelat la o doftoroaică din sat. Baba Floarea a scos din desagă un ghimpe mare de salcâm. L-a ţinut în fum de tămâie, murmurând cuvinte neînţelese de mine, apoi a înţepat pielea de deasupra infecţiei. A curăţat rana cu un ceai, probabil din pătlagină, apoi m-a uns cu untură de iepure dintr-un borcănel. Deasupra au fost puse frunze de pătlagină, după care m-a bandajat cu nişte cârpe fierte. Neputând să calc, nu puteam merge la joacă, şi de plictiseală mă suiam în mărul din faţa ferestrei camerei bunicii. Acolo începeam să cânt ce auzisem pe vinilurile de acasă; muzică populară şi uşoară. Îmi spuneau vecinii „Curierul melodiilor”. Era o emisiune cu acest nume la Radio 1, între orele 08 – 09, de luni până sâmbătă.

Cum ai debutat şi în ce trupe de liceu ai cântat?

Prima trupă a fost una vocal percuţională. Habar n-am cum s-a înfiinţat. Eram clasa a VI-a, doar ne mutasem în noua clădire a Şcolii Generale Nr. 12. Cea veche fusese o clădire zdravănă, fără etaj, cu ziduri groase, săli de clasă mari şi înalte, dar totuşi călduroase. Cea nouă era mai mare, cu trei etaje, avea mai multe săli, dar erau mai mici, de fapt un fel de bloc. Era necesară, deoarece numărul de elevi crescuse mult odată cu decreţeii rezultaţi după interzicerea avortului. Îi lipsea sala de sport a celei vechi, construite la 1907, o sală nu aşa mare precum cele de azi, dar care avea şi scenă într-un capăt, şi era tare frumos la serbări. Pentru construcţia celei noi s-a săpat câţiva metri pentru fundaţie. Erau folosiţi puşcăriaşi. Într-o zi, o mare bucată de pământ s-a prăbuşit acoperind un bărbat, care nu a mai putut fi salvat. Florin, un coleg de clasă care stătea aproape de şcoală, ne-a spus că cel ce murise mai avea câteva zile şi se elibera după mulţi ani de puşcărie. Fusese vânzător de pepeni în Piaţa Mare. Într-o zi, un puşti mai măricel i-a furat un pepene. A reuşit să-l ajungă şi l-a înjunghiat cu cuţitul de ţăncuşit pepeni.

Să nu uităm totuşi întrebarea!

Nu uităm, dar cred că încep să fac încălzirea pentru memorii: CRI GRI „însă (chiar) eu” (râde). Formaţia se numea *Trei Castraveţi şi o Murătură*. Mai erau cu mine Scărlătescu Rodica, Nicu Ţiripa, şi Coco, căruia nu-i mai ştiu numele. Rodica mi-a fost ca o soră, prin clasa a VIII-a ne umblau vorbe că eram într-un fel de incest; ne apelam unul pe altul cu Fratelo. Era băieţoasă, sinceră, devotată găştii, şi o încasa aproape la fel ca noi, băieţii, de la directorul şcolii, Gheorghiţă Palmă Grea. Cu Rodica, la tenis cu piciorul, eram un dublu foarte greu de învins, chiar şi de cei mai mari ca noi. Repertoriul formaţiei, care avea rezonanţe de conserv (ator), dacă ne gândim la saramură sau oţet, era din cele auzite la radio sau televizor. Şlagărul era indiscutabil Los Muppets – Mahna Mahna, o piesă cu care am descoperit că pot improviza. Concertele erau în pauze şi se puteau prelungi atunci când profesorii întârziau.

Mai avea succes o piesă a lui Mihai Constantinescu „Pisicuţă Pis, Pis, Pis, / te-am visat azi noapte-n vis”. Ea avea o trimitere clară către Radu Nicoleta, cu care ar fi trebuit să mă însor.

Hai că am revenit la copilărie! A fost prima ta dragoste?

Mamele noastre au fost colege de maternitate. Ea era născută cu două zile înaintea mea, pe 27 martie. Din clasa I-a ne-am plăcut şi a durat până în a V-a când m-a pârât într-o chestiune. Prin clasa a II-a, doamna învăţătoare ne-a întrebat ce vrem să ne facem când vom fi mari. Nicoleta s-a ridicat şi cu seriozitate a zis: „Eu, când o să fiu mare, o să mă fac doctoriţă şi o să mă căsătoresc cu Mardale”. N-a râs nimeni. Doamna învăţătoare era foarte severă şi a convocat de urgentă o şedinţă cu părinţii, a povestit întâmplarea ca pe un eveniment ce dovedea iminenţa sfârşitului de lume, după care, vizibil resemnată, a întrebat-o cu seriozitate pe mama: „Doamna Mardale, dumneavoastră ce părere aveţi?”. Mama s-a ridicat la fel

de serioasă ca Nicoleta, şi a zis, ridicând umerii a neputinţă: „Doamnă, dacă copiii se plac...”. La asta, a râs şi sobra doamnă învăţătoare Zăvoianu. Îmi aduc foarte bine aminte cum în clasa a II-a, după tezele din 71, a întârziat la oră. Cu o faţă de înmormântare, nu exagerez, ne-a zis:

„De azi, trebuie să ne adresăm cu tovarăşa învăţătoare”. Bineînţeles, mai nimeni nu ţinea cont, şi chiar în liceu, generaţia mea nu îşi însuşise în totalitate acest termen.

Să revenim la muzică. Trecem la a doua trupă.

Dacă tot vorbeam de liceu, aici s-a produs adevăratul debut. Eram în vacanţa de Paşte. Mă plictiseam tare. Priveam straturile semănate din faţa camerei mele. Firele de ceapă verde închis se înălţaseră de câteva degete şi erau înconjurate de dâre galbene ale frunzelor foarte mici de salată. Deodată, cu privirea în gol, mi-a venit ideea că trăiesc degeaba. Cred că mă dau mare, nu ideea, ci concluzia mi-a venit, un fel de avertisment, aşa ca o notă de plată din viitor. Nu ştiu de unde. Nu citeam deloc literatură, şi asta a continuat tot liceul. Revenindu-mi din starea precedentă, m-am dus în curte, unde mama dărâmase un gard vechi. De acolo mi-am ales o scândură. Am tăiat-o într-o aproximativă formă de chitară. Cu holşuruburi am prins nişte fire de liţă şi mai ales nichelină. Doar eram la clasa de electrotehnică, nu? Tastele le-am făcut din sârmă de balot, iar ca praguri am folosit o riglă triunghiulară în secţiune, pentru pragul cel mare, şi un transformator fără bobine, pentru pragul mic. Neavând toate tolele, atunci când dădeam pe corzi, transformatorul vibra ca şi cum ar fi fost un efect de distortion, sau fuzz. Cureaua de susţinere era cordonul de la un vechi halat de molton al mamei. Aşa bâzâiam cu scândura şi lălăiam cu vocea, când apare verişoara Steluţa cu două colege, să le duc la film. În afară de cum arăta „super chitara”, eram îmbrăcat cu nişte pijamale vechi, care îmi rămăseseră mici. Când m-au văzut fetele, nu ştiam că vin, au încercat să se abţină, dar ştii cum e când vrei să te abţii. Noroc că a

venit mama, care, văzându-şi odrasla dezarmată, le zice fetelor: „Ce-aveţi de vă hliziţi ca ţaţele? Ia să vedeţi voi ce-o să ajungă Fănică al meu!”. Până să ajung, am urmat liceul Progresul, liceu ce aparţinea uzinei cu acelaşi nume. Ea producea, în principal, excavatoare, dar şi alte dispozitive industriale. Mama nu voia să merg aici, la marginea oraşului, dar alegerea mi-a fost respectată. Voiam să ajung electrician. Prin clasa a V-a eram la cumpărături şi ne-am întâlnit cu o verişoară de-a ei. Întrebându-se ele de una, de alta, aflu că vărul meu de-al doilea ajunsese electrician. „Şi cum e?”, a întrebat mama. „Foarte bine, nu face nimic toată ziua”. Asta-i de mine, mi-am zis pe loc, şi asta a fost.

Cum făceai rost de muzică? Aveai magnetofon, pick-up sau te limitai la muzica ascultată la radio?

Pick-up personal am avut din 1985, după armată. Era o producţie din D.D.R., Germania de Est, să înţeleagă toată lumea. Ai mei aveau un radio cu pick-up. Se numea Traviata cu tranzistori şi ceva lămpi. Acolo ascultam vinilurile alor mei. Aşa îmi făcusem repertoriul pentru concertele ţinute sus în măr. Tot la etajul Traviatei, mă amuzam cu soră-mea, modificând cu degetul turaţia vinilurilor. Mai ales cele cu poveşti erau de-un caraghioslâc irezistibil. În vacanţa mare din clasa IX-a, mi-au cumpărat ai mei magnetofon Tesla B90. Asta a fost o mare victorie. Aveam de unde să înregistrez muzică. Unul dintre colegii de clasă avea un frate mai mare, care era toboşar. Se numea Sandu Cuperman şi am ajuns colegi de trupă după finalul liceului, dar să nu anticipez. La ei ascultasem prima oară Deep Purple, după ce, în primele săptămâni de liceu mă tot contrazisesem cu Luci, fratele lui Sandu, că nu există formaţie mai bună ca ABBA. Pe un magnetofon, cred că Tesla B56, am ascultat *Deep Purple în Rock*. Am plecat năuc, îmi părea foarte straniu ce auzisem, n-aş zice că mi-a plăcut din prima. Ce m-a dat pe spate, la a doua vizită, a fost un single cu Beatles, *A hard day’s night*. Ăsta l-am ascultat pe pick-up-ul care avea boxe de calitate. Nu mai

auzisem niciodată aşa ceva, a fost un şoc cultural, aş zice, dar mai degrabă tehnologic, cu dus şi întors, pentru că aici tehnologia se străduia să atingă naturaleţea sunetelor originale produse de voce şi instrumente. În drumul spre casă, deja fredonam. Când mi-am luat magnetofonul, nu am fost prea încântat, sunetul nu era aşa de bun, dar era al meu şi atunci când voiam eu. N-a avut o soartă uşoară. Trebuia să dau examenul de treaptă, şi tata mi-a interzis să-l mai folosesc. „Îl bagi în cutia lui”, mi-a spus. „Da radioul pot să-l folosesc?” A fost de acord. Venea seara în control. Radioul mergea, dar ca amplificator pentru magnetofonul care se învârtea la rândul lui în cutie. Nu i-a fost uşor pentru că, datorită lipsei de ventilaţie, motorul s-a gripat. Până atunci când, într-o seară, venind în control, stă tata ce stă, după care spune: „Ăştia dau cam tot muzica aia de-o aveai tu pe magnetofon”. Ca victoria să fie zdrobitoare, zic: „Astea sunt la modă, ce să fac?”. Nu prea înţelegea el cum vine treaba cu benzile. M-a surprins remarca lui. Nu era ascultător de muzică, dar avea o voce foarte bună. Când se pilea, eu şi cu soră-mea, îl rugam să ne cânte un cântec în rusă, pe care îl ştia din şcoala generală, de la un învăţător care îl bătea zilnic. Pentru bătaia la palmă, iarna folosea lemnele de foc mai subţiri, ca să nu rupă arătătorul. Cu toate astea, îi ştie şi acum numele, după mai bine de şaptezeci de ani. Noroc că nu asculta nici radioul, că atunci şi-ar fi dat seama că Black Sabbath, Yes sau alţii ca ei nu existau la postul naţional, singurul pe atunci. Sau mai erau excepţii, îmi aduc aminte şocul pe care l-am avut la Radio Vacanţa, când Paul Grigoriu, pomenit fie-i numele în veci, a difuzat *Chidren Of The Sea* de pe proaspătul L.P. *Heaven & Hell* (1980), cu Ronnie James Dio la voce. Am rămas ca o statuie până s-a terminat piesa. Abia după armată, prin 1986, am reuşit să cumpăr vinilul, care a costat aproape o jumătate din salariul meu, mai exact 800 de lei. La radio, ascultam zilnic emisiunile muzicale de la Europa Liberă, mai rar România 3, şi săptămânal, emisiunea umoristică de pe România 1, „Unda Veselă”. Emisiunea asta mi-a cizelat simţul

umorului. Avea şi valenţe educative dar de astea nu eram conştient atunci. Acum fostul Radio 1, sub numele de Radio România Actualităţi e aproape tabloidizat. Nu exagerez cu nimic, se încearcă asta şi la Radio România Cultural. Cam aşa sună şi el în orele de maximă audienţă. Practic la acest radio naţional nu mai e nicio emisiune în care să fie vreun dialog telefonic cu ascultătorii, aşa cum era cu câţiva ani înainte. Mă opresc ca să nu-mi stric cheful, tu ştii mai bine decât mine lucrurile astea. La liceu, erau două clase de electrotehnică. În cealaltă clasă, Dan Băjenaru pusese bazele unei trupe, cu Titi Sârbu la tobe şi cu Ion Mihăescu la bas. Dan mai venea cu magnetofonul la mine, să înregistreze muzici noi. Noi erau mai toate, pentru că în mediul nostru muncitoresco-ţărănesc, până pe la paisprezece ani nu auzisem decât ce voia partidul să auzim. Într-o zi, din greşeală, am pus o bandă pe care o foloseam pentru a mă înregistra pe mine cu chitara şi vocea. Până să mă prind eu s-o opresc, Dan zice: „Băi, tu ştii că ai voce?” Până să-mi dau şi eu cu părerea, vine o altă întrebare: „Nu vrei să cânţi cu noi?”. Mi-am adus aminte acum de întrebarea Alexandrei, fata unor prieteni. Avea pe atunci nouă ani, prin 2011. La prima lecţie, după ce i-am spus cum se numesc corzile şi i-am prezentat chitara, m-a întrebat cum poate să ajungă celebră. M-am abţinut cu greu să nu râd, după care mi-am declarat neputinţa de a o ajuta. Spre sfârşitul lecţiei, mai vine cu o întrebare:

„Cum aş putea să-mi fac o trupă?”. Am răsuflat uşurat şi i-am zis că aici aş putea s-o ajut.

Spuneai ceva mai sus că ţi s-a propus să fii cooptat în principala formaţie a liceului. Cum făceaţi rost de instrumente şi de amplificare?

Era singura trupă a liceului. După cum arătau instrumentele nu mai fusese una de ani buni. Au fost licee care nu au avut deloc în anii mei. Din câte ştiu, doar la Iorga a fost o trupă cât de cât închegată. Cu doi dintre membrii ei aveam să cânt peste ani; Lică Gherman şi Vali

Baicu. De la cei mai în vârstă cu zece, cincisprezece ani am aflat că pe vremea lor erau mai multe trupe. Şi Nicu Alifantis povesteşte despre asta într-un interviu, pomenind chiar de concursuri între trupele liceelor de atunci. Bineînţeles că am acceptat invitaţia de a cânta cu formaţia Electron, cu care repetam într-o anexă a laboratorului de electronică, aflat la etajul doi al clădirii construite prin 60. Acolo zdrăngăneam chiar şi în pauzele dintre ore, mai mereu întârziind la intrarea în clasă. De foarte multe ori primeam bileţele pe sub uşă. Cel mai adesea erau mici declaraţii de amor, unele cu talent, altele, cele mai multe, fără, dar uneori cu un umor involuntar devastator. Nu de puţine ori râdeam cu lacrimi când citeam ce poate face dragostea (dar şi foarte slaba pregătire gramaticală) cu limba română. Clasa de electronică fusese făcută la treaptă, cum i se spunea examenului eliminatoriu din clasa a X-a. Din două clase de electrotehnică s-a făcut una de electronică, aşa că eram începători. Aparatura de cântat era vai steaua ei, potrivită cu o vreme în care corzile de calitate erau necunoscute pentru noi. Luni de zile nu am reuşit să găsesc chei noi pentru o chitară ordinară. Erau tot felul de improvizaţii de staţii de amplificare industriale, cu boxe nepotrivite, în care erau difuzoare neperformante. Obţineam efectul de fuzz, distortion, mai mult prin forţarea difuzorului. Vocea, deşi eu aveam un volum natural considerabil, mai mult se bănuia decât se auzea, nici vorbă de vreun efect. Mixer? Nu ştiam că există. Se întâmpla des să se supra-încălzească ceva, şi toboşarul Titi Sârbu se oprea brusc, ridica mâna dreaptă cu băţul: „Staţi aşa”. Înlemneam. El era cel mai bun electronist dintre noi. Privea să vadă vreo mică pală de fum, şi dacă nu se arăta, sărea de la tobe şi adulmeca asemeni unui câine de vânătoare pe lângă cele tehnice, pentru a detecta sursa mirosului de cauciuc ars, care era predominant în astfel de cazuri. În loc de chitară bas, foloseam o chitară armonie, pe care montasem corzi de bas, rezultând un fel de arc, aşa de mare era distanţa dintre ele şi grif. O poreclisem Arbaleta, care era un fel de conopidă în comparaţie cu

varza. Un fel de arc cu studii superioare, asta ca s-o încurajăm. Cum reuşea Ion Mihăescu să cânte la ea, rămâne un mister. Nici nu vreau să zic ce fel sunau tobele, mai ales cinelele. Pe vremea aceea, e totuşi secolul trecut, destui morţi erau conduşi cu fanfara spre cimitir. Titi ne povestea că se uita pofticios la zdrăngănelele percuţionistului, când îl vedea la ocazii prin oraş. Cu aşa scule şi lipsă de experienţă nu prea ne băgam la coveruri, aşa că făceam un fel de improvizaţie primitivă. Eu mai aveam de acasă câteva succesiuni ritmico-armonice şi linii vocale, aşa că legasem vreo cinci, şase melodii, compoziţii să zicem, când apare domnul inginer Gaşparic, profesorul de electronică şi ne anunţă că trebuie să cântăm la serbarea de sfârşit a primului trimestru. Am încercat să ne fofilăm, dar argumentul a fost clar. „V-am scutit de practica agricolă, acum trebuie să arătaţi că nu degeaba”.

Se practica în „epoca de aur” acest sistem de… cointeresare. Bănuiesc că era vorba de o etapă locală a festivalului *Cântarea României*. Cum v-aţi descurcat?

În liceu, am cântat doar la serbarile de sfârşit de trimestru, sau la serile dansante de la cantina liceului. Primul concert de sfârşit de trimestru trebuia să fie la Clubul Uzinei Progresul, care nu era nici pe departe ceea ce se înţelege azi printr-un club. Am ajuns pe scenă. Aveam cu noi tobele şi substitutele de staţii de instrument. Staţia de voce urma să fie de la club. A noastră căzuse când s-au deschis uşile microbuzului care transporta sculele. Eu eram aproape de ea, dar a trebuit să-l prind pe Titi, care se ţinea de un stativ, cu cinelul pe el, pentru că nu putusem să scoatem piuliţa. Pentru el era ca şi cum te-ai ţine de bidinea când îţi alunecă scara. Am făcut probe de sunet fără ea, doar am echilibrat sunetul instrumentelor cu cel al tobei, care era neamplificată. Costel, sunetistul sălii, ne-a zis că rezolvă el: „Nu aveţi voi toţi atâta putere câtă am eu”. Şi

— Într-adevăr – avea. Deşi nu erau monitoare de scenă, mi se părea că vocea se auzea foarte fain, dar mult

prea tare comparativ cu ce auzeam în sala de repetiţii, de fapt în atelierul de electronică. După primele cuvinte, mi-am dat seama că nu aveam texte clare la voce. Pare incredibil, dar aşa s-a întâmplat. Eu le cântam cu un fel de engleză dadaistă. Erau unele cuvinte în engleză, dar altele nu însemnau nimic, pur şi simplu îmi veneau pe moment, practic colaje de silabe, cum am mai spus şi la prima întrebare. Pare greu de crezut, dar aşa a fost. Clasa noastră făcea germană şi franceză. În timp ce cântam, îmi dădeam seama că sunt profesoare de engleză în sală, aveam colegi care învăţau engleză. Realizam că mă tot repetam şi încercam să diversific, englezind cuvinte româneşti. Cu spectatorii în faţă, nu mai eram aşa de productiv şi inventiv. Abia aşteptam să se termine calvarul. După aplauzele prelungite, îmi cam era ruşine să merg în sală. Mi-am făcut curaj şi m-am îndreptat spre grupul unde erau colegii mei de clasă. Printre ei era Doruleţ, Doru Tudorel în buletin, un tip dintr-o bucată. La el m-am dus să aud ce părere are. „Mi-a plăcut, băi, dar prea mulţi de Baby”.

Nu ai de ce să-ţi faci probleme, deoarece majoritatea soliştilor din perioada respectivă nu aveau habar de limba engleză. Chiar şi Liviu Tudan sau Cornel Fugaru aveau textele transcrise fonetic.

Din nefericire, cam aşa se înţelegea şi se înţelege engleza cântecelor ce se aud pe la noi. Chiar texte aparent simple au jocuri de cuvinte pe care trebuie să fii foarte tare să le înţelegi. Melodii cu texte faine sunt, de fapt, piese instrumentale pentru majoritatea urechilor. Ca şi cum ai vedea filme moderne fără sonor şi traducere. Pe de altă parte, cântece româneşti cu texte execrabile (pe lângă care bileţelele primite de noi pe sub uşă, chiar cele mai neinspirate, păreau geniale) circulă libere, fără a trezi vreo reacţie observabilă auditorilor, că ascultători nu pot să le spun. Despre cei ce le difuzează, e ca pe vremuri, doar că atunci ordona partidul, iar acum ratingul sau mai degrabă dilul, scris aşa româneşte.

Voi pomeni aici şi de al doilea concert, la care m-am

dus cu texte muncite, dicţionărite şi, după mine, foarte potrivite, „bien sur, comme tous les francophones roumains”, în engleză. Cel mai mult îmi plăcea *Soldiers of the Rock*, despre care credeam că va ajunge un imn al rockului mondial. Bineînţeles, acum îmi pare o piesă banală, m-am chinuit să-mi aduc aminte ceva din linia melodică. De data asta, la serbare, Costel nu ne-a mai pus la dispoziţie staţia Vermona, pentru că, după primul concert, nu-l omenisem. A omeni ar fi însemnat să-i dăm o sticlă de vodcă. Nu am ştiut că ăsta era obiceiul. Aşa că neomenitul a pus vocea pe nişte difuzoare de sală, care aveau o putere foarte mică. Mi-am dat seama că nu se auzea mai nimic din textele mele îndelung pritocite şi vocea mea prelung urlată.

Cum a fost primită formaţia voastră de colege? Ai observat un plus de interes din partea sexului slab?

Dan, chitaristul solo, era cel mai iubit de fete. Nu era mult mai frumos decât noi cei din restul trupei, dar ieşea în faţa scenei, unde se mişca foarte bine când făcea solistici, improvizând cu un abisal curaj, pe care din nefericire l-a pierdut. Cel mai des, cu picioarele depărtate şi uşor flexate, se lăsa incredibil de mult pe spate, ceea ce nu cred să fi copiat de pe undeva, că la ora aceea nu văzusem niciunul dintre noi vreun concert cu vreo trupă străină. Nu-mi aduc aminte nici de atunci încoace să fi văzut ceva comparabil. Eu stăteam nemişcat ca un cocostârc, cu microfonul drept cioc, şi zdrăngăneam la chitară. După recitalul nostru, Dan s-a dus în sală, la stolul păsărelelor fane care ascultaseră din zona de sus a sălii, o sală cu 500 de locuri. Turtureaua lui, topită după el, i-a zis gureşă: „Vai, Dănuţ, aţi cântat minunat”. Dan, conştient că nu fusese nici pe departe aşa, a spus că am mai greşit puţin, şi vocea nu s-a prea auzit. Înaripata, fâlfâindu-şi genele lungi, a gângurit nedumerită: „Da aţi avut şi voce?”

Bănuiesc că după terminarea liceului Electron s-au spart. Unde ai cântat după aceea?

La sfârşitul liceului, am dat probă la formaţia Ecou, care repeta în camera unde ascultasem eu primul Beatles. Toboşarul, Sandu Cuperman, era fratele fostului meu coleg de liceu, Luci, care e acum undeva prin Canada. Ca probă, învăţasem *Paranoid* de la Black Sabbath. Staţia de voce suna fabulos. Era un F.B.T. pe şase canale, cu un reverb pe bandă foarte bun, la fel ca şi boxele. Când învăţasem piesa, era un bridge care nu îmi ieşea, partea aia cu „Can you help me /Occupy my brain". Pe staţia asta mi-a ieşit, dar am simţit o ameţeală serioasă. Nici la următoarele repetiţii nu mi-a ieşit, abia peste vreo trei luni am reuşit, la un spectacol cu plătitori, unde am avut şi primul contact cu cenzura. Ca să trecem sigur, nici nu aveam repertoriu prea mare, am declarat o piesă originală ca fiind cover după formaţia Wishbone Ash. Aveam să citesc peste ani un interviu al lui Johnny Răducanu, care povestea cum li s-a spus de către un securist că pot cânta orice, numai să nu aibă text. Piesa dată drept Wishbone Ash am înregistrat-o abia în 2007 şi a apărut pe *11 Povestioare* cu titlul *Salvatorul*, apoi în 2014 pe *Best OFF, Beast ON*, cu o altă orchestraţie şi rebotezată *S.O.S.*

Majoritatea muzicienilor din perioada comunistă se plângeau că perioada de timp petrecută în armata obligatorie le-a înfrânat întrucâtva cariera muzicală. Cum a fost cazul tău?

Ar fi fost mult mai bine să pot continua activitatea cu Ecou. Erau colegi faini, fără fiţe, receptivi. Alături de Sandu, sufletul trupei era Gigi Negoiţă, o fire foarte optimistă şi curajoasă. Faptul că după doi ani m-au reprimit, aşa cum mi-au promis, e de apreciat. Pe timpul armatei mele, solist a fost Florin Stoica, un tip cu o bună cultură şi cu o apariţie scenică percutantă. La pian, cânta Titi Negru, care era un bun instrumentist şi avea o compoziţie foarte fainâ, pe un text de Leonid Dimov, o melodie pe care n-am uitat-o de atunci şi pe care mi-ar face plăcere să o înregistrez. La bas, era Puiu Paraschiv, care s-a stins de mulţi ani. Armata de doi ani sau un an şi

patru anotimpuri, cum spuneam ca să ne pară mai puţin, a fost la o unitate de vedete-dragoare, aflată în apropierea confluenţei Dunării cu Şiretul. Aici, am văzut cam cum stă majoritatea cu cultura muzicală, şi nu numai. Am avut şi chitara cu mine. Prima cerere a fost să cânt *Cenuşăreasa*. I-am zis fruntaşului Aelenei Costică dacă nu vrea *Albă la Zăpada*. N-a gustat gluma, aşa că am făcut trei seri la rând de planton, schimbul doi, adică între orele 0 – 4. Fruntaşul era de loc de prin judeţul Vaslui. Plecarea lui în armată a fost şi prima călătorie cu trenul. Când a ajuns în faţa pasarelei cu care se ajungea la bord, Dunărea era umflată, aşa că pasarela urca. S-a uitat lung, s-a închinat şi a zis: „Doamne ajută! Am mers prima oară cu trenul, acuma zbor cu avionul”. În ciclul de instrucţie de infanterie, după vreo câteva zile, tot îl auzeau colegii spunând: „Să dea Dumnezeu să-i moară două oi de-acasă”. La o adunare a plutonului, ofiţerul l-a întrebat de ce tot spunea aşa. Răspunsul a fost dezarmant:

„Ca să nu mai aibă mă-sa din ce să-i facă ciorapi, ăluia de mi i-a furat pe-ai mei”. Am avut colegi din zona Brăila, Galaţi, Tulcea, din zona de mijloc a Moldovei şi din estul Olteniei. Băieţi de treabă, mulţi cu bun simţ, dar majoritatea, peste 90%, de o mare incultură, bineînţeles nu numai muzicală. Cam aşa eram şi eu, în afară de partea muzicală, diferenţa constând în faptul că eu îmi dădeam seama de asta. Unul dintre puţinele regrete pe care le am privind în urmă e timpul pierdut, atunci când puteam citi în voie. Am încercat să recuperez după armată şi cred că am reuşit. Cu mici excepţii, nici maiştrii militari sau ofiţerii nu erau mai departe ca nivel de cultură. Aveau şi probleme profesionale destul de serioase. După începerea Canalului Dunăre-Marea Neagră, din lipsa motorinei, multe marşuri nu se mai efectuau. Aşa că, nepracticând, era normal să apară probleme la unele manevre mai complicate. Îmi aduc aminte de un marş pe Dunăre, unde făceam exerciţii de dragare. Când făceam pauze sau se înnopta, intram pe canale şi acolo băgam prova în mal.

Nu mă pricep la nave, dar din ce povesteşti bănuiesc

că dragoarele rămâneau blocate acolo.

Nu se întâmpla, pentru că dragoarele sunt uşoare şi mai ales au pescajul mic şi fundul plat, fără chilă. Circula o poveste despre cele de dinainte de generaţia asta de dur-aluminiu, pe care o foloseam noi. Erau şi mai uşoare, fiind din lemn, puteau intra trei sferturi pe mal, bineînţeles dacă acesta nu era abrupt. În anii ’60 ai secolului trecut, una dintre vedetele astea se întorcea dintr-o misiune de la Sulina. La timonă, un fel de volan, era soldatul de anul trei. Atunci armata la marină dura trei ani. Tot echipajul dormea. Abia se lumina de ziuă când s-a simţit o zguduitură puternică. Prin laringofon, comandantul îl întreabă pe timonier ce s-a întâmplat.

„Să trăiţi, zice acesta, ne-am ciocnit cu un autobuz”.

Şoferul venise să spele maşina la malul Dunării. Fain acuma o fi fost şi când şoferul s-a întors la autobază, cu autobuzul zgâriat urât, şi le spune ălora că s-a ciocnit cu un vapor. Îl trimiţi la doctor? îl trimiţi (râde). Dar nu despre asta voiam să povestesc. Când stăteam cu prova în mal, un singur dragor avea pornit motorul de curent electric, şi celelalte erau legate de acesta. Se făcuse seară şi eram şef de cart pe nava care dădea curent. În careul de ofiţeri era o şedinţă. M-am gândit că e momentul să merg în buda soldaţilor şi să exersez vocea de cap de la *Child în Time*. Din cauza motorului auxiliar, care făcea o gălăgie considerabilă, mă gândeam că nu pot fi auzit. Am început să zic cu patimă şi zor. N-a durat prea mult şi aud soneria de alarmă. Am belit-o, nu-s la post, mi-am zis şi am ieşit repede. Dacă voiam să merg la budă, ar fi trebuit să anunţ curierul, şi n-o făcusem. Şeful de stat major era la pupa, spatele navei. Curierul era sus, la farul care avea un fascicol foarte puternic, cu care, ca la teatru, lumina pe malul celălalt, căutând ceva. Între timp se lăsa puiul la apă.

Pui? Ce mai e şi ăsta?

Aşa se numea barca de salvare a navei. Şeful de stat major îl tot zorea pe cel cu farul şi m-am luminat auzind ce-i spune comandantului de navă, locotenentului major

Roşca: „Da, Roco trebuie să fie pe acolo, am auzit eu ţipând o femeie cu un copil”. Atunci m-am retras frumuşel în budă. Am râs atâta, că a doua zi aveam febră musculară la burtă.

Ce amintiri mai mult sau mai puţin muzicale mai ai din armată?

La sfârşitul armatei, pe final de august, am plecat la munci agricole cu o mare parte din unitate. Din fericire, am mers într-o zonă predominant viticolă, în sudul Dobrogei, la Ostrov, nu departe de Silistra. O minunăţie de soiuri de viţă de vie erau acolo, plus livezile de meri. Mulţi dintre colegii mei nu văzuseră în viaţa lor pe piaţă soiurile din zonă. Strugurii erau încărcaţi în cohorte de tiruri şi în Occident se opreau. Dintre poveştile spuse de şoferi aş vrea să amintesc două. În prima, unul dintre şoferi ne spunea că a ajuns la destinaţie mai târziu şi a prins weekendul. Era în Germania, pe undeva la o firmă, la care ducea de ani de zile carne de vită calitatea întâi. Nefiind cine să o descarce, patronul german i-a zis că poate aştepta până luni sau, contra cost, o poate descarca şoferul român. Bineînţeles, al nostru s-a bucurat că mai scoate un ban în plus, aşa că a început treaba. Nu era prea greu, din cârlig o punea direct într-un cărucior mare, cu care a fost condus la locul de descărcare, o cameră cu nisip pe jos. A zis că e o glumă, dar patronul i-a explicat că aici e o crescătorie de nutrii. Nu îţi spun despre indignarea şoferului când ne-a povestit întâmplarea. A terminat povestea cu o serie de înjurături dure la adresa celor ce conduceau ţara, apoi a încheiat cu: „Nenorociţii vând carne bună pe nimic, şi mama stă trei zile la cozi să ia un kilogram, din aia cu oase şi grăsime”. În a doua, şoferul făcea un transport spre Iran. Drumul era prin Turcia. Într-o zonă săracă, a văzut că drumul este blocat de un copac, pe care erau doi bărbaţi cu kalaşnikovuri. Fusese prevenit, a dat în marşarier cât a putut şi a reuşit să întoarcă, nu înainte de a fi auzit zgomot de gloanţe. A ajuns la primul post de poliţie, unde era şi o patrulă militară. Cu aceştia a

mers prin câteva sate, unde militarii, după ce-i adunau pe săteni, îl întrebau pe şofer dacă recunoaşte pe cineva. Într-un sătuc cu bordeie, i-a recunoscut pe cei doi. Militarii i-au dus câţiva metri mai încolo şi i-au împuşcat. Şoferul regreta sincer că-i recunoscuse. Se gândea că urmau să fie arestaţi şi judecaţi.

În campusul de cazare, erau mai multe dormitoare pentru noi şi muncitorii zilieri. Ei erau din zone sărace ale ţării, din familii cu mulţi copii. Ne mai întâlnisem cu ei şi discutasem, unii dintre ei erau analfabeţi. Seara, înainte de masă, aveam obiceiul să merg undeva, pe un deluşor, deasupra dormitorului nostru. Acolo, era fain de cântat. Într-o zi, când mă pregăteam să merg printre merii neculeşi, unul dintre muncitorii necalificaţi mă opreşte şi îmi spune să vin la ei, să le cânt. Sincer, nu prea aveam chef, nici nu ştiam coveruri, aveam doar câteva cântece pe care le compusesem în armată. Am intrat în clădirea lor. Era diferită de a noastră. Arăta fix cum aveam să văd după 89, în câteva filme cu deţinuţi politici. Aveau aici un fel de antreu, unde era ceva veselă şi alte mărunţişuri de-ale lor. Am început să cânt. Vreo câţiva şedeau pe marginea priciurilor şi ascultau. Alţii făceau mici treburi casnice. Curăţat pantofi, cusut, periat haine. Nimeni n-a vorbit. Am cântat aproape vreo juma de oră. Două cântece, au fost sigur *Cântarea României* şi *Glas de Peşte*. Epuizând micul repertoriu şi pregătindu-mă să plec, cel ce m-a invitat, a pus vin în două căni metalice. Mi-a întins una dintre ele şi mi-a zis: „Hai, noroc! Bea că eşti de-al nostru”. Peste fix douăzeci de ani, am cântat la emisiunea „Taverna” trei cântece, printre care şi *Glas de Peşte*, piesa care dădea titlul primului cd CRI GRI. Realizatorii nu au difuzat piesa respectivă, deşi asta a fost înţelegerea noastră pentru a merge neremuneraţi la emisiune. Era şi an electoral, P.S.D.-ul era la putere. I-am trimis un sms foarte fierbinte producătorului, care a fost foarte indignat şi mi-a promis că noi nu vom mai apărea pe post cât va fi el în TVR.

Şi s-a ţinut de cuvânt?

Până în 2012, când am filmat şi înregistrat live câteva

cântece la TVR 3, la emisiunea „Cap de afiş”. Probabil ieşise la pensie indignatul.

Cum a fost revenirea la viaţa civilă? Ai reuşit să-ţi găseşti trupă?

Mi-am adus aminte de obiceiul de a trânti căciula sau chipiul strigând VATRĂĂĂ, nu înainte de momentul când cineva dădea semnalul prin formula „Cine vatră n-o striga, să-şi bage… în mă-sa”. Strigai, n-aveai ce face, chiar dacă riscai arestul, în caz că era vreun cadru în apropiere. Revenirea fost o mare bucurie, deşi comandantul nostru de unitate, Neculai Moisiuc, un om admirabil, ne-a ţinut un discurs acolo, la Ostrov, în care ne-a prevenit că nu ne aşteaptă lucruri neapărat mai bune după ce terminăm armata. Pe ocolite, dar cu ţintă la final, ne-a spus că există constrângeri şi în viaţa civilă. Comandantul era un militar desăvârşit, cu o inteligenţă mult peste medie. Prin 1992, ajunsese Comandantul Flotilei de Dunăre. Ne-am întâlnit în gară, la Brăila. L-am felicitat şi i-am zis la mai mare, arătând spre Constanţa. Acolo era Marele Comandament al Marinei Militare. Se spunea că, la absolvirea Institutului, unii dintre profesori îl vedeau ca pe viitorul comandant suprem al Marinei Militare.

„Stai liniştit, că în curând ajung comandantul flotilei de pe Lacu Sărat. Ţine minte ce-ţi spun: ăştia de acum sunt mai răi decât ăia dinainte”. Bineînţeles că n-a ajuns comandantul Marinei, aşa cum ar fi meritat. A fost schimbat destul de repede. Era inteligent, dar incoruptibil; un prost cum ar spune Ion Ţiriac, mistreţul cu racheta de argint.

Nu m-am putut angaja la Progresul, de unde fusesem luat în armată, chiar dacă legea prevedea acest lucru. Probabil trebuia să dau şpagă sau să caut vreo pilă. Din fericire, am ajuns la întreprinderea Electrocentrale Brăila, unde lucrau trei voinici ai formaţiei Ecou: Gigi Negoiţă, Sandu Cuperman şi Puiu Paraschiv. Am reluat activitatea concertistică chiar cu prilejul serbării de Moş Gerilă, în 1984, la sala de festivităţi a întreprinderii. Ne-am amuzat

acolo, cântând *Cenuşăreasa* celor de la Azur, dar cu aranjament Rhythm & Blues şi cu text romglez, ceva de genul: „Cu ce foc te-am ailoviu, Cenuşăreaso, / I love you but m-ai minţit, Cenuşăreaso, / I know you about sandale, Cenuşăreaso, / du you like mănânci sarmale, Cenuşăreaso, / I know you about papuci, / you are the girl from Tecuci”. Noi ne-am amuzat, dar majoritatea colegilor, nu, deşi Termocentrala, una dintre cele mai bune din ţară, avea multe posturi unde trebuia să-ţi meargă mintea. Cu toate astea, unii mi-au atras atenţia că sunt lipsit de respect faţă de celebra trupă Azur, care-l avea ca basist pe un fost component de la Ecou, şi anume pe George Vâlcu. Colegii revoltaţi aveau un bun grad de calificare, nu erau în stilul actualului Dorel. La unul dintre ei, cu ocazia unei petreceri, am găsit o bandă, pe cutia căreia scria Phoenix – *Cantafabule*. L-am întrebat dacă mi-o împrumută. Nu ascultasem discul respectiv, prietenii mai în vârstă îmi povestiseră că trupa avusese câteva concerte în Brăila. Vinilul nu era printre discurile apropiaţilor mei. Acasă, am constatat că pe bandă era formaţia Azur. Am crezut că e o greşeală, dar şi pe capătul roşu al benzii scria cu pixul clar: *Cantafabule*. Un mare album album al rockului românesc, l-am reascultat cu plăcere de mai multe ori.

Până la urmă ce cânta Ecou? Pe Youtube i-am văzut în două înregistrări de prin 1988, în ţinută heavy metal. Deci ce stil practicaţi?

Un fel de hard rock ne-am fi dorit noi. După ce a ascultat cântecele pe Sf. Youtube, Florin-Silviu Ursulescu mi-a zis că eram mai cu vână decât multe din trupele de atunci. De curând, Zoran, un puşti de nouă ani, care e elevul meu, m-a întrebat cum arătam când eram tânăr. I-am pus unul dintre cântecele respective. Mi-a zis că eram cam ca Iris. Chitara din imagine a fost cumpărată de la Florin Ochescu, omul cu care Iris e Iris. A costat la vremea respectivă 44.000 lei, bani cu care cumpărai o casă. Zoran studiază şi chitara, i-a plăcut mult cum arată Gibsonul Explorer. Are cultură în rockul românesc, cântă doar piese

în română. Nu râde, nu e influenţa mea. E meritul părinţilor. Cu Ecou îmi aduc aminte şi de „concertele” din judeţ, unde uneori nu prea apucam să cânt mai mult de două piese. Veneau organizatorii (naşu, ginerica, socrul mic sau mare) şi spuneau: „Băieţi, gata! D’ale noastre”. O singură dată am fost răzbunat de Lică Gherman, prin 1987. Avea mai bine de un an de când era basist la noi. S-a întâmplat la o nuntă în comuna Gropeni, una dintre localităţile care se aflau pe lista neagră a muzicanţilor de nunţi, deoarece se cânta foarte des pe căpiţe, prin copaci, se mai luau pumni şi palme, auzisem şi de cântat cu cuţitul la gât.

Ha ha ha! Aşa era şi pe lângă Bucureşti la nunţile din Bolintinul din Vale. Se cânta la înălţime, după care urma… fuga… nu cea de Bach, ci după muzicieni…

Erau câteva sate în judeţul Brăila, unde şeful de post al miliţiei, dacă nu închidea ochii la furtişagurile agricole, dispărea pur şi simplu. Poate părea straniu, dar aşa era. Nici în ziua de azi nu au fost rezolvate unele cazuri. În sfârşit, Lică avea probleme cu o măsea. Neavând algocalmin, s-a hotărât, la indicaţia mea, s-o trateze cu ţuică. Asta era în bătătură la mire. De acolo, am urcat sculele într-o căruţă şi am plecat la căminul cultural. Pe drum, am observat că domnul basist nu respectase finalul procedurii recomandate de mine, şi anume evacuarea în exterior a lichidului amorţitor. La cămin, după amiază se începea cu un program sau două de café concert. Eu eram pe afară, când unul dintre copii vine în fugă şi îi cheamă înăuntru pe colegii de joacă. Simţind că se întâmplă ceva, mă duc să văd şi eu. Când colo, atracţia era Lică. Cânta cu basul ca la pian, printre picioare, pe cap, la spate. Şi chiar cânta. Mi-am zis, e clar, evacuarea a fost făcută în interior. Pe la opt seara, am fost trimis în culise, după o singură piesă, cred că era *Crazy Little Thing Of Love*, de la Queen. Pe la 12 noaptea, m-am dus să mă culc în Dacia cu care adusesem sculele. Să fi fost 4, maxim 5 dimineaţa, când m-am trezit în zgomot de rock & roll. Am crezut că am uitat deschis radioul autoturismului. Dezmeticindu-mă, îmi dau

repede seama că zgomotul vine din căminul cultural. Era vocea lui Lică. Avea un program de rock & roll-uri, dintre care două melodii în italiană. N-am să uit niciodată ţăranii ăia care dansau sârbele lor, dar pe r & r. Era o frenezie pe care foarte rar am întâlnit-o la alte manifestări de gen. Ca să dau un exemplu, era ceva asemănător secveţelor de dans din filmul *7 mirese pentru 7 fraţi*.

Ai în repertoriu o piesă care se numeşte *Cântarea României*. Ai participat la vreo ediţie a festivalului respectiv?

Printre alte concerte, am cântat şi la Cântarea României. La prima ediţie, am luat premiul pentru Cel mai bun solist vocal şi instrumental, aşa scrie pe diplomă. La a doua, am fost scoşi de la prima apariţie, deoarece am cântat pe instrumentele unei formaţii de muzică uşoară, şi vocea a fost foarte în faţă, textul fiind

„Zi de zi, acelaşi cântec pe acelaşi drum, / lume multă, zgomot mult, / ce e de făcut, / plictiseală şi ţigări, ceva senzaţional, / tot aştepţi, pe ecran apare acelaşi violent banal, / vise urcă pe tavan şi pare-a fi frumos, / dar caii verzi de pe pereţi nu vor să vină jos, / noaptea prea încet se lasă, / ziua a trecut prea greu, / e ceva ce te apasă/ simţi şi tu ce simt şi eu". Refren: „Acelaşi rol, aceeaşi scenă, / decoru-i neschimbat, / doar vreun saltimbanc încearcă vreun salt mortal, / regizorul la scenarist comandă Triunghiul Bermudelor, / piesa încă se mai scrie nu se ştie însă când/ va fi sfârşitul ce se-nvârte/ în jurul meu şi al tău, / în jurul meu tot mereu". Îţi dau cuvântul meu că vedeam în faţa mea Sala Progresul, care era plină, arătând ca o fotografie. Nimeni n-a mişcat. Atunci mi-am dat şi eu seama de subversivitatea textului.

Am recunoscut *Triunghiul Bermudelor*? Era compoziţia ta? S-a lăsat cu ceva sancţiuni?

Eu îl scrisesem. Compoziţia era a mea şi a lui Lică Gherman. Ieşise aşa pentru că se potrivea cu melodia şi aranjamentul, n-am avut vreo intenţie clară de protest. Asta se petrecea prin septembrie. Spre sfârşitul lui

noiembrie, am primit la serviciu un telefon, prin care eram invitat la sediul securităţii.

După vizita la instituţia pomenită, în câteva luni am fost daţi afară de la Restaurantul Continental, unde cântam. Apoi, nu am reuşit să găsim o sală de repetiţii, oricât am insistat. Aş mai aminti o altă întâmplare cu cenzura. Pregătisem cu Ecou un spectacol de muzică şi poezie la Teatrul „Maria Filotti”. La vizionare, a venit un responsabil de la cultură, uitat fie-i numele. Acesta a văzut spectacolul şi nu ne-a dat aprobare, pe motiv că nu se înţelege textul. Unul dintre actori, foarte politicos, i-a explicat că sala fiind goală, reverbul e accentuat. I-a şi demonstrat, articulând tare câte o vocală, după care îl întreba: „auziţi?”. Politrucul nu zicea nimic. Apoi, la fel de calm, întrebând din nou, actorul a pocnit din palme foarte aproape de faţa culturnicului, care s-a dat cu un pas înapoi, după care a ieşit furios. A doua zi, la serviciu, eram la masă cu colegii de atelier, povestindu-le ce s-a întâmplat, pomenind şi numele reverberatului, atunci îl ştiam. Adrian Râmboi, electronist A.M.C., spune: „Păi, ăsta a fost la şcoala generală numărul 3, (cea de lângă actuala Pta Concordia n.i.), acolo unde am învăţat şi eu. A rămas de două ori repetent, atât era de prost”. Acum cred că prostul nu voia să-şi facă probleme, de aceea n-a dat aprobarea. E vorba aici de ceea ce spunea I.D. Sârbu, şi anume Inteligenţa prostiei. Cum tot el spunea „Să te ferească Dumnezeu de Prostia Inteligenţei, că asta e mama relelor de pe pământ”. Tot în 1987, am fost la o audiţie a trupei Compact, după ce Paul Ciuci a plecat în S.U.A. Neavând prea multe coveruri rock în repertoriu, le-am cântat şi câteva piese de-ale mele. Vlady m-a întrebat dacă am făcut şcoală muzicală. Probabil pentru că majoritatea erau din acorduri minore şi cu linii vocale mai puţin repetitive. A zâmbit plăcut când a auzit că nu am studii muzicale. El m-a recomandat câteva luni mai târziu la Cargo, de unde plecase Leo Iorga, la Compact, bineînţeles. La Cargo, la probă, am cântat cam tot aşa. Dinel Tolea m-a întrebat dacă am boxe mici acasă. I-am răspuns că da, şi

bineînţeles că l-am întrebat şi eu de unde ştie. Pentru că nu profiţi de armonicile joase pe care le are vocea ta. A avut dreptate. M-am reîntâlnit cu el în 1992, eram deja la Timişoara. M-a întrebat dacă am înregistrat piesa cu câinele vagabond. Nu, i-am zis, foarte flatat fiind că şi-a adus aminte de un cântec pe care l-a ascultat doar o dată.

Păi, din câte ştiu eu în repertoriul CRI Gri mai găsim vreo două piese cu vagabonzi lătrători! Una chiar cu ceva cârnăciori de sărbători.

Nu l-am înregistrat nici până în ziua de azi. Cele două la care te-ai gândit sunt *de Sărbători* şi *de Legat*. Chiar în decembrie pe 11, Adi Barar m-a prezentat băieţilor de la Foileton, care erau în formula Marius Mihalca, Sorin Bocerean, Sorin Tătaru şi Ianoş Varady.

Păi asta se întâmpla chiar în săptămâna revoluţiei. Se simţea ceva în aer? Cum de-ai ajuns la Timişoara? Eu era s-o încurc chiar duminică seara, pe 10 decembrie, când am ajuns în Timişoara. Veneam de la Sinaia. Trenul a avut întârziere mare, tramvaiele nu mai mergeau, taxiuri nu se zăreau, era noapte, aşa că am luat un pieţar, cum li se spunea celor ce făceau taximetrie ilegală. Când să plecăm, pe bancheta din spate mai urcă doi bărbaţi, duhnind a băutură şi tupeu. Mi s-au părut cam ciudaţi, îmi aminteau de şmecheraşii pe care-i cunoşteam pe la Brăila. Vorbeau cam în dodii, că lumea se mişcă, fierbe Europa şi, direct, unul m-a întrebat ce părere am. Până să deschid gura, şoferul, făcându-se că schimbă viteza, m-a tras evident de haină. M-am prins, aşa că am zis: „Nu am nicio părere”.

„Foarte bine că n-aveţi, altfel vă invitam la un vin roşu şi…”. N-am mai înţeles ce-au zis, ceva cu cocoş, chef. La Hotelul Continental au coborât şi i-au zis şoferului să iasă din maşină. Au vorbit un minut, două, după care am plecat. Şoferul a zis atât: „Nişte nenorociţi”.

A doua zi, din oraş, l-am sunat pe Adi Bărar, care m-a invitat la el. Când mi-a zis adresa, nu-mi venea să cred. Locuia la câteva case depărtare de gazdele mele, familia

Volkman. Din fericire pentru mine, am plecat din Timişoara în noaptea de 13 spre 14 decembrie, după ce, bineînţeles (râde), am stabilit toate detaliile cu pastorul maghiar şi l-am sfătuit pe generalul român să ţină în porthart o pungă cu gips. Pe 19 decembrie, la Doina şi Mihai, viitorii mei naşi, m-am întâlnit cu Florin Buduru, coleg la AMC şi prieten, care ştia de păţaniile mele cu securitatea, şi mi-a zis vesel: „Bravo, nea Fane, asta de la Timişoara ţi-a ieşit mai bine ca aia de la Braşov!”

În ce a constat activitatea în formaţia Foileton, care ştiu că s-a materializat şi într-o faţă de disc Electrecord, pe cealaltă parte a split LP-ului fiind formaţia Roata?

Cu **Foileton**-ul a fost un fel de colaborare la început.

Mie încă nu îmi venea să mă las de muncă, aşa că veneam de la Brăila cu lecţia învăţată. Primul concert, l-am avut în ianuarie 1991, la Clubului Constructorilor, acolo unde şi repetam. Într-o săptămână, am învăţat 10 piese noi de pe o casetă trimisă prin poştă de Sorin Bocerean. La spectacol, am ezitat la o intrare neimportantă, în rest a fost brici, am dat chiar un autograf pe un buletin de identitate. Cu ei am făcut primele înregistrări profesionale. Ne-am nimerit la TVR chiar în ziua de 13 iunie 1990. Pe la prânz, am văzut cum Miron Mitrea, viitor ministru PSD, era chemat să intre, pe când reprezentanţii adevăraţi ai pieţei aşteptau de dimineaţă să-i bage cineva în seamă. Câţiva dintre cei ce au intrat nestingheriţi în TVR erau oameni ai străzii. Pe unul îl ştiau băieţii, apoi, peste un an, l-am cunoscut şi eu când cântam la restaurantul Hotelului Timişoara. Când era mai fără clienţi, îi dădeau o porţie de mâncare. Vorbeam de câte ori ne întâlneam, ne apelam cu Tizule. Într-o seară, era la o masă şi parcă scria ceva, nu se vedea din cauza spătarelor înalte ale scaunelor. Glumind, le zic băieţilor: „Ia uite, Tizu, e în febra creaţiei”. La pauză, m-am dus să vorbesc cu el. Avea un caiet în faţă şi, bineînţeles, lucra la un roman. *Camera de ceară* se numea. Bineînţeles, de groază şi mister.

Cea mai mare parte dintre trupele româneşti era

nevoită să cânte în baruri şi restaurante. Bineînţeles, din motive financiare. Tu ai rezistat tentaţiei? Cam cât ai cântat prin restaurante? Dăunează vocii?

Din fericire, pentru voce, pe perioade destul de scurte; dar pentru buzunar a fost din nefericire.

Da, o poate strica sau, dacă e rezistentă, ajungi să cânţi mecanic, clişeistic. Marea majoritate nu se prinde, mai ales când cânţi coveruri. Dacă ai compoziţii, atunci e mai greu, deşi, cu un producător bun sau cu un sunetist experimentat, se poate rezolva.

Cum a ajuns formaţia Foileton la Electrecord? Ce amintiri ai de la înregistrări?

Nu ştiu cum a ajuns. De la Marius Mihalca, liderul trupei, ştiu în schimb cum li s-au măcelărit textele la două piese înainte de 1989. Una se numea *Cumpăna Zorilor*, cealaltă *Rouă de gând*. După aşa experienţă, Tiberius Malkzek, solistul vocal de atunci a avut un motiv în plus să fugă în Germania Federală, bineînţeles. Mai avea un motiv serios, şi anume soţia, care avea o problemă medicală ce nu putea fi rezolvată aici. Acolo s-a putut.

Înregistrările la care am participat eu, au fost făcute la Radiodifuziune şi la TVR. Iar discul *Formaţii Rock 13* se poate asculta pe ambele feţe, zic asta ca să-l contrazic pe Sorin Chifiriuc. La Slobozia, am întâlnit un antrenor de tenis, care mi-a zis că-i place mai mult Foileton decât Roata. Mi-am adus acum aminte şi înregistrările cu Foiletonul, în 1991, când urma să imprimăm primele mele compoziţii, *Cântarea României* şi *Praştia cu Lunetă*. Sorin Bocerean, viitor impresar la Cargo, dăduse telefoane şi cu o zi înainte, ca să nu se întâmple ceva, ştiute fiind abilităţile organizatorice în întreprinderile de stat. Am plecat noaptea din Timişoara, ocupând un compartiment întreg cu bagaje şi scule. Am ajuns la radio şi, cum de ce ţi-e frică nu scapi, în T6, unde trebuia să înregistrăm, se afla orchestra radio, care imprima *Apostolul Bologa*. După trei ore, unul dintre tehnicienii studioului ne explica cum că aşa e radioul naţional, întreprindere cu foc continuu. Nu

m-am mai putut abţine şi i-am zis: „Păi, să-i puneţi şi un coş de fum, să se vadă ce produceţi”. Cei doi s-au supărat rău. Erau necomunicativi, plictisiţi, noi eram obosiţi de aşteptare. O atmosferă total nepotrivită, până când văd un nene mic, cu ochelari, care se apropie şi îmi întinde nişte căşti, deşi aveam unele: „Ia-le p-astea şi lasă o ureche liberă, să prinzi puţină atmosferă. Concentrează-te la sunet, nu te mai gândi la mai sus sau mai jos”. A fost mult mai bine. Când am terminat, a venit să-mi ia căştile, probabil erau ale lui, şi-mi zice zâmbind: „Să nu mă uiţi, când o s-ajungi celebru”. Domnul de la sunet, ţie-l Domnul, se numea Horia Broşteanu. După câţiva ani, piesa *Cântarea României* dispăruse din fonoteca radioului. Probabil au văzut titlul şi au zis că-i din vechi, deşi pe cutia matriţei ar trebui să fie şi data înregistrării. Cu Foiletonul a fost o experienţă bună din mai multe puncte de vedere, în special de studio. Asta m-a convins să iau lecţii de canto. În cântările live, volumul sunetului e mare şi nu se simt anumite erori.

Cum a fost cu lecţiile de canto? Ai studiat la şcoala populară de artă, aşa cum au procedat mulţi solişti sau te-ai adresat unui specialist?

Am fost la o singură lecţie, la Şcoala populară de artă din Brăila, şi îmi venea să plec după primele zece minute. La Timişoara, prin intermediul lui Zsolt Ferencz, l-am cunoscut pe Giani, basist în timpul liber şi şeful pompierilor de la Opera Timişoara. El mi-a dat un număr de telefon al doamnei Miloia Rodica, fostă prim-solistă a operei din localitate.

Am sunat-o şi ne-am întâlnit într-o sală de la operă. Învăţasem două canţonete. O văd şi acum în faţa pianului, luminoasă, cu părul frumos legat şi un profil distins: „Domnule Mardale, cântă-mi ceva!”. Am început un pic timorat, dar chitit s-o dau gata cu un *O* Sole Mio la care muncisem mult, noroc ca nu aveam vecini în demisol. N-am apucat să ajung la refren, când m-a oprit. Acum povestind, cred că m-a întrerupt, presimţind c-o s-o bufnească râsul. Textele erau scoase după o casetă cam

prost înregistrată, netul cu gugălul atotştiutor nu era pe atunci, habar nu aveam de italiană.

„Domnule Mardale, te rog să cânţi ceva din repertoriul dumitale, folk-rock, din câte am auzit de la domnul Giani”. Aşa am făcut. A conchis că am căldură şi metal în voce. Mi-a spus că, având un program plin, nu îmi poate da lecţii, dar mă poate lăsa să asist la orele pe care ea le predă elevilor ei, bineînţeles, dacă aceştia sunt de acord.

Pe parcursul lecţiilor la care am asistat, am văzut ce înseamnă un profesor adevărat. Simţea starea elevului. Chiar celor cu examene identice şi voci asemănătoare, le aplica altfel de abordare, de la caz la caz, într-un tonus potrivit. Să trăiţi, d-le Freud, ce scriitor aţi fi fost, mare pierdere, parol! Nu-mi venea să cred că m-am îndrăgostit, ba, chiar că pot dori o femeie poate mai în vârstă ca mama. Eu aveam 28, domnia sa ieşise la pensie. Artiştii lirici ies mai devreme din scena câmpului muncii şi, din câte înţelesesem eu de la „domnul Giani”, ieşise de curând. Era o diferenţă de vreo douăzeci de ani.

Probabil, credeam eu, că simţea şi ea ceva asemănător, când la sfârşitul unei lecţii, care a fost şi ultima, mi-a dat întâlnire. „Duminică după amiază, dacă vrei, ne vedem în faţa operei”. Cum să nu fi vrut? Aveam o cameră închiriată într-un demisol, lângă Piaţa 700, pe strada Dr. Iosif Nemoianu, foarte aproape de locul întâlnirii. Am făcut o curăţenie la sânge, am cumpărat aşternuturi noi, am spălat geamurile ferestrelor, am văzut-o pe proprietăreasă, care zicea că e atee, făcând cu o viteză de karatist două cruci (cam cum ai scutura firimiturile de pe piept), când am rugat-o să calce perdelele. „Vai, domnu’ Ştefan, dar de-atâtea ori v-am rugat să mă lăsaţi să le spăl”. Proprietăreasa era o pensionară care nu avea copii, trăia cu mama ei. Cei de la

A.R.D.A.F. cumpăraseră etajul casei şi i-au făcut o ofertă foarte generoasă pentru parter, demisol şi curtea mare. La preţurile de atunci, cu ce i se propusese, i-am calculat eu, putea cumpăra zece apartamente mari. N-a

vrut cu niciun chip. În 2007, când i-am făcut ultima vizită, era tot acolo. Valeria se numea, tare femeie. Revenind la doamna profesoară, pe diezi şi pe bemoli, mă admiram cât de generos sunt. Eram înalt, frumuşel (fă-te ofiţer, aud o pretenă d'anţărţi, deja visam la altfel de vocalize în obscuritatea bârlogului meu.

Erai pregătit pentru vrăjeală… Nu te complexa diferenţa de vârstă? Dar să nu-mi dai un răspuns à la Nicu Covaci.

Eu am dat deja numele în clar, n-am zis o cunoscută prim-solistă a operei timişorene. La început, am simţit ceva, mi-a fost un pic ruşine, dar după o scurtă autointerogaţie, m-am convins că nu urmăresc niciun gând meschin, eram chiar îndrăgostit. Doamna Miloia arăta foarte bine. E pe Sf. Youtube o filmare cu ea şi Dorin Teodorescu. Erau mai tineri amândoi https://www.youtube.com/watch? v = fyqlkbd96QQ. Am plecat la întâlnire ferchezuit, călcat la dungă, îmi cumpărasem pantaloni de stofă şi sacou, după ani în care purtasem doar blugi. Nu am băut nici măcar un strop de alcool, faţă de cum obişnuiam la ocazii asemănătoare. În Piaţa Operei, lume multă, mai multă ca de obicei. După ce am citit primul baner, m-am prins. Era 10 Mai, Ziua Regelui. Putea să fie a lui Stalin (ptiu, Drace!), mi-am zis, eu am o misiune, s-o fac fericită pe doamna profesoară. Am depistat-o repede, nu te joci cu radarul inimii, m-am apropiat. Era cu nişte doamne şi domni prin preajmă. M-a prezentat câtorva dintre apropiaţii dânsei. Nu întâlnisem aşa oameni în realitate. Îmi aduceau aminte de personaje din filme de epocă neaurită, mai degrabă de scenele din Marcel Proust, mare regizor, după a mea apreciere (râde). N-am citit multe cărţi la viaţa mea, dar am „căutat" de două ori timpul pierdut şi de fiecare dată a meritat regăsirea din ultimul volum. Revenind la apropiaţii doamnei, am constatat vorbe cu socoteală, purtări alese, distincţie şi mult bun simţ. Mi-am mai dat seama că doamna nutrea un sentiment de apreciere pentru sincera mea dorinţă, dar nu de cea trupească era vorba, ci de

aceea de perfecţionare vocală. Cu ocazia asta, mi-am schimbat părerea despre regalitate, o părere formată de istoria contrafăcută a naţional-ceauşiştilor sau a slugilor kaghebiste.

Înţeleg că ai ratat partida amoroasă. Dar a urmat momentul Arca. Acolo a fost amor la prima vedere? Amor muzical, da! Cu Zsolt Ferecz ne-am înţeles minunat din momentul când am sunat la uşa lui, propunându-i proiectul Arca. Un excelent instrumentist, prietenos, inteligent, cu feeling şi în viaţă, şi la cântat. O pierdere pentru muzica românească e faptul că a renunţat la scenă. În acelaşi timp cred că îl înţeleg.

E un tip exigent, pătimaş, dar cu argumente, aşa cum era şi tatăl lui, pe care am avut ocazia să-l cunosc destul de bine, Dumnezeu să-l ierte, pentru că nu mai e printre noi. Cu Zsolt m-am întâlnit la un jam, unde am cântat ceva Led Zeppelin, la tobe fiind Anghel Dorin (R.I.P.), care îmi era coleg la Foileton. La bas cred că era Cătălin Teodoreanu de la Survolaj. Clubul se numea Tehnolemn. La un an după începerea studiului, vocea a mers mult mai bine la înregistrările cu Arca, din 1993. Am înregistrat cu Adi Ordean, la Migas Real. Calmul lui m-a relaxat, am înregistrat cu vocea cinci cântece, într-o oră, şi pe vremea aia încă nu era auto-tune. Vali Potra a fost ca de obicei ceas atomic, Victor Miclăuş, cu un bas modest, a scos un sunet foarte bun, ceea ce adevereşte spusele lui Neuro, Marius Bob: „Înainte de a investi în scule, investeşte în mână”, adică în studiu. Îmi aduc aminte că a fiert corzile înainte de înregistrare. Zsolt Ferencz a fost la înălţime, nu e de mirare că Florian Pittiş s-a arătat încântat. La emisiunea lui de pe Radio 3, a zis că *De ce nu-mi vii* e cea mai frumoasă melodie pe un text de Eminescu. Din nefericire, nu am putut performa de prea multe ori. Vali Potra era mai mereu plecat în Germania. Îl cooptasem pe Florin Barbu la bas. În şase luni, am avut trei pianişti. Toţi au plecat definitiv din ţară. Era un tip, Ştefan, care locuia în „Piaţa punctelor cardinale”. Încă se afla acolo un imens grafiti, scris în zilele revoltei din decembrie 1989. Când l-

am văzut prima oară, mi-au dat lacrimile, probabil am simţit că aşa va fi, nu ştiu, dar şi acum când îţi povestesc mi s-a făcut pielea de găină. Pe zidul din spate al unei clădiri impozante, stăteau scrise versurile următoare „But it was only a fantasy/ The wall was too high as you can see". Ştefan cânta la clape. Mi-a arătat vechi poze de la chefuri, unde era lângă tineri cum ar Mircea Baniciu, Bela Kamocsa şi alţii. Mai avea o listă cu instrumentiştii plecaţi definitiv din Timişoara, după 1983 până în 1993. Era vorba de peste o sută cinzeci. Revenind la Arca, niciunul dintre noi nu avea calităţi de organizator, aşa că în iunie 1995 am plecat la Bucureşti.

Care au fost motivele pentru care ai renunţat la Timişoara în favoarea Bucureştiului?

După primele înregistrări cu CRI GRI, în 1996, la interviuri am fost întrebat de mai multe ori de ce am plecat din Timişoara. Nu vreau să repet ce spuneam atunci, aş vrea să spun unul dintre motivele pe care nu l-am spus, pentru că nici acum nu-l consider cel mai important, dar a contat. Înainte de revelionul din 1994, împreună cu colegii de echipă de la barul de noapte unde cântam, am hotărât să solicitam o plată suplimentară pentru programul din noaptea de revelion. Când a fost să mergem la patron, din câţi eram, am ajuns doar doi: eu şi Bată, un ţigan sârb care avea un program de dans cu soţia lui. Patronul a zis că ne dă salariu, că avem de muncă tot anul şi vom vedea. Peste o lună jumătate am fost dat afară. Motivul a fost reîmprospătarea programului. Am găsit repede alt loc de cântat, la un restaurant pe malul Begăi, nu-i mai reţin numele, probabil „Flora". Patronul de acolo era încântat de mine, puteam mânca pe gratis când voiam. Mă înţelegeam bine cu trupa de acompaniament. După mai bine de o lună, tot el a zis că nu îmi mai poate oferi masă, şi după o săptămână eram dat afară. Băieţii din trupă erau foarte supăraţi. I-am cunoscut puţin, dar îmi păreau oameni foarte faini. La câteva zile, m-am întâlnit cu un violinist al Filarmonicii Banatului. El mi-a explicat că era mâna

primului patron, care fusese doar un chelner în urmă cu douăzeci de ani. Mai auzisem asta, dar nu am dat importanţă. Nedumerit fiind eu, violonistul care era tatăl unei soliste vocale, aşa ne cunoscusem, m-a întrebat: „Cum crezi c-a ajuns şeful celui mai mare complex hotelier din Timişoara?”. Începeam să înţeleg câte ceva şi mi-am mai adus aminte de povestea cuiva din anturajul barului, care spunea că până în decembrie 1989, şeful primea în jur de 5.000 de lei pe zi de la barmani, recepţioneri. Nu-l interesa cât furau aceştia, era un fel de arendă. Cu ocazia evenimentelor din decembrie, i se furaseră din casa suma de 600.000 mii de lei. Asta însemna preţul a douăsprezece apartamente cu trei camere. Mi-am mai adus aminte de un domn general cu mustăcioară, care mai venea din când în când pe acolo. Am mai făcut legătura cu şeful hotelului din Băile Herculane, unde cântasem în 1991, cu Foileton. Chelneriţele de acolo îi spuneau Colonelul. Am mai încercat să găsesc un angajament, însă nu am mai reuşit. După mutare, am încercat şi la Bucureşti. Cu toate recomandările Elenei Cârstea şi a lui Cornel Verban, nu am fost primit nici măcar la o audiţie. Peste tot mi s-a spus că vor fete. În anii ce au urmat, mai bine de un deceniu, am lucrat în amenajări interioare.

La Bucureşti, ai lucrat în construcţii. Ce întâmplări „picante” s-au petrecut în perioada respectivă? Picante rău de tot. Prin 2001, undeva pe Lujerului, am lucrat în casa unui general S.R.I. Numai dotările băii mici de la primul etajul costau, după estimarea şefilor mei, 3.000 de dolari, jumătate din preţul unei garsoniere la vremea aceea.

Tot în muncile şantieristice aveam punct de lucru într-un bloc. Era unul dintre blocurile rămase neterminate dinainte de 1989. Într-o zi, apare un bărbat în costum, care îl întreabă pe şeful de şantier cât le dă unor necalificaţi care cărau saci de nisip în spate, până la ultimul etaj, unsprezece mai exact. Auzind suma, spune cu o grimasă dispreţuitoare: „Prea mult”. Auzind şi eu suma zic: „Ia uite pe ce rahat de bani îşi nenorocesc ăştia

coloana”. Puţin mai încolo, era o echipă de instalatori, care observaseră iritarea mea. I-am întrebat dacă ştiu cine-i ăla în costum şi pantofi de lac. Patronul, îmi spun ei. „A fost şef de echipă înainte de 1989, pe meritul că ciripea la băieţii albaştri. Când a înfiinţat firma, ne ţinea numai în grătare, acum nu ne mai răspunde nici la bună ziua”. De curând, am aflat din presă că respectivul patron a încercat să se sinucidă.

În 1999, lucram la ultimul etaj al unei clădiri înalte, unde urma să fie biroul şefului unei mari firme de asigurări. Aveam de făcut câteva lucrări complicate, eu eram mâna a doua, cel mai priceput era Iulian Cazacu, un muncitor despre care Meu Constantin, astăzi cetăţean american, a zis: „Dacă ar fi mai mulţi ca Iulian, ajutorul de şomaj ar fi mult mai mare în România”. Într-o zi, apar doi bărbaţi în haine de piele. Semănau cu legionarii din filmele regizate de Sergiu Nicolaescu. Nu ştiam cine sunt, dar văzându-le figurile, amândoi am dus mâna la locul unde ne ţineam portofelul, apoi Iulian s-a uitat imediat dacă telefonul mai e la locul lui; nu îl ţinea în buzunar, pentru că era mare şi incomoda. Bineînţeles că cei doi erau din conducerea uneia dintre cele mai mari firme de construcţii din România predecembristă, rămasă cam la fel de mare şi după, dar trecută din proprietatea statului în proprietatea băieţilor deştepţi. Aşa, ca exemplu: basculantă de şaisprezece tone, cumpărată la preţul unei Dacii la mâna a doua, dar nici banii ăia n-au fost plătiţi, pentru că firma prin care a fost cumpărată a fost desfiinţată.

Din alte discuţii avute de-a lungul timpului cu diverşi oameni, cred că nu greşesc când afirm că, prin interpuşi sau direct, oameni ai securităţii au strâns considerabile sume de bani începând din ultimul deceniu ceauşist. Îmi aduc aminte de o lucrare la un service, unde un taximetrist mi-a povestit că fusese şofer de tir. Printre altele, periodic mergea la o fabrică de alcool, unde în sticle de bere era, de fapt, coniac sau votcă. În sfârşit, tipul avea o listă cu restaurantele din Bucureşti, îşi nota fiecare ieşire, ca să nu meargă mai des de o lună în acelaşi loc, pentru a nu da de

bănuit.

Un alt coleg fusese şofer la întreprinderea de colectat sticle şi borcane. Mergea la depozit cu un camion, şi periodic, cu acte false încasa preţul pe două, uneori chiar trei încărcături. „Şi luai matale toţi banii?” am întrebat, făcând-o pe naivul. „Dacă aş fi luat măcar un sfert, crezi că mă mai vedeai tu pe şantier?” a fost răspunsul.

Din postările tale de pe Facebook, unde eşti extrem de activ, te văd permanent preocupat de trecutul securist a multor „tovarăşi”, actualmente

„Domni”. Ştiu că ţi-ai studiat dosarul CNSAS. Aveai vreun motiv personal?

Nu sunt chiar aşa de activ decât atunci când sunt evenimente, şi atunci mai mult distribui materiale care mi se par folositoare. Expresia permanent preocupat mă face să zâmbesc, amar bineînţeles. Băieţii deştepţi şi-au atins scopul, că doar pentru asta se pregătiseră. Să rămână la putere şi să acapareze ce era de acaparat. Cei ce au intrat în Securitate până prin 1972 – 1975 poate mai au o scuză, deşi nu cred că nu ştiau cu ce se ocupa şi se ocupase această sinistră instituţie. Era, de fapt, vorba de bani mai mulţi şi muncă mai puţină. Am avut un coleg de muncă, Ştefan Nicuşor, care a vrut să intre în rândul lor. Îi plăceau romanele de spionaj. A fost la interviu, dar i s-a cerut să spună pe cineva care critică regimul. E civil şi azi, dacă nu cumva, după 1989, a intrat în S.R.I. Poate mai prind deschiderea arhivelor şi o să văd cam câţi patrioţi au bântuit pe acolo. Aşa, viteji ficţionari ca Pavel Coruţ am tot văzut pe site-uri. Prin 1980, un caricaturist român face un desen, în care un general sovietic sare şotronul pe ţările din Est. La cenzură, i se spune că nu-i putem supăra pe tovarăşii sovietici. Caricaturistul, probabil Mihai Stănescu, nu sunt sigur, a trimis caricatura în U.R.S.S., unde a fost publicată. Acum câţiva ani s-a descoperit în arhivele secrete ruseşti în cât timp s-a aflat acolo de înfiinţarea unei unităţi anti-K.G.B. la Bucureşti, în perioada de început a Prea Împuşcatului. Te poţi gândi la ani, luni, nu? Ce zici

de patru ore? Cred că din 1990 s-au distrat şi mai bine decât înainte pe seama celor care au mai zis câte ceva. Nu pot să nu-mi imaginez o mică adunare de securişti grei citind *Apelul către lichele* al lui Liiceanu. Îi văd la final căutându-se prin fumul de ţigări. Se aud câteva scârţâituri de scaune, atenţia este captată de Virgil, care tuşeşte discret din capul mesei. Se aplecă puţin, puse coatele pe masă şi privi undeva departe, pe deasupra ochelarilor subţiri. Domnilor, să vă spun un banc. Bineînţeles, acţiunea se petrece în lumea capitalistă. Un grup de afacerişti trimit de mai multe ori un mesager cu propuneri de mită pentru un funcţionar care nu se lăsa ademenit. Douăzeci de milioane de dolari ar fi fost maximul estimat pe piaţa şpăgii în acest caz. Mesagerul sună şi îi spune: „Boss, vrea doar un milion de dolari”. Asociaţii bossului se uitau la acesta cum vă uitaţi voi acum la mine. Bossul trage un fum adânc din trabuc, ăla îşi permitea, nu ca mine băiat sărac, angajat la stat, şi zice pe un ton grav:

„Băieţi, e groasă! Ăsta-i incoruptibil, domnule!”. După ce au cutremurat pereţii hohotind, unul zice: „Bună asta, boss, pardon, şefu’!”. La care Virgil, revenind în poziţie dreaptă, întreabă serios: „Mai bună decât aia cu Apelul?”. Fără nicio răutate, cred că atunci trebuiau făcute apeluri de unitate către oamenii capabili să tragă România din vârtejul roşu, nu un apel către cei ce voiau s-o ţină în mahmureala beţiei comuniste, pentru a o buzunări cât mai bine. Hai să lăsăm pe mai încolo datele despre dosarul meu, şi să mai adăugăm culori la un paletar, după câte se vede, incendiar, cutremurător, catastrofă, bombă, dezastru „Andeea, ai legătura” (râde).

Acum sincer, doar dacă vrei să răspunzi: după 1989 ţi-a mai fost frică?

De mai multe ori, vorbesc foarte serios. Mai ales în primii ani. Am un văr care a fost câţiva ani la Mănăstirea Cocoş, începând din 1992. Acolo trăia un preot caterisit. Se spuneau multe despre el. L-am cunoscut, am vorbit cu el. Ochii îi semănau incredibil de mult, ca expresie, cu cei ai lui Arsenie Boca. Se pare că la caterisire, în faţa

Sfântului Sinod a fost un show memorabil, având în vedere că, aşa cum mi-a povestit vărul meu, avea puterea de a citi gândurile. Oricum, pe unii oameni ai bisericii i-a enervat şi după. Fostul preot a fost înmormântat la Mănăstirea Tudor Vladimirescu. După câţiva ani, Mitropolitul Dunării de Jos fiind în vizită acolo, s-a îmbătat şi a vrut să dezgroape mortul, să vadă dacă e sfânt. Probabil nu putea să uite cum cel îngropat spusese public, în urmă cu câţiva ani, că Mitropolitul dezgropător nu numai că nu crede în Dumnezeu, dar e ateu. Revenind la frică, odată când am plecat de la Mănăstirea Cocoş, pe drum s-a întâmplat ceva ce nu pot povesti acum. Nu are legătură cu paranormalul, ci doar cu oameni dubioşi. O fi paranoia mea, dar nu prea cred. Au mai fost şi altele, dar asta în memorii. Hai că se enervează Andreea! Reluăm. Aveam la Brăila un prieten chitarist, care se numea Marian Diveică, poreclit Manana, plecat dintre noi acum câţiva ani. El mi-a povestit că, după facultate, a lucrat la Combinatul de prelucrare a cărnii din Şendreni. Şeful lui a încercat să-i bage pe gât o gestiune cu lipsuri foarte mari. El s-a prins, i s-au făcut mizerii. S-a dus la Bucureşti, cu un memoriu pe care l-a lăsat la Comitetul Central al P.C.R. La ceva vreme, şeful a fost ridicat de trei indivizi ce l-au suit într-un ARO şi nu s-a mai aflat nimic despre el. De ce nu a fost un proces, te întrebi? Pentru că băiatul fusese numit printre înaintaşii actualilor băieţi deştepţi, şi mai mult ca sigur, fiin'că era un cadru de nădejde, ca pedeapsă a fost trimis într-o misiune din aia specială. Spre exemplu să umbli puţin la avionul unui pilot din Australia, care a fugit pe calea aerului din România, creând un precedent foarte periculos. Cei ce ar fi voit să repete figura, trebuiau să afle că, deşi pilotul fugit a dat dovadă de o măiestrie genială, zburând la joasă altitudine, cu un avion mare de transport, nefiind detectat de niciun radar până în Germania, iată că într-o zi senină, fără vânt, maestrul se prăbuşeşte ca un începător. În 2010, am auzit un interviu cu câţiva dintre cei ce s-au aflat în avionul nedetectat de radarele Pactului de la Varşovia. Era evident că, după mai bine de douăzeci de ani, le era încă frică,

acolo la capătul lumii, în Australia.

Închei cu o întâmplare mai apropiată. La terenul de tenis unde merg, vine câteodată un bătrân înalt şi slab. Se numeşte Ion. E din Suceava, este credincios ortodox, tot aşa cum a încercat să ne convingă, printre altele, de mai multe ori, că şi patronul echipei de fotbal Steaua, îmi scapă numele (râde), este foarte credincios. După arestarea primarului Bucureştiului, Ion ne spune că a fost o înscenare. Martor la cele discutate era de această dată şi un medic chirurg, un tip bonom, pe care, în cei câţiva ani de când îl întâlneam la teren, nu-l văzusem niciodată supărat decât pe el însuşi, atunci când juca slab. Acum, stând liniştit pe bancă, îl aud ridicând puţin tonul şi rostind apăsat: „Pe Oprescu, dacă l-aş vedea tăiat, l-aş dezinfecta cu sare. Cu sare gronjoasă, bineînţeles. Am făcut rezidenţiatul în Municipal şi ăsta, ca aproape jumătate din chirurgii de acolo, dacă nu ar fi fost fii de lichele nomenclaturiste, nu numai că nu ar fi ajuns niciodată la Municipal, dar nici doctori nu s-ar fi văzut în viaţa asta”. Spre uimirea noastră a început să spună apăsat, de parcă citea o listă, nume, prenume şi funcţia ocupată de unul sau ambii părinţi ai beizadelelor.

Nu cred că există persoană matură în România să nu cunoască astfel de exemple. E bine să le amintim maturilor de ce au trăit, pentru că unii dintre apropiaţii mei se pare că au uitat, şi poate le deschidem ochii celor mai tineri. În urma unui proces, fostul şef al I.C.R., numit în 2012, a fost dovedit colaborator al Securităţii. În alt proces, s-a dovedit că, la o altă instituţie importantă, S.R.R., Preşedintele Director, numit tot în 2012, a fost racolat în 1987, cu numele de cod Adrian. Guvernatorul Băncii Naţionale a fost dovedit de curând. Dacă la aceste instituţii importante băieţii nu se feresc, îţi poţi închipui ce fac în alte locuri mai ferite de ochii publicului, cum ar fi Ţăndărei.

Dar ce se întâmpla în celebrul oraş Ţăndărei, unde ştiu că ai avut şi ceva cântări?

Multe! (râde). Am glumit, dar acum mi-am adus

aminte de cele câteva luni cât am cântat cu formaţia Meteor din Ţăndărei. Aveam în repertoriu coveruri, dar şi piese compuse de mine. Vreme de câteva luni am cântat în concerte, prin localităţi mai mari sau mai mici din jurul Ţăndăreiului sau în judeţele vecine judeţului Ialomiţa. Organizatorul aducea capete de afiş, iar noi făceam sonorizarea şi cântam la sfârşit. Aş vrea să-ţi spun că acolo am văzut în 1990, la Casa de Cultură din localitate un concert cu formaţia Odeon, în opinia specialiştilor, mama manelelor moderne, de la care mult mai celebra Azur din Brăila furase melodia *Cenuşăreasa*. Concertul a durat mult peste aşteptări, după ce primul spectator a urcat pe scenă să dea bani pentru o dedicaţie; am asistat, între melodii, la adevărate pelerinaje şi pomelnice scenice. La început, cei de pe scenă au fost stingheriţi. Pe final, a fost ca la nuntă: fără număr, fără număr.

De ce cântaţi la sfârşit, eraţi vedetele de după vedete, aşa cum a fost la ROCK 92, când IRIS când au cântat după URIAH HEEP?

Vedetele voiau să scape de autografele şi discuţiile de după concert. A fost o probă şi pentru noi să vedem dacă pleacă oamenii înainte de ultima piesă. Nu plecau, am avut parte chiar de câteva bisuri la *Praştia cu Lunetă*. Într-o comună din Teleorman, după final, unul dintre şmecherii satului a venit la noi în cameră şi, cu răutate, m-a întrebat: „Bine, mă, tu ai venit la noi să ne faci pe noi oi?”. Aveam în repertoriu piesa *Bifoiu*, piesă pe care am înregistrat-o în 1996, la debutul proiectului CRI GRI. Erau alegerile, ne gândeam că vom avea un mare succes. Dar să explic de ce s-a enervat individul. Finalul cântecului era: „C-aşa-i jocul pe la noi, / din trifoi facem bifoi”. De la delay, efectul ăla de repetiţie, se auzea oi, oi, oi. Sile Bondar, Dumnezeu să-l odihnească! i-a zâmbit cum numai el putea şi i-a explicat cum vine treaba. Sile era una dintre cele mai frumoase fiinţe pe care le-am cunoscut. De un calm divin, sensibil, cânta bine cu vocea, bun chitarist şi de o frumuseţe răpitoare. În locurile mai mici, cămine culturale de exemplu, vedete şi nevedete stăteam în aceeaşi cameră.

Când Sile Bondar a dat mâna cu Florin Piersic, vedeta l-a privit pătrunzător şi i-a spus: „Eşti singurul om pe care l-am văzut în viaţa mea, şi am văzut mulţi, singurul care ar fi meritat să-l joace pe Romeo; de ce nu te-ai făcut, măi, actor?”. La care „Romeo” răspunde zâmbind luminos, cu moldoveneasca lui molcomă: „Di lieni, domnu’ Florin, d-aia”. Bineînţeles că s-a lăsat cu hohote imense. Adevărul e că Sile avea o mare colecţie de scrisori primite de la admiratoare. Năucitoare erau câteva dintre aceste epistole, din păcate pierdute, din câte ştiu eu de la Cristez Stelian, basistul şi inima trupei Meteor. După mai bine de douăzeci de ani, îmi aduc aminte de una în care autoarea se afla pe o plajă. Aşteptându-şi iubitul care nu mai venea, se transformă într-un copac, care începe să se veştejească, căzându-i pe rând toate cele, până la ultima frunză, un corb îi intrase în scorbură dându-i reci fiori… Ideea era fainã, dar umorul involuntar depăşea mult limitele normale. În aceste miniturnee, am putut să cunosc destul de bine câteva vedete, dintre care Dan Spătaru mi-a făcut cea mai bună impresie. Avea un extraordinar dar de a povesti cu miez. Stela Popescu arăta incredibil de bine la cei 55 de ani pe care îi avea. Simţind admiraţia mea, eu nu păream să am nici sfertul de veac din buletin, mi-a făcut nişte avansuri, în glumă bineînţeles, de m-am înroşit ca o fată mare, ceea ce a făcut-o să marşeze, spunând, nu înainte de a-şi strânge buza de jos între degetul mare şi cel mijlociu: „Doar ştii cu ce iese bună ciorba de găină bătrână?” În loc să tac, zic:

„Nu ştiu”. După care primesc lovitura de graţie: „Cu morcov tânăr, cocoşelule!”. Asistenţa era pe burtă de râs, iar când s-a făcut linişte, Arşinel, cu o mimă tristă, zice ca pentru el, cu vocea aproape pierdută: „Şi te-ai dus dulce minune”. Sile Bondar a pierit într-un accident rutier, prin 1995. A avut o perioadă când cânta la Brăila, într-un local unde veneau greii lumii interlope. Primea bani pentru *Cântec de drum lung* al lui Andrieş. Îmi povestea Sorin Matei, fruntea basiştilor brăileni, cum venea Crăcănatu, arunca banul, apoi cu mâna ridicată şi degetul arătător

ţintind spre Sile, zicea: „Profesore, aia cu furnicile”. Asta cu profesore mi-a adus aminte de Marius Mihalca, liderul de la Foileton, care avea în programele de restaurant mai multe piese tradiţionale, cum ar fi *să nu uităm nicicând să iubim trandafirii*. Avea şi are o frumoasă voce, fiind de mulţi ani tenor în foarte binele cotat cor al Filarmonicii Banatului. În seara când s-au anunţat rezultatele alegerilor din 1992, la restaurantul mare de la Hotel Timişoara, spate în spate cu Opera Timişoreană, erau prezenţi şi foarte veseli, dacă nu chiar fericiţi, o mulţime din bişniţarii valutişti, cei mai mulţi escroci de fapt. Schimbai valuta la ei şi acasă te trezeai cu hărtii de ziar în loc de bancnote, asta dacă nu fugeau pur şi simplu după ce le dădeai banii. În seara respectivă, simţeau nevoia să sărbătorească victoria în alegeri. Trimiteau banii prin chelner şi adăugau cu voce tare, spre hazul de nedescris al celorlalţi: „Profesore, aia cu trandafirii”. Numărasem deja vreo opt dedicaţii până să plec, ca să prind ultimul tramvai 4 spre capăt, la f.a.e.m., unde locuiam într-un cămin de nefamilişti. Chelnerii lucrau o zi da, una nu. Când a revenit tura cu trandafirii, una dintre chelneriţe avea un ochi maro. Fiind acasă, a doua zi dimineaţă, ca şi alţi martori, inclusiv eu, femeia îngâna cântecul în bucătărie când a fost pocnită de soţul ei. Să râdem? (nu râde).

Nu cred că este cazul. Probabil se îndrăgostise de solistul vocal, aşa că mai bine, nu! Te-am cunoscut prin ,93—94 la Festivalul folk „Om bun”, atunci când m-a surprins maniera ta de interpretare, apropiată de cea a lui Mircea Florian. Aveai de gând să urmezi o carieră folk sau a fost un simplu exerciţiu muzical? Mi-ar fi plăcut o carieră. Majoritatea cântecelor le-am compus zdrăngănind chitara, aşa cum am spus la început, am reluat cântatul cu vocea din cauza scândurii de gard. Din păcate, pe atunci, nu erau atâtea festivaluri câte sunt acum. Ovidiu Mihăilescu a încercat să mă capteze în Gaşcademia de Folk prin 2007, când făceau serile de la Spice. Mi-am zis că-s prea bătrân pentru asta, apoi erau şi sunt destui tineri talentaţi, din păcate nebăgaţi în seamă.

Totuşi, anul trecut chiar Victor Panfilov m-a îndemnat spre aşa ceva. La fel, Sorin Bocerean mi-a zis asta acum mulţi ani. Deja mă gândesc, am adunat ceva piese.

Folkul îl detestasem în liceu şi chiar şi în armată, când colegii mă îndemnaseră să merg la Cenaclul Flacăra. Fusesem o dată, în liceu, la o manifestare, datorită unei prietene. Am plecat la primele pupincurisme ale lui Păunescu. După armată, mi-am schimbat opinia, după un chef în primăvara lui 1985, undeva, cândva, în cartierul Viziru III din Brăila. Aveam o gaşcă fainã, era aniversarea Genei (diminutiv pentru Eugenia Cârciumaru). Eu eram singurul care nu suporta muzica românească, indiferent de gen. Aveam şi am scuze pentru că ascultam foarte mult progres, şi la noi nu prea se cânta aşa ceva, mai adaug că nu eram deloc atent la texte.

După ce ne săturam de dans, la chefurile sau ceaiurile, cum se spunea pe atunci, ne obişnuisem să ascultăm muzică. Înainte de a pune vinilul la prăjit, Stelică (plecat din ţară după 89, ca majoritatea găştii) mi-a şoptit discret, la ureche: „Te rog, io, frumos, ascultă măcar prima piesă!”

N-am scos un cuvânt până după *Concluzie*. De fapt, mi-am zis în gând pe la mijlocul L.P.-ului: „Omul ăsta cântă pe limba mea”. Mi-am spus asta pentru că textele nu erau nici dintre cele prea metaforice şi nici dintre cele simpliste. După două săptămâni, ştiam pe de rost toate cântecele de pe *Veac XX*. A fost un fel de dragoste la prima audiţie. După asta, m-am şi apucat de citit, încercând să recuperez timpul pierdut. De aceea, mi-o fi plăcut atât de mult Proust. Nu mai ieşeam decât rar cu gaşca, în rest citeam chiar şi la muncă. De multe ori, aprobarea unei autorizaţii de lucru putea dura mai bine de o oră. La fel, erau dese cazurile când aşteptai apariţia elementului perturbator o zi întreagă, sau chiar mai mult. Nu exagereaz, citeam două, trei romane respectabile cam la două săptămâni. Îmi aduc aminte de o duminică pe seară, când mama a intrat la mine în cameră, cu o faţă speriată. Eu citeam şi ascultam Schumann, parcă. Văzând că nici n-

o bag în seamă mă întreabă uşor iritată: „Ce faci, mă, asculţi muzică de mort?”

Să revenim la folk. Cât de mult te-ai afirmat pe scenele respective?

În toamna lui 1994, Sorin Bocerean a organizat un festival de rock, la Casa de Cultură din Timişoara. În prima zi, fuseseră trupele foarte dure, a doua zi, trebuia să cântăm şi noi, cu Arca. Din păcate, toboşarul n-a putut ajunge la timp din Germania. I-am zis lui Sorin că vreau să cânt eu cu chitara. „Treaba ta, dar ai văzut că ieri şi-au luat-o rău chiar unele dintre trupele metalifere”. A fost un soi de inconştienţă, trebuie să recunosc. Am luat o chitară acustică şi am cântat 20 – 25 de minute. Când m-a văzut că ies cu chitara, Deian, sunetistul de la Cargo, mi-a făcut semnul ăla, ca şi cum ai deşuruba un bec, adică eşti nebun, după care a închis ochii, apoi zâmbind şi-a împreunat mâinile a rugăciune pentru câteva secunde. A fost o linişte totală, nu exagerez deloc. Practic îl consider cel mai mare succes al meu. Întâmplarea asta mi-a dat o şi mai mare încredere în compoziţiile mele. Aşa am hotărât să merg la festivalul „Om Bun”.

Ediţia s-a ţinut la Teatrul „Ion Creangă”, publicul s-a distrat copios la piesa *Salvatorul*. Înainte de *Strada Visurilor Noastre*, m-a pus, cine m-o fi pus, să ţin un mic discurs, care s-a dovedit a fi o mare greşeală. Am recomandat publicului să nu vadă doar latură politică a textului şi am conchis că, dacă religia este opiul popoarelor, atunci politica este otrava lor. Aveam să aflu de la Teodora Ionescu că asta a deranjat câţiva membri din juriu. Am cunoscut la aceea ediţie o puştoaică din Râmnicu Vâlcea, Sorina Enea. Din vorbă în vorbă, am aflat că era născută în aceeaşi zi cu mine. Avea 16 ani, şi unul dintre cântecele interpretate îmi plăcuse în mod deosebit, l-am şi introdus mai târziu în repertoriul meu de coveruri folk, *Scoica* se numea. Cânta foarte bine la chitară, ca şi cu vocea. Ulterior a intrat la Conservator, la secţia canto. Urmărisem protagoniştii, şi concluzia mea, dar nu numai,

era că trebuia să ia un premiu. N-a luat şi, fără patimă, mi-a zis că nu va mai participa vreodată la vreun concurs folk. Şi eu am fost iritat de premierea unui actor al teatrului „Ion Creangă”. Eddie Brâncă, de la trupa ieşeană PREFIX 032, l-a abordat, după ce premiantul a ieşit din scenă (am fost martor):

„Felicitări pentru premiu, ai cântat extraordinar, chiar de... căcat mai exact”.

Am mai mers la ediţia din 96 sau 97, cu Călin Torsan şi Alex Stanciu. Aveam un cântec pe textul *Orbii*, de Baudelaire. Lui Călin îi plăcea foarte mult, şi el e un tip foarte selectiv. N-am trecut de preselecţie, de data asta pe motiv că piesele sunt prea rock. Cu CRI griul am avut parte de mai multe ori de astfel de catalogări rapide. Dacă erau oameni cu o cultură bună, textele erau prea simple. Deveneau complicate pentru alţii mai puţin avizaţi. Oricum ar fi, cel mai frumos compliment l-am primit de la Sorin Chifiriuc, în scurta perioadă cât a cântat cu noi prin 2002: „Ştefane, e nasol”, mi-a zis. Mă gândeam că a găsit ceva pe la armonii sau mai ştiu eu ce. Avea mai multă experienţă şi mai multe cunoştinţe decât noi. La ce te referi, îl întreb. „La texte, mă refer”. Am răsuflat uşurat. Nu mă credeam un textier genial ci doar unul potrivit cât să nu trag cântecul înapoi. Doar ce mă liniştisem când îl aud continuând: „Foarte tari textele, pe bune, dar dacă eu m-am prins abia la a doua ascultare, apoi mulţi n-or să se prindă niciodată”. Din nefericire, a avut dreptate. Am mulţi prieteni poeţi sau admiratori de poezie. Ei cred că textul unui cântec trebuie să fie o poezie în sine. Din experienţa mea, eu zic că trebuie să împlinească muzica şi să aibă acea coerenţa interioară pe care, de altfel, şi poezia adevărată o are.

În 2004, am revenit individual la Festivalul „Om Bun”, mai mult pentru a face puţină reclamă pentru *Glas de Peşte*, primul disc CRI GRI. Am obţinut Premiul

„Vali Sterian”.

Anul următor am participat din nou la acelaşi festival, alături de Cătălin Ştefănescu Pătraşcu şi Ionuţ

Iacovescu (ambii conservatorişti). Când am ieşit de la preselecţie, în holul casei ce acum găzduieşte Librăria Cărtureşti, un concurent serios turmentat ne-a spus:

„Bă, voi cântaţi jazz”. Adevărul e că, dacă şi-ar fi pus mintea, amândoi chitareştii puteau executa mai multe acorduri decât toţi participanţii festivalului la un loc, Cătălin având scrise, printre altele, două concerte pentru chitară clasică şi orchestră simfonică. Nu ne-am calificat şi asta a pus punct acţiunilor festivaliere.

În anii ’2006, 2007, am participat la mai multe spectacole ale Gashkademiei de Folk, invitat fiind de Ovidiu Mihăilescu, apoi am mai cântat sporadic cântece proprii şi coveruri. Nicu Vladimir, Vali Sterian sau Bob

Dylan, traduse de Alexandru Andrieş. În anul 2011, la iniţiativa ta, împreună cu actriţa Anca Constantin am realizat un spectacol pe muzica şi versurile lui Nicu Vladimir. Din lumea folk a fost prezent ca spectator doar Robert Şercău. Din cealaltă lume, (râde) este posibil să fi fost mai mulţi.

Am mai încercat, în 2012, un duo cu Dan Minel Stoica. El avea o formaţie ce se numea BLUE PULSE. Combinat cu a mea a dat BLUE GRI. Avem piese originale şi coveruri din zona mai puţin cunoscută a folkului românesc. Cam aceasta a fost activitatea folk, bineînţeles combinată şi cu CRI griul, pentru că de la apariţie, FSU ne-a catalogat, şi bine a făcut, în zona folk-rock. Acum, Dan a renunţat la proiectul BLUE PULSE şi are unul nou, Noru Negru, chiar aşa se scrie, cu care a scos un disc foarte bun, se numeşte *o să vă stricăm vacanţa*. N-o spun din prietenie. Titlul e teribilist, dar muzica e foarte bine aşezată, iar versurile au miez şi încă unul hrănitor. Mă gândesc să rebotezăm şi proiectul folk. Cum ar suna Negru Gri?

Povesteai ceva despre activitatea ta din construcţii. Cumaidatdefirmalui Vali Baicu, careadevenitşiclăparul trupei CRI GRI? Când s-a reunit trupa din care mai făceau parte chitaristul Alex Stanciu, toboşarul Vali Nicolescu şi

basistul Narcis Nica aka Bumbescu, care era coleg cu mine la Radio Tinerama?

Vali Baicu e brăilean ca şi mine, doar cu trei ani mai mic. Distanţa dintre locuinţele părinţilor noştri este mai mică de 200 de metri, dacă tragi o linie dreaptă pe hartă. Cu toate astea, încă o dovadă a lipsei de comunicare în vremurile de atunci, ne-am văzut prima oară în 1990, când repetam în subsolul restaurantului Rubin, actualul Music Pub din Brăila. El cântase în liceu cu Lică Gherman, care îmi era coleg şi în formula de la Rubin. Eram la repetiţie şi a avut loc un mic jam atunci, nimic special. Peste câţiva ani, în 1995, am fost invitat la un concert de Filip Stoler, un foarte combativ om de radio. Cum a fost Lucian Boariu un pic mai târziu, sau Florian Mâncă cu Anca Niţă la Activ FM. Din câte ştiu eu, Filip a fost primul care a introdus pasaje înregistrate, cu replici decupate din filme sau teatru radiofonic, printre altele. La acel concert m-am reîntâlnit cu Vali. O întâlnire benefică pentru mine şi CRI GRI. Nu cred că fără spiritul lui de unitate aş fi scos primele două cd-uri. Nu exagerez cu nimic. Am vrut să renunţ de mai multe ori, şi el a m-a îndemnat să n-o fac. Şi cu firma de construcţii a fost foarte bine. Avea şi un asociat de maximum bun simţ, Viorel Bălan, aşa că atmosfera era mai mult decât respirabilă pentru o firmă de acest gen. Principiul lor la angajări era calitatea umană. Meseria se învaţă, caracterul nu! Şi au avut succes. N-a fost deloc uşor. Am fost acolo de la început. Ne-am târâit prin amenajări de apartamente până când am prins o lucrare la ambasada Greciei. Acolo, aveau, de fapt, nevoie mai mult de o schelă, ca să aranjeze un burlan ce picura aiurea. Administratorul a fost impresionat că băieţii n-au sărit calul la preţ şi le-a promis că îi va avea în vedere. Aşa am prins primele lucrări mai bunicele. Şi tot cu străinii am continuat până am plecat eu din firmă. Alex Stanciu a fost şi el de la primele demo-uri: *Bifoiu*, *Fac*, *De Sărbători* şi *Doar Împreună*, o compoziţie comună. Un foarte bun chitarist şi un improvizator de luat în seamă, din păcate fără ţintă componistică. Narcis a fost al doilea basist după

Cătălin Pătraşcu Ştefănescu. El mai cântase cu

Vali Nicolescu în revoltata trupă Gaze n Roze. Erau doi bucureşteni inteligenţi, citiţi, se înţelegeau bine, aveau un fin simţ al umorului. Mă rog sunt doi, deşi Narcis s-a stabilit în Franţa de mai mulţi ani.

Care sunt cele mai „picante" momente din activitatea trupei Cri Gri?

Fără îndoială, cel mai „picant" moment rămâne apariţia în recital la **top t** din 2001. Erau ceva disensiuni în trupă. În drum spre Buzău, am avut „inspiraţia" să cumpărăm nişte vin de buturugă dintr-o comună de pe traseu. Cum intrarea în scenă s-a tot amânat, noi am terminat vinul. Nu pot povesti prea multe, pentru că singurele momente de care îmi aduc clar aminte sunt cele în care deviam de la textul original. După, ni s-a povestit cum am călcat de trei ori pe cablul de la chitară. Un prieten de-al lui Laurence, muzicuţistul de blues buzoian, Dumnezeu să-l odihnească, i-a povestit acestuia că el adormise la trupa dinaintea noastră. La pocniturile cauzate de călcările mele pe cablu, s-a trezit. Îl citez din memorie: „Era ora trei noaptea, se făcuse răcoare, dar nu bătea pic de vânt. Totuşi, pentru băieţi scena părea o punte de vapor pe o mare cam agitată. Singurul lucru care m-a enervat a fost basistul, care sărea ca o lăcustă". Probabil inspirat de textul cântecului *Bifoiul*, Narcis, sensibil la texte, a evoluat în consecinţă. Valentin Nicolescu era spectaculos şi când era treaz, acum l-ar fi făcut invidios şi pe Keith Moon. Vali Baicu a fost cu genunchii, coatele şi altele pe clapă, la chitară, Alex Stanciu cu limba pe corzi, oricum lucruri rar văzute pe la noi, în concertele trupelor româneşti. Bineînţeles că prestaţia muzicală n-a fost la cel mai înalt nivel.

După câteva luni, ne aflam în Vama Veche şi aranjam sculele pentru un concert. Era puţină lume în zonă, când s-a apropiat un tip solid, cu barbă şi plete, în costumaţie de motociclist metalist. Voi sunteţi CRI GRI? Toboşarul Valentin Nicolescu iese de după toba mare şi zice: „Da".

Motociclistul spune cu o voce de Nicu Covaci: „Io sunt din Buzău”. Sorin Chifiriuc, aranjându-şi Tween Reverbul Fender, ştiind povestea, se îndreaptă de spate şi, pe deasupra ochelarilor, zice relaxat: „Moşule, io n-am fost”. Deja toboşarul parcă intrase toba mare, Narcis era după griful basului. Vali Baicu privea adânc în alba-neagra lui. Eu având puţine de instalat, eram la o masă mai retrasă şi beam o bere, când buzoianul se întoarce spre mine: „Băi, voiam să vă felicit, rar m-am mai distrat ca la recitalul vostru! Până la voi mi se luase de toţi supăraţii ăia cu gigiurile??? lor”. Apoi, zâmbitor, ne-a strâns puternic mâna şi ne-a cinstit cu o bere.

Nu ne-ai povestit nimic despre prezenţa la evenimentul „Rock sub seceră şi ciocan”, de la Cluj Napoca, unde am mers împreună pe tren?

Era un frig cumplit, trenul a plecat cu vreo oră întârziere. Pe drum au fost nişte discuţii foarte aprinse, unii dintre noi se încălziseră foarte tare. Cred că ar fi fost interesant să ne înregistreze cineva. La cântare, Valentin a avut ceva probleme tehnice, care au fost rezolvate prin bunăvoinţa unui toboşar clujean, nu mai ţin minte cum se numea. Am vândut chiar câteva discuri hand made. Cred că au fost primele discuri vândute cu CRI GRI. Erau acolo câteva cântece demo, şi alături de altele din concertul de la R.F.I., înregistrat cu Amedeo Achim la butoane. Mi-a părut rău că nu am cântat *Baladă Pentru Fiul Pierdut*, care avea ca text o poezie superbă a lui Blaga, poetul meu preferat. Lipsa timpului de repetiţii a fost mai mereu o problemă la vremea respectivă. Nici cu sălile de repetiţii nu era mai bine atunci. Repetam în sala celor de la Perpetuum. Nu era pentru prima oară. Ne-au ajutat încă de la început; mulţumiri lui Marius Drăghici şi lui Solo (Cătălin Fântâneanu)!

Şi totuşi, la momentul respectiv, Pro TV promova multe trupe rock. Voi nu v-aţi aflat în strategia lor?

Am fost, de aici vine un alt moment pipărat şi cu multă sare gronjoasă. Se întâmpla prin 2002, când m-au

chemat cei de la Media Pro să stăm de vorbă. În 2000, semnasem un contract serios cu ei, la iniţiativa lui Radu Groza. Înregistrasem şi un cântec de probă, cu studioul plătit de Media Pro. *De Sărbători* era cântecul. Ne-am întâlnit şi cu adjunctul lui Adrian Sârbu. Stabilisem piesele, durata înregistrărilor, mai multe. Apoi am văzut cum se adevereşte dictonul apărut imediat după 11 Septembrie 2001: „Nimic nu va mai fi ca înainte”. Am mai sunat de câteva ori la Radu Groza, care mi-a dat de înţeles că a picat treaba. Aveam prieteni avocaţi, care m-au sfătuit să-i dau în judecată. Contractul nu era unul formal. N-am făcut-o. Probabil, văzând că nu-i dau în judecată, s-au gândit că sunt un tip maleabil. Se schimbase conducerea şi m-am întâlnit cu o domnişorică simpatică dar care avea treabă cu muzica fix cum aveam eu treabă cu astronautica. M-a luat uşurel, cum că am o voce excelentă şi aş putea face multe cu ea. Rezumând, mi-a propus o carieră solo să fiu un fel de Kenny Rogers al României. Nici dacă mi-ar fi propus să fiu un Roger Waters nu aş fi vrut. După ceva timp, am văzut că ei începuseră atunci campania de creare a vedetelor cartonate de casă. Tot atunci, sunându-l pe Radu Groza, care nu mai era la ei, am aflat că, la demararea contractului nostru, cel mai vehement s-a opus Andrei cel cu nume de slugă. Am fost oarecum mirat pentru că, prin 2000, am fost în Pro Fm, unde l-am rugat pe Mircea Oculeanu să-mi tragă o piesă de pe D.A.T. pe cd. S-a nimerit pe acolo Andrei, şi Mircea i-a zis: „Uite o piesă pentru românească la”. După-amiaza, m-am întâlnit cu Luca Niculescu, actualul ambasador al României la Paris. Ne cunoşteam de mulţi ani, de când era un învăţăcel la R.F.I. Îmi spune: „Fane, ai pus-o!”. Văzându-mă nedumerit, îmi explică ce spusese Andrei la emisiune, când difuzase piesa *Doar Împreună*. Un cântec pe care îl înregistrasem ca demo în 1999, la Adi Ordean.

Aveai deci asigurată o carieră de excepţie pe care-ai refuzat-o. Acum, după atâţia ani, nu ai momente în care îţi pare rău?

Moment, am (râde). Poate mi-aş fi putut întemeia o

familie la timp. În schimb, au fost şi avantaje; am scăpat de câteva relaţii în care femeile puneau banul înaintea omului. Aşa că, în al doilea moment, îmi revin. Apoi, am fost învăţat de mic să muncesc. Prima oară, am fost la cules de roşii în clasa a III-a. Ai mei n-au vrut să mă lase, dar mai mergeau câţiva copiii mai mari din vecini, aşa că m-au lăsat. Auzisem de îmbulgărelile cu roşii. Asta mi-a părut interesant şi chiar era. Pe banii dintr-o săptămână de muncă mi-am luat o pereche de pantofi din piele şi o minge de fotbal. Apoi, am renunţat pentru că era un brigadier care ne verifica munca. Dacă rămânea o roşie coaptă în urmă, pe rândul tău, îţi dădea nişte castane de se auzeau din oraş. Când a vrut să mă căpăcească şi pe mine, i-am zis că-l dau în judecată. „Ce, mă?”, a întrebat venind furios spre mine. Eu depărtându-mă, pregătindu-mă s-o rup la fugă, îi strig: „Te spun lui Nicoleta, să ştii!”. Oprindu-se, întreabă: „Care Nicoleta, mă?”. „Nicoleta Niţă, comandanta noastră de pionieri”. L-a bufnit râsul şi s-a întors din drum. Adevărul e că Nicoleta era o fire foarte inimoasă şi, când se întâmpla ceva, lua atitudine.

Insist! Nu era mai bine să fii acum în juriu la Vocea României şi să fii recompensat ca un nabab? Te uiţi la concursurile de acest gen: „Vocea României” şi

„X-Factor”. Ţi se par făcături mediatice sau chiar promovează talente?

Nu le urmăresc, dar mulţi dintre elevii mei o fac şi mă ţin la curent. Să fi făcut bani, asta da! Tata ar fi fost în sfârşit mândru de mine, aş fi avut o casă de producţie, care s-ar fi numit mai mult ca sigur HIHIHI Production (râde). Era sigur mai bine pentru concurenţi. Ştiu să cânt şi n-am furat cântece. Mai mult ca sigur producătorii m-ar fi trimis la plimbare foarte repede, sau, cine ştie? poate m-aş fi dedulcit la bunătăţuri şi bunăciuni. Emisiunile astea au scos şi cântăreţi talentaţi la vedere, dar au şi momente când sunt pe alături, în mod inexplicabil. Totuşi, nu îmi explic ce caută anumite persoane în juriu. Aici sunt clar făcături mediatice. Mă gândesc ce mai caută acolo Ozana

Barabancea, după reacţia avută la incendiul de la Colectiv? Nu ai nicio scuză, îţi poţi cere iertare cât vrei. Dacă mă gândesc bine, reacţii sau insinuări un pic mai voalate, dar oribile au avut şi destui oameni politici alături de ziariştii lor. Trebuie să ai bunul simţ să dispari o perioadă. După ce oamenii uită, şi o fac repede, poţi reveni.

Spune-mi, te rog, câte ceva despre materialele discografice ale formaţiei CRI GRI. Consideri că materialul discografic a fost promovat suficient sau este necunoscut publicului larg? Dacă răspunsul tău este negativ, cine ar fi vinovat? Radiourile, casa de discuri, mass media sau dezinteresul general?

Recomand site-ul crigri.ro. Acolo se pot vedea şi graficile, care sunt realizări foarte reuşite ale lui Bogdan Pasat, artist arhitect care trăieşte de mulţi ani la Barcelona, unde, printre alte realizări, a avut o expoziţie la Muzeul de Arta Contemporană al Barcelonei. Aici, la noi, nu l-a băgat mai nimeni în seamă. Văzând coperta de la *11 Povestioare*, Alexandru Andrieş mi-a spus: „Jos pălăria! Te rog să-i transmiţi felicitările mele omului şi adaugă-i că vin de la un om care chiar se pricepe”. S-a bucurat când a aflat că omul îi fusese student.

Bun, primul a fost *Glas de Peşte*, în 2004, înregistrat la Sfera Studio, cu maxima bunăvoinţă a lui Tică Alexe şi Costin Dumitrache. Pe copertă, apare doar textul cântecului. Era o mică formă de protest. S-a vândut tot tirajul de 1.000 de exemplare, bineînţeles în câţiva ani. Al doilea e *Urma de Mâine*, unde apare cântecul *Glas de Peşte*, pe care Costin Dumitrache l-a considerat cea mai bună lucrare de mixaj a lui de până atunci. A fost înregistrat tot la Sfera şi tot prin bunăvoinţa celor doi, dar şi prin priceperea de manager a lui Vali Baicu, care, aşa cum am mai spus, m-a calmat de multe ori când voiam s-o termin cu proiectul CRI GRI. Aş vrea să aduc mulţumiri aici lui Fernando Drăgănici, Radu

Dumitriu şi lui Călin Grigoriu, care a şi aranjat majoritatea pieselor pe primele două materiale

discografice. Mulţi îi considerau mercenari. Trupa suna într-un mare fel şi live! Îmi aduc aminte că, după un concert la Green Hours, tu mi-ai zis: „Dacă nici acum nu ieşiţi în faţă, nu ştiu ce să mai cred”. Băieţii chiar au crezut în trupă, n-au pretins un leuţ, dar văzând feedbackurile în cel mai pur *Glas de Peşte* din media, au trebuit să renunţe.

11 Povestioare (2009) a fost, sub comanda lui Cătălin Ştefănescu Pătraşcu la chitară şi aranjamente, înregistrat la Studio Raza, cu Alex Dragomir. Casa de discuri a fost Trompeta, o casă înfiinţată de mine şi desfiinţată practic de guvernul Boc, care voia de la mine 600 de euro pe an, cam tot atâţia bani cât aş fi făcut dacă aş fi vândut jumătate din tirajul de o mie de exemplare. Ceea ce bineînţeles că nu s-a întâmplat, odată cu criza, vânzările, şi aşa mici, de muzică românească s-au diminuat drastic. Sunt bune totuşi. De 1 Iunie sau de Crăciun le fac cadou elevilor mai mici sau mai mari.

Best OFF, Beast ON a apărut în 2014, la A & A Records.

Prin fericita participare a lui Victor Panfilov, care a şi chitarezat pe L.P., am scos primul material, la care e foarte greu să reproşezi ceva, chiar dacă eşti foarte pretenţios.

Dezinteresul general e dublat şi de lipsa de respect, pe care o vedem prea des, nu numai în viaţa de zi cu zi, dar şi pe reţelele de socializare, acolo unde rămâne o dovadă clară a mârlăniei. Chiar dacă eşti logat ca o clonă, poţi fi descoperit dacă e necesar. Prin 2008, uitasem să declar un cântec şi am primit telefon de la U.C.M.R., să merg să-l declar, pentru că sunt ceva bani de luat pe el, fiindcă e pe coloana sonoră a unei piese de teatru. *Cel Mai Mult* se numea cântecul pe L.P.-ul *Urma de Mâine*, *Îmi placi Tu* e rebotezat pe *Best OFF, Beast ON*. În prima variantă, e cântat în duet cu Florentina Ciobanu. Doamna de la U.C.M.R. nu ştia cum se numeşte piesa de teatru, ea doar fusese informată să mă anunţe. Mă gândesc eu, nu era normal să mi se ceară acordul? Poate nu-mi convenea prezenţa cântecului meu în contextul piesei respective.

Chiar dacă teatrul respectiv a plătit, lipsa de respect se poate găsi chiar şi la nivelul ăsta. Mi-am adus aminte de acţiunea de închiriere a unei săli de spectacol pentru lansarea din 2009. Mi-aş fi dorit o sală medie sau mai mică, aşa cum ar fi Metropolis. N-am găsit acolo, aşa că am luat la rând mai multe teatre din zona centrală. Peste tot, mi-au zis că au ocupat. Aşa am ajuns la Teatrul Evreiesc, pe care nici nu-l avusesem în calcul. Nu sunt antisemit, dar nu-mi plăcea nici sala, nici locul. Cu vreo două trei săptămâni înainte de lansare, am primit telefoane de la câteva dintre cele centrale, care îmi spuneau că putem face acolo. Ce să mai zici? Apropiat de teatru era şi un magazin măricel, care vindea produse muzicale. M-am dus să-i propun la vânzare cd-ul cu *11 Povestioare*. Pe un ton sec, patronul mi-a zis că nu-l interesează muzica românească. La elementara lipsă de respect, aş adăuga vorbitul publicului în timp ce pe scenă se cântă. La ediţia Folkyou din 2013, a fost în public o gaşcă, în care cineva era sărbătorit. Au vorbit aproape fără pauză. E de ajuns să asculţi pe Sf. Youtube înregistrări cu camera, de la orice ediţie Folkyou. Bineînţeles că şi în cluburi e la fel. Probabil că pentru tânăra generaţie e deja normalitate această stare de lucruri. Îmi vine în minte refrenul *Punţii Scurteircuitate* a lui Nicu Vladimir „Vai, vai, vai, aici lumina albă zace destrăbălându-se-ntr-un curcubeu, şi fiecare îşi ia ce-i place şi fiecare zbiară eu, eu, eu”. Superb acest refren care începe cu vai vai vai, şi se închide cu eu, eu, eu.

Vorbeam ceva mai sus despre interesul mass media pentru CRI GRI. Ştiu că ai trimis mai multe scrisori pe la radiourile publice şi particulare, în care te refereai la slaba promovare a muzicii româneşti. Aminteai undeva de cota de 60%, care este respectată în Franţa, de exemplu, pentru muzica autohtonă. Cum a fost primită formaţia CRI GRI?

În stilul prea des menţionatului *Glas de Peşte*. Mult mai slab spre exemplu decât Arca în 1993, dar şi timpurile

se schimbaseră. Încet, dar sigur, de la începutul mileniului, muzica de ascultat este din ce în ce mai slab reprezentată. Dispariţia unor radiouri care difuzau aşa ceva a fost o mare pierdere pentru trupele din linia a doua. Asta am văzut-o cel mai bine în prezenţa la concerte. Marile case de discuri au monopol. Ţin minte când, în 2005, Romulus Arhire, patronul Soft Records, unde au apărut primele două cd-uri, s-a dus cu vidoclipul piesei *Cricul* la Atomic TV. I s-a spus că toate spaţiile sunt cumpărate de cei pomeniţi. De aceea, am renunţat să mai fac vreun videoclip. Acum e şi mai rău. Am prieteni care au făcut-o. Chiar videoclipuri peste medie ca realizare tehnică şi idee, dar dacă n-au cumpărat vizualizări, multe nu au trecut de 10.000 în doi, trei ani. La conferinţa de presă prilejuită de lansarea din 2014, nu a fost prezent niciun jurnalist, în afara celor câţiva pe care îi cunosc personal. La peste 500 de mailuri trimise de Minel Stoica, om cunoscut în domeniu, s-au primit şase răspunsuri. Din nefericire, noi românii şi, bineînţeles, cei din „marţimedia”, suntem foarte grăbiţi să ne dăm cu părerea. Cu Arca sau cu CRI griul la începuturi, înainte să apară netul, mergeam personal cu caseta sau cd-ul. De multe ori, radiofonistul asculta de faţă cu noi. Doar ce auzea flautul de la *Bifoiu* şi zicea „Eh, Jethro Tull”. După 5 secunde la *CUI CU CUI*, „Da, Pink Floyd”, de parcă ar fi inventat Roger Waters bluesul. La *Altfel*, „Sigur Metalica”, de parcă aceştia deţineau drepturile de autor pentru acordul la minor. Haios a fost la Uniunea Compozitorilor, când am verificat listele. În loc de *Bifoiu* era trecut Trifoiul, *Urma de Mâine* devenise *de Ieri*, *Praştia cu Lunetă*, era *Puşca*, iar *Glas de Peşte* era *Ochi de…* Drept alt exemplu, în 2015, am trimis un demo cu *Blue Gri* la festivalul „Vali Sterian” de la Râmnicu Sărat. Am trecut de preselecţie, şi din aproape în aproape am discutat cu Dan Manciulea, unul dintre câştigătorii Festivalului

„Om Bun” acum mai bine de douăzeci de ani. Aşa am aflat că până atunci nu auzise de CRI GRI. Tot aşa, în vara lui 2009, mă aflam la o terasă unde au apărut doi prieteni

ai unei prietene. Am fost prezentat şi ca şef al formaţiei. Unul dintre băieţi spune că îi plăcea trupa, o auzea des la Activ FM, dar apoi nu mai ştia nimic. Celălalt credea că s-a desfiinţat. Şi asta după ce, cu câteva luni înainte, scosesem *11 Povestioare*, al treilea disc. De desfiinţat, se desfiinţase Activ FM în 2003, iar România Tineret trecuse practic în nefiinţă, prin renunţarea la FM şi intrarea în on line. În primele luni de activitate a avut dese momente când nu avea niciun ascultător conectat. Încă o realizare a P.S.D.-ului, care numise Preşedinte Director un om căruia Paul Grigoriu, în cartea sa *Cutele şi Cutrele Memoriei*, îi dedică o splendidă foaie albă. Eu nici nu-i pomenesc numele. Aş pomeni oameni valoroşi ai radioului naţional care au avut serioase şicane în ultimii ani. N-o fac, pentru că ar fi posibil să le dăuneze demersul meu. Însă pot spune că în aceeaşi perioadă au fost angajaţi fără concurs mai multe nulităţi ce pot fi auzite zilnic practicând aceeaşi abureală ca la majoritatea posturilor private.

Să nu uităm de cotă?

Despre cota obligatorie, mi se pare obligatoriu. Există material suficient, au apărut studiouri mai multe, artişti tineri talentaţi, dintre care *Eyedrops* îmi plac foarte mult. A crescut mult nivelul textelor în zona asta de nemeritat underground. De câteva luni, ascult Definite Rock, un post online care difuzează numai rock românesc. Am auzit mai multe piese bune de care nu aveam habar. Am descoperit două trupe de care nu ştiam: Natif din Cluj şi Sonic din Timişoara. Există muzică mai veche care n-a fost promovată la vremea respectivă. Pe şantier, am avut un coleg din Galaţi, Cristi Stoicanu se numea. Era inginer, dar nu-şi găsise post. Scria poezie şi citise multă filosofie, chiar îşi ajutase sora la lucrarea de diplomă. Într-o zi, fredonam *Tristeţi provinciale* a lui Baniciu. După ce am terminat, mă întreabă dacă e CRI GRI. Am crezut că glumeşte, dar nu era aşa. Asta a fost difuzată pe vremuri, dar altele chiar au trecut neobservate. Am avut elevi măricei la Rockschool, care nu auziseră de cele mai mari nume ale folk-rockului autohton. Aici au şi părinţii o parte

de vină. Tot pe şantier, l-am cunoscut pe Marius Mihăescu, un toboşar care a cântat cu Baicea la juneţe, apoi prin restaurante şi chiar în orchestra Circului, acolo unde nu era chiar uşor de cântat, fiind un repertoriu extrem de divers. Mergeam destul de des la el, mai ales sâmbăta, pentru diverse auziţii. Bineînţeles, muzica românească nu lipsea. Uneori, la auziţii asista şi fica lui, Ana. Când l-am cunoscut eu, Ana avea şapte-opt ani. Când a ajuns la vârsta de paisprezece ani, am observat că dădea din buze la un cântec românesc, cred că era *Broscuţa Oac*. Îi fac semn lui Marius şi, după ce s-a terminat cântecul, mi-a zis că şi el a rămas surprins de câte ştie fata lui. Despre scrisori ce să zic. Prima am trimis-o la Radio Europa Liberă.

Serios? Prin cine?

Prin Poşta Română. Te văd cam derutat, hai s-o lăsăm tot la problemele cu Securitatea. Revenind la scrisori, a doua am trimis-o în 1990, la Radio România. Am scanat-o şi poate fi găsită în zona fotografiilor. Problemele erau cam aceleaşi. Apoi, am reluat această acţiune prin 2001, iar în ultimii ani doar Radioului de stat, pentru că el ar trebui să fie un exemplu, şi nu mai e deloc în ultimii ani, ba funcţionează ca o scuză pentru cele private. Prin decembrie 1999, împreună cu o mică gaşcă mă întorceam de la Sinaia. Fusesem la banchetul lui Ionuţ, copilul viitorilor mei naşi Mihai şi Doina. Eram foarte bine dispuşi, avusesem parte de o zăpadă ca-n poveşti şi ne distrasem minunat. Ne aflam în acceleratul de Galaţi şi cântam de mama focului la chitară. Afară era întuneric încă din momentul urcării. De la Câmpina, pe singurul loc liber din compartiment, lângă uşă, s-a aşezat un bărbat. După haine, era clar de la ţară şi cred că se apropia de 60 de ani. Am şi aflat destul de repede că era din comuna Bereşti, judeţul Galaţi şi fusese în vizită la o rudă bolnavă. Era cam obosit, părea necăjit. Noi nu aveam locurile în acel compartiment, aşa că i-am zis omului că ne putem muta dacă îl deranjam cu cântecele noastre, de fapt coveruri după Baniciu, Andrieş, Sterian, Phoenix, chiar Pro Musica şi multe altele. Bătrânul ne-a liniştit.

„Când munceam la combinat puteam dormi în ditamai gălăgia”. Ne-am continuat cântarea, şi eu unul uitasem de el. Cred că trecusem de Ploieşti când Doina îmi face semn din ochi să privesc spre uşă. Bătrânul avea lacrimi pe obraz. M-am oprit din cântat şi am propus din nou să ne mutăm, vagonul fiind destul de liber. Am început să ne ridicăm, când îl auzim pe bătrân: „Staţi, măi, băieţi că tare cântece frumoase mai aveţi”. Revenindu-şi din uluială, cineva l-a întrebat dacă le mai auzise. Nu le ştia. Curioşi, am vrut să aflăm dacă are televizor. Aici, a părut uşor jignit: „Cum să n-am, am şi radio toată ziua urlă-n curte”. La vremea respectivă nu cred că se prindeau posturi comerciale la Bereşti. Mai mult ca sigur asculta România Actualităţi. Am continuat să cântăm cu mare chef, împreună cu Ionuţ, care avea 18 de ani şi era foarte impresionat de întâmplare. Eu mai cântasem în faţa unor oameni de la ţară şi am văzut că nu-s deloc aşa proşti pe cât îi cred oamenii de radio şi televiziune şi nu numai ei. Mă uitam la Ionuţ când a coborât din tren. Era mândru de parcă s-ar fi întors dintr-un turneu sold out din Marea Britanie; doar că n-a ridicat mâna să-i salute pe cei de pe peron. Sunt mulţi bunici care îi însoţesc pe cei mici în drumurile lor la şcoală sau în diferite activităţi. De multe ori, cu maşina. S-au când îi găzduiesc pe micuţi. Majoritatea lor ascultă România Actualităţi. Nu ar fi bine să asculte mai multe melodii româneşti ale căror texte le pot înţelege, eventual discuta? Să mai dau exemple?

Eu zic să mai povesteşti, poate, poate…

Şcoala de Rock, la primul sediu, avea curte comună cu mai multe case, undeva pe strada Popa Petre. Unul dintre copiii vecinilor ne-a călcat pragul de mai multe ori. Noi îi spuneam Nicoliţă. Avea şase ani şi nu prea ştia de ce instrument să se apuce când încercam să-l ispitim. Ne era simpatic şi-l îndrăgeam, poate şi datorită faptului că părinţii nu prea se ocupau de el; nu ştia sensul unor cuvinte simple.

De la ei din casă sau din ale vecinilor se auzeau manele sau radiourile moderne, să le zic aşa. Tatăl lui, cu

un frate mai mare erau în puşcărie. L-am întrebat odată dacă nu vrea să-l învăţ un cântecel. Mi-a zis că nu. Nu vrei sau nu poţi? l-am întrebat. Vreau, spune el, dar nu ştiu engleză.

Înţeleg, de fapt, ştiu că nu este cazul doar a formaţiei CRI GRI, ci o chestie generală, cum crezi că ar trebui promovate formaţiile româneşti de mass media? Radiourile ar trebui să se implice mai mult în promovarea rockului românesc?

Ar fi o obligaţie morală şi nu numai faţă de rockul, dar şi faţă de folkul românesc. Am spus morală? O mai fi în DEX? (râde) Cum tu ai afirmat de mai multe ori, şi eu sunt de acord, folkul românesc are cea mai originală exprimare dintre genurile lejere ale muzicii româneşti. Rockul, ca şi folkul au atitudine, fie şi prin simpla sensibilitate a interpretării, a versurilor. Am afirmat-o de mai multe ori şi mai spun o dată tare, pune, te rog, mâinile la urechi, (râde) se poate creşte nivelul cu aceste genuri, pentru a mări zona medie a culturii, acolo unde stăm foarte, foarte prost. Şi asta s-ar putea face cu bani puţini. Este clar că, fie nu se vrea, ceea ce nu prea cred, fie este vorba de prostie mai rar, papagalism deseori şi slugărnicie foarte des. Ar mai fi şi faptul că patronii numesc intenţionat tot felul de mediocrităţi în aceste funcţii, oameni reduşi, care fac strict ce cred ei că se cere sau ce li se cere. Acum vreo trei ani, la Andrei Partoş în emisiunea „Psihologul Muzical”, l-am întrebat pe Cristi Tabără dacă Televiziunea română are vreo vină pentru incultura crasă din România. Răspunsul a fost ferm NICIUNA, după care a început să dea vina pe familie şi şcoală. Să nu fi perceput însemnătatea cuvântului VREO? La nivelul lui nu e scuzabil, iar răspunsul m-a indignat. Chiar aşa, dăm vina unii pe alţii, ca puştii de grădiniţă? Dacă întrebi familia, ea dă vina pe şcoală, dacă… în sfârşit, n-are rost să mai continui, ajung la concluzia că Emil Bobu a fost un intelectual responsabil când a spus, după evenimentele din 1989:

„Am fost un dobitoc”. Este incredibil ce se întâmplă la postul naţional începând cu 2012. La Radio România

Actualităţi se ajunge chiar la 20% cântece româneşti. Criteriul principal al playlistului este cel de piaţă, ca la radiourile comerciale. An de an nominalizările de la Premiile Muzicale Radio România ating inimaginabile cote ale dispreţului faţă de valoarea artistică. Anul acesta au categorii ca Big Like şi cel mai bun videoclip. La categoria cel mai bun solist vocal e nominalizat şi Smiley. La asta râd şi elevii mei trecuţi de clasa întâia. La Radio România Cultural procentul de muzică românească este de 10%, dar măcar aici contează şi criteriul artistic. Din nefericire nu pot fi reascultate foarte multe din emisiunile excelente realizate cu invitaţi de marcă ai culturii române. Probabil softul a fost achiziţionat pe filiere politico-comisionale. Nu m-ar mira, pentru că acum doi ani fosta directoare a fost condamnată definitiv pentru mişmaşuri în interiorul instituţiei, dar face parte în continuare din consiliul de administraţie. Aici s-ar putea să fie din cauză de „fata mea este model, e fată de...”. Ce mă indispune este lipsa de reacţie a artiştilor români, mai ales a celor importanţi vizavi de procentul muzicii autohtone difuzate. În afară de o declaraţie a lui Nicu Covaci, dar nici aia punctuală, nu ştiu vreo reacţie serioasă. Mi-am permis să atrag respectuos atenţia unor astfel de personaje, celebre prin mesaje pe facebook. Nu mi-a răspuns nimeni, câţiva m-au scos şi din lista de prieteni. Aş mai adăuga aici două întâmplări. Prima pe vremea când Florin Călinescu avea showul la Pro TV. Printre „negrii” care îi făceau textele, se afla Filip Stoler şi Găinuşă. Cu ambii mă ştiam de la R.F.I., prin intermediul lui Mihai Dinu, un mare iubitor şi promotor de muzică românească. Cei doi au insistat de mai multe ori pe lângă „cu mânuţele astea două”, ca să ajungem cu CRI GRI în emisiune. Invariabil li se răspundea: „Eu vreau nume”. Filip, cu umorul lui, începea să-i enumere numele noastre. În 2006, Găinuşă era pe cai mari la Prima TV cu „Cronica Cârcotaşilor”. Aveam o piesă în duet cu Florentina Ciobanu, care lucra în echipa Cârcotaşilor. Deşi aveam şi piese cu texte umoristice, domnul Găinuşă a răspuns cererilor ei de apariţie a CRI

GRI-ului exact ca fostul lui stăpân. Aş mai adăuga aici întâmplarea povestită de Lucian Moga, care i-a dus un cd cu CRI GRI unuia dintre directorii de la Guerilla. Acesta s-a uitat la cd şi, dispreţuitor, l-a aruncat pe masă spunând: „Ăsta-i titlu de formaţie?” Aş vrea să amintesc aici de cd-ul *E Doar Un Joc* al Ninei Neagu. Nu-mi voi da cu părerea despre ce şi cum, pentru că, fiindu-mi colegă la Rockschool, pot fi subiectiv. CD-ul a fost lansat în iunie 2015. După vacanţa de vară, Miro Toma, fiul jurnalistului Mircea, a venit foarte hotărât că vrea să cânte unul dintre cântecele Ninei, care îi era şi profă de tobe. Alesese *Blestem*. Aveam discul la îndemână şi am vrut să ştiu în ce poziţie se afla pe copertă. Vezi că-i piesa patru, îmi spune. Aşa era. Ştia numele şi locul la toate piesele. Am aflat apoi de la Teodora, maică-sa, că în concediu, din cauza audiţiilor în super heavy rotation, au trebuit să-i spună într-un final că nu mai găsesc discul. Am convins-o pe Nina să facă negative. Din nefericire, sunt foarte puţine negative ale cântecelor româneşti. De atunci, am o sumedenie de elevi mai mici sau mai mari care au vrut să cânte piesele respective. Câteva înregistrări cu ei sunt pe pagina mea de feisbuc. Aşa au aflat şi mulţi părinţi de cântecele respective. Unii dintre ei au avut o reacţie firească, întrebându-mă cum de nu au auzit până atunci. Bineînţeles că majoritatea ştiau răspunsul. Miro avea şase ani atunci. Un alt băiat, Mircea Nicola, a ales să cânte *de Capul Meu*. Îi dădusem mai multe cântece dintre care să aleagă, aşa cum fac cu toţi elevii. Au de ales. Dacă vor ceva nepotrivit, le explic de ce, şi înţeleg mai uşor decât ar crede unii. Fără să-l întreb eu, Mircea Nicola, în vârstă de opt ani, şi-a motivat alegerea cu un ton foarte hotărât: „M-am săturat să mă tot bată părinţii la cap. Vreau să fac ce vreau eu. Când o să fac treizeci de ani, o să am o soacră, şi o să-mi cumpăr ce maşină vreau eu”. Ar mai fi ceva de explicat „marilor” noştri radiofonişti, tevişti sau directori de case de discuri, care spun că un adevărat hit trebuie să placă şi copiilor? Problema e – cred – la oamenii maturi, nu la copii. Dacă tot am pomenit de elevii Rockschool, vreau

să povestesc puţin de tabăra de iarnă, care are loc, ca şi cea de vară, la Ciocanu, pe minunata Vale a Branului, mai aproape de Munţii Piatra Craiului. Locul a fost găsit de Dana Rotăruş, care este şi sufletul acestei tabere. Cea de vară va avea anul acesta a VII-a ediţie. Cea de astă-iarnă s-a desfăşurat în timpul protestelor împotriva vestiei ordonanţe 13, o măsură pe care o consider mai murdară decât chemarea minerilor la începutul originalei noastre democraţii. Una dintre trupe s-a numit clar, Altă întrebare. Vedeta spectacolului de sfârşit de tabără a fost trupa T.N.T., cu Maia Roşca solistă vocală. Cântecul s-a numit *Manifest*. Vreau să scriu textul aici, am aprobarea Cristinei Roşca, mama, care îmi e elevă. Fac o introducere, pentru ca suspicioşii să se bucure de ce vor auzi, fără să-şi dea imediat cu părerea. Înainte să plece în tabără, taică-su a auzit-o spunând ceva de furat ţara. Întrebată fiind, spune că e cineva care vrea să ne fure ţara. Cine, insistă domnul Roşca, cum se numesc? Unii, spune Maia. Dar de unde ştii tu astea? Tati, la şcoală mai vorbim şi noi între noi. Maia e în clasa zero, cum se spune de multe ori, un înger cu ochi albaştri, dar în cazul nostru cu păr lins şi negru ca pana corbului. Pe lângă a ei, vocea lui Beth Hart pare un fel de Angela Similea un pic răguşită. Mă sugrumă domnul Cristi Teodosiu dacă citeşte asta, dar dacă va asculta cum cântă copilul, o să-şi dea seama că nu exagerez prea mult.

Zi odată textul că mor de curiozitate!

Strofa:

Hoţule nu mai fura
Noi pe tine te-om vedea şi în piaţă
Vom striga Lumina va apărea
Peste toată ţara mea! Dreptatea-i de partea mea!

Refren:

Lasă, lasă muzica
Să răsune-n mintea ta!

Eu zic să spunem şi numele trupeţilor, ca nu doar părinţii Maiei să aibă probleme cu Protecţia Copilului.

Hai că am terminat de râs, bună asta, deşi e de plâns.

Tu crezi că-s calculator, nu-i ştiu pe toţi. Dar stai că intrăm pe site-ul şcolii. La Club Centru a fost acum, duminică, reluarea serbării din tabără, acolo unde trupele formate şi-au cântat compoziţia făcută, pentru că una dintre activităţi este compunerea unei melodii. Ia să notăm Darius Radu – chitară, Tudor Oţel – clape, pe ei nu-i ştiam, Miro Toma – tobe, Neureaux – bass.

Neureaux ăsta nu e totuna cu Neuro profesor la Rockschool?

Ba da, e varianta francofonă. Oricum, el are bani să le plătească amenda părinţilor lui (râde). Dacă nu sunt trupeţi suficienţi, în tabără şi nu numai, se bagă profesorii, oricum, la noi până şi secretara are trupă. Andreea Duda a cântat mai înainte cu New Age, o trupă de metal greu, şi acum a ajuns la fineţuri cu Quartelle String Quartet.

Îţi înţeleg indignarea faţă de mass media. Cum vezi totuşi relaţia artist-mass-media? Pe vremea când făceam emisiuni radio**,** consideram că pot **promova orice muzică, chiar şi cea care nu îmi plăcea**, **deoarece nu era rolul meu să mă interpun între artist şi ascultător. Procedam bine?**

Tu ai fost o excepţie, aşa cum prea puţini au fost. Cred că la mulţumirile de pe coperta *Best OFF, Beast ON* sunt aproape toţi cei ce au sprijinit folk-rockul de la noi. De curând, am un nou elev, care se numeşte Eugen Arthur Popovici. A cântat cu *Interzis*, acum are un proiect ce se numeşte *Arthur*, unde vrea să cânte şi cu vocea. Discutând noi despre faptul că oamenii adevăraţi de radio au cam dispărut, lăsând loc roboţeilor, el şi-a adus aminte de tine, de felul deschis în care i-ai primit, neavând nicio pretenţie de atenţie, cum li se mai întâmplase uneori, la alte emisiuni de gen. Faţă de mass media noastră, nu ştiu dacă sunt indignat, cât mai degrabă revoltat. Cântecul *Tonul* nu a fost acceptat de niciun radio românesc din FM. Are un mesaj împotriva hoţiei, combinat cu unul pro lectură. Eram la Rockschool şi îl repetam înainte de înregistrare.

Refrenul e aşa: „Prost să fii, dar să-ţi revii, / asta nu-i aşa uşor să ştii, / norocul şi-l mai face omul, / cartea muzica dau tonul”. Remus Vulpeş, un elev, a venit mai devreme şi a fost nevoit să-l asculte. După ce am terminat, îl aud spunând: „Bun ăsta, aş putea zice că e chiar educativ”. Remus avea 11 ani atunci. Picta, mergea la tenis de câmp, la cursuri de origami, lucra la un roman, pe care spera să-l termine în şapte ani. Acum face şi patinaj aristic. Dar cum am zis mai devreme, ce ştiu copiii? (râde). Tot la Andrei Partoş era invitat Robert Turcescu. Acesta povestea indignat cum la un chef în Timişoara a cântat cu chitara *Miruna* lui Mircea Vintilă. Niciunul dintre cei prezenţi nu ştia piesa. Peste ceva vreme, Robert ajunge directorul unui post de radio, nu mai ştiu cum se numea. Am ascultat de curiozitate, să văd dacă *Miruna* era în playlist. N-am auzit-o, dar am putut sesiza că, la radioul respectiv, muzica românească nu era prezentă nici în proporţie de 10%.

I.D. Sârbu spunea în excepţionala carte, *Jurnalul unui Jurnalist Fără Jurnal*, citez din memorie, mamele ar trebui să se roage mai mult pentru fii lor care semnează zilnic acte oficiale, decât pentru cei ce pleacă la război. Şi aş mai putea continua, da mi-i că s-ar însera. M-am întrebat de ce oare Radio România Actualităţi nu poate realiza un Top Românesc, aşa cum face Kirk de mulţi ani la radiouri private? Sau altă întrebare: De ce la matinalurile alea de radiouri actuale, unde sunt realizatori care pretind că au umor, de ce nu am auzit vreo piesă cu Ada Milea sau Alexandru Andrieş, mă rog, pot fi şi alte nume? Ada are piese de un minut, dar unde se găseşte spirit mai mult decât în toate cele trei sau patru ore de emisie a respectivilor. Cumva să nu se prindă auditorii, că ascultători nu le pot zice, ce înseamnă adevăratul umor în comparaţie cu băşcălia de doi bani? În concluzie, aş spune că marţimedia ar trebui să promoveze mai mult valorile artistice, valori care sunt promovate din ce în ce mai puţin. Mi-am adus aminte de ce povestea un coleg de armată, care fusese internat câteva luni la Spitalul Militar din Bucureşti. Acolo era un medic foarte renumit. O bătrână îi

tot spunea că ea n-are bani de operaţie. Doctorul i-a zis, lasă mamaie, reparăm, şi în două săptămâni eşti ca nouă; ştiu eu de la cine trebuie să iau, şi de la cine nu. Despre puterea de influenţă a marţimediei pot povesti mai multe, dar mă rezum la o întâmplare din 2004, când lucram la amenajarea sediului Facultăţii Româno-Americane. Acolo, ne intersectam des cu electricienii, cu care trebuia să colaborăm, întrucât cablurile lor trebuiau să rămână la locul stabilit, sub gipscartonul pe care îl montam noi. Aveam nişte perciuni mari, umblam cu căştile pe urechi, era clar că nu mă plăceau, nici măcar nu îmi răspundeau la salut. Într-o dimineaţă, traversam un hol mare, unde erau trei electricieni care montau nişte spoturi în tavan. Am salutat din obişnuinţă şi mi-au răspuns la salut toţi trei, dintre care unul era şeful de echipă, nea Chiriac un tip micuţ, autoritar şi foarte volubil. De uimire, era cât pe ce să vărs o găleată de var pe care n-o văzusem. Ajung la vestiar şi Valise îmi zice: „Nea Fane te-au dat ăştia la televizor?”. „Nu ştiu, zic, n-am văzut că n-am!” „Mi-au zis de la electricieni că te-au văzut pe Tvr2”. Fusese o emisiune realizată de Doru Ionescu, cu filmări de la Club A. După masa de prânz, mă întâlnesc cu nea Chiriac, care bea o bere cu colegii lui şi m-a invitat şi pe mine, de unde până ieri nici nu-mi răspundea la salut. Avea chef de vorbă, acum, voia să-mi arate că nici el nu-i un oarecare. „Hai, noroc, zice, eu sunt moldovean, dar nu d-ăia. Mie mi-a zis tata că nu-s făcut din labă şi cărat de muscă. Am trei copii, băiatul l-am făcut, deşi m-am ferit, că ştii cum era cu avorturile. Mi-am zis că, decât să rămână doi copii fără mamă, mai bine cumpăr o oală mai mare şi mai pun două căni de apă la ciorbă. Lucrez de 27 de ani pe şantier şi am avut o singură nemotivată, dar am motivat-o şi p-aia, că mă pusese unu de la partid să fac de gardă în locul lui. Io n-am fost membru de partid. Când au venit la mine, le-am zis că tata a făcut puşcărie. Am minţit, nu credeam că verifică ei. M-au întrebat ce fel de puşcărie. M-am burzuluit la ei spunându-le, credeţi voi că io mi-am permis să-l întreb asta pe tata?” Îţi dai seama, Nelu, ce râs era pe noi. Apoi îl

întreabă pe Anton Andrei, care era coleg cu mine. Fiind prezentabil, tânăr, harnic şi isteţ, Nea Chiriac l-ar fi vrut de ginere. Andrei intră în joc şi întreabă câţi ani are fata.

„Treisprezece”, zice mustăcind viitorul socru mic. „O ho ho!”, facem noi în cor. „Ce e, bă, o creşti!” „Da, şi după aia pleacă cu altul”, zice Andrei cu un ton prefăcut. „Aicea-i vina bărbatului”, încheie sec nea Chiriac. A fost mai spumos decât am povestit eu aici. Ce păcat că atunci nu erau telefoanele astea deştepte de acum! Au fost multe discuţii pe care, dacă nu le-am notat repede, s-au pierdut.

Ştiu că una dintre piesele la care ţii foarte mult este *Baladă pentru fiul pierdut*, dedicată memoriei lui Micky Gâtlan, solistul formaţiei CONEX, care a fost primul ucis la Sala Dalles. Cum îţi explici indiferenţa mass-mediei faţă de difuzarea acestei piese?

Piesa aduce explicit aminte de evenimentele din decembrie şi sunt ceva oameni în România, care, dacă ar putea, ar şterge orice aduce aminte despre asta. Mai e şi indiferenţa generalizată de la vlădică la opincă. Alegerile politice din 2016 au demonstrat asta cu prisosinţă. Apoi, a venit povestea cu Ordonanţa 13. Aici, era vorba de o minimă morală. Câţi dintre artiştii noştri importanţi au spus lucrurilor pe nume? În 2010, se împlineau 21 de ani de când, pe 21 decembrie 1989, la ora 17.30, în faţă la Sala Dalles, Micky Rockerul era împuşcat mortal. Cu două săptămâni înainte de acest 2 x21, am trimis o mulţime de mailuri la tot ce înseamnă post de radio românesc în FM sau online. Trimiteam un material, cu rugămintea să se difuzeze în jurul orei 17 măcar începutul piesei

Baladă Pentru Fiul Pierdut (text L. Blaga), acolo unde Chris Tănăsescu citeşte cele scrise pe crucea lui Micky. Asta ar fi durat mai puţin de 30 de secunde. Un singur răspuns am primit, de la un radio de manele, Radio Zaga Zaga se numeşte. I-am chemat pe toţi din Rockschool să vadă asta. Revoltat, Neuro, pe vremea aceea la BERE GRATIS, a vorbit cu cineva de la Rock FM. I s-a răspuns că playlistul e deja făcut. Aşa că, în afară de Valentin

Protopopescu, la Radio Cultural, şi alţi câţiva oameni de radio cunoscuţi de mine, nici radioul FM şi nici online românesc nu au acordat nici 30 de secunde pentru un om care nu s-a nimerit acolo, trecând cu sacoşele de la piaţă. Pe Micky îl cunoscusem în '88, când dădusem probă la formaţia CONEX. Era exuberant, prietenos, incredibil de relaxat. Când mergeam pe stradă, mai ales persoanele în vârstă, de mai multe ori remarcasem asta, îl priveau cu o ură de neînţeles pentru mine. La o partidă de bere, am văzut un chelner aproape tânăr cum îl înjura printre dinţi şi-l privea de parcă i-ar fi omorât familia. Micky avea părul mare, era îmbrăcat ca un rocker, se purta ca un om liber printre nişte mutanţi. El a ştiut de ce era în stradă. Nu pot să nu mă întreb ce ştia expeditorul celor trei gloanţe şi pe unde-o fi el acum? Te poţi întâlni cu el pe stradă, îl poţi vedea la televizor? Are o firmă de transport, fiind asociat cu cel ce a condus camionul militar care a trecut prin mulţime lovindu-l pe Micky, care reuşise să salveze o fată ce ar fi fost sigur călcată? Hai să scriem aici cele de pe pe piatra lui funerară din Cimitirul Eroilor Revoluţiei: *„Mihai Gâtlan, 1970 – 1989. A strigat jos comunismul şi a oferit flori trupelor din faţa Sălii Dalles. A îngenuncheat şi s-a rugat pentru morţii Timişoarei. Era 21 decembrie 1989, ora 17.30. A primit trei gloanţe mortale. Avea 19 ani şi a fost prima victimă a revoluţiei de la Bucureşti. I se spunea Micky Rockerul”.*

În timp, CRI GRI a adunat o mulţime de spectatori, care apar doar la concertele din ce în ce mai rare. La fiecare eveniment de acest gen te întâlneşti cu oameni, cei mai mulţi dintre ei fani devotaţi sau feţe cunoscute din mass-media. Totuşi, nu se poate spune că aţi depăşit „pragul” comercial şi aţi rămas undeva în underground. De vină sunt compoziţiile voastre**,** care nu fac parte din targetul comercial sau lipsa unui manager devotat trupei?

Una dintre cauze şi cea mai importantă este lipsa banilor de promovare. Mulţi oameni nu ştiu lucrurile astea, dar sunt uneori sume serioase puse în joc. Există câteva

cântece CRI GRI care ar fi avut potenţial, dacă le-am fi şablonizat ca sunet, aranjament şi le-am fi simplificat până la simplism. Am un cântec care se numeşte *Dis de Dimineaţă,* pe *11 Povestioare* şi *3D* pe *Best OFF, Beast ON*. În prima fază a avut un aranjament de rythm & blues. Apoi Cătălin a propus forma actuală a groove-ului, care are ceva legat de neclaritatea, de confuzia pe care o ai după o noapte de chef. E un cântec al mahmurelii. Niciun radio din FM nu l-a acceptat în playlist. Îmi aduc aminte că am terminat textul în 2006, la Sulina şi l-am cântat la o cârciumioară, acolo. A avut un succes teribil, martoră este Otilia Ofrim, o maramureşeancă dintr-o bucată. Prin intermediul ei, am cunoscut mulţi oameni frumoşi. Aud multe piese recente cu bumţi-bumţi, cu plici-plici; sunet rotund dar unde este inspirici? La una din întâlnirile cenaclului poezie.ro, prin 2000, la Club A se discuta despre calitatea textelor din muzica românească. Poetul Valeriu Mircea Popa, unul din primii folkişti români, uşor patetic spunea chiar aşa la finalul intervenţiei sale bine argumentate: Oameni buni vă scriu eu texte, sau vi le corectez fără niciun ban. Vă rog eu, nu vă mai bateţi joc de limba română! Nu ştiu ce ar mai zice acum, pentru că nivelul a mai coborât dacă putem asculta zona marilor (s) hituri. Din nefericire, imensa majoritate a celor ce depăşesc bariera comercială nu rezistă nici patru anotimpuri. Despre fani pot să spun că n-au fost foarte numeroşi niciodată, iar prezenţa la concertele trupelor româneşti a scăzut considerabil după criza din 2009. Nu mai sunt aşa numeroşi, asta şi din cauze pe care le-am menţionat în răspunsurile precedente. Aş adăuga că, după intrarea în U.E., numărul concertelor cu nume străine s-a mărit considerabil, şi asta reduce bugetul pentru cele autohtone, ştiu asta nu numai de la patronii de cluburi, dar şi de la elevii mei de la Rockschool. Altă cauză ar fi o prea mare varietate stilistică. Prin 1994, am avut o întâlnire cu un cunoscut producător muzical spaniol, Joey de Alvare, care ne-a sfătuit să ne hotărâm clar la un stil, şi după aceea să-l căutăm. Îi plăcuseră înregistrările cu Arca. Ce

ne-a mai spus atunci, la întâlnirea la care a fost prezent şi Gabriel Cotabiţă, a fost ideea că prestaţiile publice plătite de primării, fără bilet de intrare, vor avea un profund efect negativ asupra muzicii româneşti. E trist, dar nu e numai asta. Sumele, uneori foarte mari pentru piaţa românească, sunt suportate de bugetele locale. Asta ar fi una dintre explicaţiile pentru lipsa de atitudine la Ordonanţa hoţiei din februarie 2017. O parte din banii luaţi de vedetă se întorc în buzunarele celor din primărie sau la consiliul de cultură. În lumea şoubâzului românesc, deseori se ştiu şi valorile „întoarcerilor", uneori aproape jumătate din suma oficială. Eu am auzit astfel de întâmplări din gura unor artişti pe care îi admir şi îi consider demni de încredere. O altă cauză a nedepăşirii pragului ar fi lipsa de preocupare pentru imagine, într-o eră când imaginea are o mult mai mare importanţă decât materialul artistic. La concertul de lansare din 2009, ca element vizual, am avut o foaie A1, pe care era desenat un televizor cu ecranul ca o figură cu ochii închişi, sub care era un scurt text: „Of, of, of, OFF!!!". Această obsesie a imaginii e de cele mai multe ori în avantajul artiştilor mediocri. Dar cel mai mult în avantajul producătorilor, care aşa reuşesc să mai spele nişte bani negri. Bineînţeles, la ei, în marile industrii muzicale, nu la noi, unde respectivul domeniu e, de fapt, agricultură de subzistenţă.

Aşa zice şi Nae Caranfil despre industria autohtonă de film.

De la el am auzit-o, bravo! Cred că e mai potrivită pentru muzica de la noi. La film mai mişcăm ceva. Rămânând pe imagine, îmi aduc acum aminte de o fostă elevă. Miruna Cercel avea treisprezece ani când a venit la Rockschool. Frumuşică, isteaţă, cu un aer rebel, stătea excelent cu engleza şi citea mult, aveam să aflu pe parcursul celor doi ani cât am colaborat. La prima lecţie, am văzut-o uşor nemulţumită, dezamăgită. Mă privea cu un dispreţ bine ascuns, dar... Numai a rocker nu arătam eu; dolofan, chel, fără cercei sau tatuaje, nici măcar un tricou şmecher. Trebuia să facem şi un pic de chitară. Mai

predau începătorilor. Nu pot, mă dor degetele, zice. Atunci trecem la vocalize, spun eu. Sunt cam răguşită, nu cred că merge.

Miruna, răguşeala se simte când vorbeşti. Dacă nu ai chef, nu facem. O văd că se ridică şi se îndreaptă spre ieşire. Am crezut că pleacă. Asta e, dragoste cu sila nu se poate, îmi zic. S-a întors după câteva minute şi se uita pe afişele, pozele din cameră. Eu aveam de trimis câteva mailuri. Am şi uitat de ea, când o aud spunând:

„Auzi, dar nu-mi cânţi şi mie ceva? Mă întorc spre ea. Majoritatea celor de vârsta ei nu mă iau la per tu, cel puţin la început. Cei mici fac asta, şi îmi face plăcere. Stătea picior peste picior, rezemată de speteaza scaunului, şi mă privea pătrunzător, cu ochii ei albaştri. Nici n-am putut să mă enervez. I-am cântat *Is This Love* de la Whitesnake. Nu ştiam textul pe de rost, am stat cu ochii în monitor. Termin şi mă întorc spre ea s-o întreb dacă i-a plăcut. Am rămas cu gura căscată. Stătea frumos pe scaun, cu palmele pe picioarele strânse. „Dar dumneavoastră, dacă aţi avea o formaţie, ce nume i-aţi pune?” Parafrazându-l pe prietenul tău Mircea Vintilă, zic acum: „Dragă Miruna, îţi scriu printre şoapte, la mine… ăsta a fost cel mai frumos compliment pe care l-am primit în viaţa mea, mulţumesc!”

De multe ori, am avut elevi, adolescenţi mai ales, care înţelegeau şi erau de acord cu observaţiile mele vizavi de o melodie. Totuşi, ca ultim argument mă întrebau – dar ai văzut ce videoclip extraordinar are? De mai multe ori, având puştani încântaţi de Maicăl, le-am arătat o bucată audio cu idolul lor copil, apoi una cu el matur, după care i-am întrebat unde e vocea mai bună. Fără excepţie au ales varianta din copilăria starului. Acum aproape doi ani aveam o elevă în vârstă de şase ani. Majoritatea melodiilor pe care le ştia erau cele de la televiziunile muzicale „sumar îmbrăcate”, pe plajă sau nu. Am început să încercăm respectivele melodii. Când ajungea la părţile vorbite se oprea şi voia o alta. Nereuşind să alegem una din cele ştiute de ea, i-am propus o piesă de la Nina Neagu. *E Doar Un Joc* se numeşte piesa care dă titlul cd-

ului, cum am spus şi mai devreme, având şi un videoclip, în care Nina poartă un costum de cosmonaut, ea cu trupa ajungând pe plaja unei planete străine. Copila, Ana Taslan sau Tanislav, cred că se numea, s-a uitat la videoclip, după care m-a întrebat: „De ce s-a îmbrăcat aşa, e grasă?”. Pot povesti multe pe tema asta. Dacă aş avea copii, aş scoate fără nicio reţinere anumite televiziuni muzicale din program. Lăsând alte criterii deoparte, practic nu au nimic de pierdut, deoarece imensa majoritate a pieselor mor în câteva luni. Interesant e că, venind cu melodiile astea de acasă, cum am povestit de Ana, după ce au încercat să le cânte, elevii respectivi au renunţat fără excepţie la cântecele cu pasaje vorbite. Le urmăream expresia feţei şi vedeam că acolo ies din stare. La fel venise George Andrei, pe când avea vreo unsprezece – doisprezece ani, dar el asculta doar radiouri, fiind nevăzător. Din nefericire, radiouri cu muzici foarte asemănătoare cu cele ale pomenitelor televiziuni. După mai multe încercări, având de ales dintre mai multe piese moderne, şi *Imagine* (J. Lennon) sau *Fata din Vis* (Compact), le-a ales pe ultimele două, de care bineînţeles nu auzise mai înainte la radiourile alea de muzică actuală. Neuro face pian cu el de aproape şapte ani. Ar putea povesti multe. Pe mine m-a impresionat foarte mult când mi-a spus că George visează. E greu de înţeles, având în vedere că el s-a născut aşa. Tot de la Neuro ştiu de momentul când lui George i-a fost prezentată Anca, soţia domnului profesor. Şi-au dat mâna, după care George i-a zis: „Îmi dai voie să te pipăi?”. Scena se petrecea în sala mare a Teatrului Naţional, la un concert aniversar Bere Gratis, acum trei ani în 2014. Anca, foarte emoţionată, a zis da. I-a pipăit faţa cu atenţie, apoi s-a întors spre părinţii lui cărora le-a spus: „E frumoasă şi are părul creţ”. Acum vreo patru ani, am făcut un band la şcoală, pentru a cânta cu George, *Another Day în Paradise*. Nunu la tobe, Vlady la bas, Neuro la chitară, şi eu la voce. Am fost foarte emoţionaţi, ca şi George, care era la prima lui cântare cu trupă, şi încă ce trupă, aş zice, bineînţeles mă refer la instrumentişti (râde). După ce am terminat

repetiţia, îi spun lui Neuro, care se ştia cu George de cel puţin trei ani: „Eu nu l-am văzut niciodată zâmbind”.

„Nici eu până astăzi”, zice profu lui.

Oricum, CRI GRI, rămâne proiectul tău de suflet, pornit încă din anul 1995 şi rămas în activitate. Cum rezumi activitatea de peste două decenii a trupei?

În trei cuvinte: „Un veşnic început”. Mi-ar fi plăcut să fi avut mai multe concerte, măcar în cluburi, dacă nu în săli necârciumate, unde îmi place cel mai mult să cânt. Lansările din 2009 şi 2014 mi-au reuşit în privinţa asta. Prima a fost la Teatrul Evreiesc, a doua la Teatrul din Pod al clubului La Scena, prin bunăvoinţa domnului Dan Hornoiu, căruia îi aduc încă odată mulţumiri. Dacă ar fi mai mulţi patroni de cluburi cum este el, treaba ar fi mai bună.

Dar cum sunt alţii?

Mulţi nu numai că nu au pic de generozitate, dar le lipseşte elementara picătură de bun simţ. Exemplu: Suni. Îţi spune că se face concertul, rămâne să stabilim detaliile. Apoi nu-ţi mai răspunde la telefon, probabil că între timp a văzut câte vizualizări pe Sf. Youtube. Ok, nu se mai poate ţine, nu mai are chef; dar nu poate da un sms? îi trimiţi un cd original. E greu să mulţumeşti, înţeleg, dar poţi să spui: „Am primit, îl ascult şi te sun eu”. Nu cred că e vorba doar de un cd original. Ar fi normal şi dacă ai trimite un mp3. Să mai pomenesc de starea şi calitatea instalaţiilor de sonorizare? Mai bine nu. Dacă vrei să cânţi într-o sală de teatru, pe unde am încercat, varianta e doar chirie. Nu am găsit nicăieri bunăvoinţă, măcar aşa la un început de discuţie, pentru o colaborare în care să împărţim câştigul. Mai pot pomeni ultima găselniţă, aceea că trebuie să garantezi cu un număr minim de spectatori.

Mi-e greu acum să-mi amintesc toţi membrii formaţiei CRI GRI, dar sunt câţiva muzicieni de elită, precum Sorin Chifiriuc, Călin Grigoriu sau Cătălin Pătraşcu Ştefănescu, care au aderat la ideile tale muzicale. Cum ai reuşit să-i atragi în trupă şi de ce nu au rezistat

componenţele respective?

Nici mie nu-mi vine mai uşor (râde). N-au fost chiar aşa mulţi. Cred că un singur nume îmi scapă. Un toboşar, care era student la arhitectură, cred că nu mai e prin ţară, nu l-am mai văzut niciodată de atunci. Oricum, a cântat puţin cu noi. A mai fost Mihai Popovici, un chitarist cu o poreclă interesantă, dar pe care n-o putem reproduce aici, pentru că riscăm să plătim daune morale. Sorin Chifiriuc a venit din curiozitate şi generozitate, sperând ca prin prezenţa lui să atragă mai multă atenţia asupra CRI GRI-ului. A fost vorba de câteva luni, cu câteva concerte reuşite, dintre care cel de la Vama Veche, de care am pomenit, a beneficiat de o excursie, în care am făcut o imensă burtă de râs. Principalii actori au fost Narcis şi Vali, ajutat de prietena lui Vali, Irina. De trei sau patru ori, Narcis care conducea papucul, a trebuit să oprească, nemaifiind în stare menţină controlul volanului. Nu exagerez cu nimic. La plecare, Sorin ne-a făcut o excelentă mâncare de midii culese cu mâna lui, de la epava din dreptul Vămii, epavă la care fusese fără barcă.

Călin Grigoriu e cel mai versatil chitarist pe care l-am cunoscut, poate cânta aproape orice la un nivel foarte bun. Nu întâmplător a fost locotenentul lui Steve Vai într-un turneu. Nu numai că a cântat pe primele două discuri, dar a şi făcut aranjamentele muzicale pentru aproape toate piesele, cu excepţia cântecelor *Praştia cu Lunetă* şi *Altfel*. Pe ultima a cântat Cătălin Pătraşcu Ştefănescu, cel ce avea să cânte şi să facă aranjamentele pentru *11 Povestioare*. Pe acest cd sunt unele aranjamente chitaristice la un nivel foarte ridicat. Cătălin a cântat la începuturi şi la bas cu noi, având antecedente şi cu Altfel, o trupă de metal greu din Slobozia. E un chitarist de mare sensibilitate şi rafinament. Are şi lucrări de muzică clasică, două chiar pentru chitară şi orchestră. Să-l auzi cum cântă blues!

Cum cântă blues?

În primul rând, e foarte personal, ceea ce îmi pare esenţial la un chitarist de blues adevărat. Apoi are o ştiinţă armonică pe care majoritatea bluesmenilor nu o au, iar în

plan solistic, urmăreşte melodia, în aşa fel că nici nu-ţi dai seama de măiestria tehnică. Din nefericire, n-am ajuns la Timpul Chitarelor. Cred că meritam cu vârf şi îndesat. Doru Ionescu s-a supărat când am scris asta într-un mail, deşi eu nu făceam referire la el. Şi-a revenit, bineînţeles.

A mai fost cu CRI GR şi Fernando Drăgănici, un super multi-instrumentist. La bas a mai cântat pe *Urma de Mâine* şi *11 Povestioare*, Radu Dumitriu apoi Vlady Săteanu pe Best OFF, Beast ON. Ambii basişti au studii şi sunt foarte bine cotaţi. Uitam de Laurenţiu Zmău, care a cântat pe *11 Povestioare*. În timpul înregistrării uneia dintre piese, îi spun lui Alex Dragomir că a uitat să dea drumul la metronom. Era în funcţiune, dar Laurenţiu era perfect sincronizat. Am tras tobele cu microfoane de atmosferă, o modalitate în care înregistrările, în afară de toba mare, nu pot fi corectate cu mouse-ul sau orice alt program. Tot în sensul ăsta, ca să îţi dai seama cum cântă cineva live, recomand să se asculte pe Sf. Youtube înregistrările cu camera telefonului sau cu alt tip de cameră. Înregistrările oficiale pot fi refăcute cu uşurinţă. Aveam o elevă talentată, dar cam izmenită. Andreea se tot plângea că ea nu poate cânta perfect, ca Alicia Keys. I-am tot zis şi eu că în studio e una, în concert e alta. Ea tot insista că e perfectă şi live, aşa că am pornit la căutat. Foarte repede am găsit un concert din Praga, unde solista bătea în nişte percuţii. Doar dacă erai surd nu te prindeai că falsează. Tot aşa, aveam o prietenă cu serioase probleme medicale, o tumoare grea, pe care a descoperit-o un medic reumatolog brăilean, la Lacu Sărat, unde fusese trimisă din Bucureşti, la băi cu nămol pentru dureri de spate. Văd pe telefon apel de la Anca Valentina Ion. Deja mă tăiaseră apele. Trag aer puternic şi răspund. Fără nicio introducere, cu un ton profund dezamăgit: Ştefan ai auzit? Mi s-au înmuiat picioarele. Mă gândeam că are o tumoare dintre cele fără speranţă. Ce să aud, zic eu, trăgând de timp. U2 la televizor, ai auzit? auzisem, m-am liniştit. La ştiri au dat secvenţe filmate cu camera de la un concert în Belgrad. Cu mai mulţi ani în urmă, într-un interviu, Nuno

Bettencourt, pe un ton blajin, le spunea celor de la U2 să mai studieze şi ei cât de cât. Nu fusesem la niciun concert al irlandezilor. Am zis că e invidios şi se dă mare.

Eşti unul dintre cei care s-au pronunţat întotdeauna în favoarea utilizării limbii române în textele formaţiilor rock. Consideri că textele româneşti au un impact mai mare asupra auditoriului?

Indiscutabil şi nu numai la rock! Este vorba, nu de naţionalism, aşa cum am fost acuzat de nenumărate ori, ci de NORMALITATE. Trebuie să fii un excepţional cunoscător al unei limbi străine, pentru ca, doar ascultând, să percepi bogăţia unui text. Nici dacă îl vezi scris nu e mult mai uşor. Am verificat asta de nenumărate ori la elevii de liceu care spun că stau foarte bine cu engleza. Se încurcă la texte medii. Printre alte mici teste, i-am rugat să traducă în română un cântec CRI GRI tălmăcit în engleză de Chris Tănăsescu, care a fost profesor de engleză la o universitate americană. Acum e în Canada. El scrie poezie în ambele limbi, ba cu proiectul Margento, sau cu alte ocazii, am văzut englezi sau americani râzând la improvizaţiile lui în engleză, bineînţeles. Revenind la elevii mei, niciunul n-a trecut de primele versuri, cel mai adesea mi-au trimis emoticoane cu ha, ha, ha când au văzut textul original. Cântecul se numeşte *Children's Time* şi are textul în descriere pe Sf. Youtube; sfinţirea am preluat-o de la Attila Daika, un radiofonist orădean de mare clasă. Într-o scrisoare deschisă, am o întrebare pe care am pus-o actualului Preşedinte Director al Radiodifuziunii Române şi aş vrea să o încerce şi preacinstitul cititor:

cât poate fi pentru minte un cântec căruia nu-i înţelegi textul? În drum cu scrisoarea spre radioul naţional, am trecut pe la terenul de tenis al sindicatului din radio. Acolo era Paul Grigoriu, Dumnezeu să-l odihnească. Ne mai întâlnisem de câteva ori, aşa că mi-am permis să-i dau scrisoarea, de fapt cred că i-am arătat-o lui Florin Ionescu, şi el i-a dat-o lui Paul. Iată cum arată finalul scrisorii: *Vreau să închei cu un citat din memoriile lui*

Tudor Muşatescu: „Sper să pot, în scurt timp, să «înnobilez» genul ăsta, atât de agreabil şi cerut, al spectacolelor muzicale. Sunt convins că nu e publicul de vină. Numai autorii mârlani, agramaţi şi directorii imbecili sau duşi cu preşul de... «specialişti». Nu spectatorii strică teatrul, ci invers". Se poate aplica fără dubiu: nu ascultătorii strică muzica radiourilor, ci invers. După ce mi-a întins hârtia, Paul m-a întrebat: „Tu crezi că individul ştie cine a fost Tudor Muşatescu?"

Ce ţi-a răspuns Preşedenţia Sa Directorială şi Generală?

Un subaltern de-al lui mi-a trimis un mail cu un răspuns şablon, pe care îl trimit celor ce îi critică pentru puţinătatea muzicii româneşti! Cum că ei trebuie să ţină cont de opiniile celor cinci milioane de ascultători. Îmi pare rău că nu i-am răspuns, scriindu-i despre o tristă experienţă pe care am avut-o acum câţiva ani, când am petrecut două săptămâni la o casă de vacanţă, unde mai erau trei doamne intelectuale bucureştene, sărite de 60 de ani. Toate trei mergeau şi încă merg la concerte de muzică clasică. Eu plecam de dimineaţă, reveneam la masa de prânz, apoi seara, la culcare. M-au rugat să le arăt cum funcţionează radioul la combina muzicală. De fiecare dată, le lăsam cu Radio România

Muzical sau Radio Cultural şi le găseam cu Europa FM, cel mai des, sau România Actualităţi. Măcar o singură dată nu le-am auzit să spună că le place vreo melodie de la aceste putred dulcege „André Rieuniene" posturi. Vorbeau, citeau, croşetau, dar de ascultat... ciuciu. Să ceară vreo melodie? Nici vorbă. Am lucrat ani de zile pe şantier. Mă întâlneam cu o droaie de oameni de la alte firme. Radioul era prezent de cele mai multe ori. Foarte, foarte rar am auzit reacţii. De câteva ori, şi asta doar la melodii româneşti, când îi amuzau sau indignau textele.

Ajungem la titlul interviului *Nea Fane de la... Rock School*, cum ai ajuns să predai tehnică vocală

copiilor, adolescenţilor şi... părinţilor?

Cu referire la titlul ales, mi-am adus aminte de un coleg de armată care venea de undeva de prin judeţul Dolj. Mai târziu, când a ajuns la infirmerie, de la el am învăţat o variantă a unei poezii, pe care el o învăţase de la numai ştia cine. O scriu aşa cum am prins-o de la el, o variantă care nu corespunde întru totul căutărilor pe care mi le-a oferit Sf. Gugăl: „Pe câmpul ce iuţea abruturat un pruţ/ e drept cam scump barbac/ dar zumbăra la ghiulă încă trează/ a clopoţit aproape în cordac/ ce pridideа a ta de burtă-ţi şagă/ şi şomoiogul tău de jdrălăciţă/ mi-ai bosfogorloşit stroholoşina/ ţechimi-ai biţa, să mi-o biţă”. Era cu vreo patru, cinci ani mai în vârstă decât mine, îmi scapă numele, şi mi se adresa cu formula „Tovarăşe soldat de anul doi”. Mă enerva teribil formularea, aşa că i-am propus să-mi zică, Fane sau Ştefan. „Nu pot, tovarăşu’”, zice el. Caut eu să-l îmblânzesc şi adaug o soluţie de respect: „Zi-mi Nea Fane!”. Foarte timid prima oară, după câteva îndemnuri, a început să se amuze, încercând formula pe diferite tonuri. În câteva luni, au ajuns să-mi spună Nea Fane mai mulţi ofiţeri sau maiştri militari. Erau printre ei oameni de omenie, unii chiar citiţi. Dintre civilii care îmi spun aşa, l-aş aminti aici şi pe Viorel Grecu. Ne ştim de pe vremea când exista România Tineret, actualul Radio 3 Net Florian Pittiş. Şi el a fost aproape de trupele româneşti, dacă nu prin câte difuzări ar fi vrut, măcar prin prezenţa la concerte, unde l-am văzut foarte des. Mai e şi o minoritate de prieteni, care îmi spune nea Fănelu, uneori aşa mă strigă şi copiii lor.

Cum am ajuns la Rockschool e simplu, dacă poţi crede că cineva a vrut să nu plec din România, aşa cum mă hotărâsem. Nu mi-era greu. Aproape toţi prietenii mei sunt plecaţi definitiv în lumea occidentală. Cu vreo doi, trei ani înainte de înfiinţare, l-am auzit pe Călin Rotăruş vorbind de asta la o petrecere. Nu i-am dat nicio atenţie, ba, am crezut că a luat-o pe ulei. M-a sunat prin februarie 2009 şi l-am refuzat politicos. Nici titlul în engleză nu îmi plăcea. Ce vrei, Vocea Patriotului Naţional (râde). Un pic mai

târziu, am aflat că în română titlul n-a fost disponibil, fiind deja înregistrat de altcineva la Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci. Prin martie, m-a apelat Eugen Sonia, Soe cum îi spunem noi, basistul de la VH2 şi unul dintre primii basişti de la Holograf, dacă nu chiar primul. Cu calmul şi abilitatea sa, a fost de acord cu refuzul meu, dar m-a invitat să facem o cântare la lansarea şcolii. Aşa ceva nu puteam refuza. După cântare, am rămas la o degustare şi mi-am dat seama că e un colectiv foarte bun, aşa că am hotărât să accept invitaţia de a preda, mai ales că nu se puneau note şi atmosfera era / este foarte relaxată.

La început mi-a fost mai greu, le mulţumesc aici primilor elevi pentru îngăduinţa arătată.

În sfârşit, cum am spus mai devreme, eu am fost la profesor după zece ani de cântat serios. Începând să exersez cele învăţate acolo ca martor, după cum am povestit, mulţumesc încă odată doamnei Rodica Miloia, în cinci, şase luni am reuşit să-mi măresc ambitusul, să-mi modelez vocea mai bine şi să-mi cresc siguranţa interpretării. Din fericire, am reuşit asta şi cu mulţi dintre elevii mei. La Serbarea de doi ani (2011), am cântat la voce cu opt trupe ale şcolii. În ultimii trei, patru ani, la ocazii asemănătoare, am făcut-o foarte rar sau deloc. Aici, la Rockschool, am descoperit o oază de normalitate, nu numai în cazul colegilor, ci şi al elevilor, cu părinţi cu tot. Vorba lui Minel Stoica: „Cum ai vrea să fie, nene, dacă în vremurile astea îşi lasă copiii să vină aici?” De-ar fi majoritari oamenii ca ei în România, nici prin cap nu mi-ar trece să plec din ţară. Eu sunt cel mai vechi aici, împreună cu doamna Felonia Acatrinei. Nu mai trece mult şi voi fi unicul, pentru că ea mai are trei ani până la pensie. Câteodată, când vin mai devreme, o surprind cântând melodii populare, ştiindu-se singură, M-am oferit s-o pregătesc pentru Vocea României. Prea târziu domnu’ Ştefan, îmi zice. În vara lui 2015, am găsit-o cântând cu mare poftă, aşa cum n-o auzisem niciodată. M-am oprit în holul mare de la camerele de tobe şi am aşteptat finalul melodiei. Intru pe holul mic, unde ea era aproape de scară.

Îi spun că a cântat foarte bine. Lasă cârpa de praf pe masa de reparaţii, şi cu un zâmbet mai larg decât cel obişnuit îmi zice: „Sunt fericită domnu' Ştefan!" S-o fi îndrăgostit, am gândit eu, ştiind că soţul îi murise de mai mulţi ani şi n-avusese o viaţă uşoară cu el, după cum îmi mărturisise mai demult.

„Am fost la mare". Interesant, mă gândesc, deci pe plajă. Pentru vârsta dumneai arată bine, dar totuşi…

„Încă de când mă apropiam m-a cuprins aşa o emoţie, de cum am văzut-o puţin în depărtare". Eram din ce în ce mai curios; o ştiam tradiţionalistă, creştină practicantă, îmi părea imposibil, trebuia să fie o neînţelegere.

„A fost pentru prima oară când văd marea". M-am mai liniştit. Poate că unii cititorii se vor mira, dar am avut mai mulţi colegi de şantier care erau trecuţi de patruzeci de ani şi nu văzuseră marea în realitate. Doamna Acatrinei a apucat din nou cârpa de praf, eu i-am zis sincer că mă bucur pentru ea. M-am întors să urc scările când o aud „Am făcut-o şi p-asta, de-acuma pot să mor".

Ce memorie! Ai ţinut minte discuţia asta?

De prin 1992, am bunul obicei să îmi notez întâmplări sau discuţii care m-au impresionat. Trăite de mine sau povestite de alţii. Cum crezi că am ţinut atâtea minte despre nea Chiriac, şeful electricienilor? Mint, am avut un caiet şi în armată, apoi am lăsat-o baltă şi bine am făcut, pentru că înainte de 1989 au fost cazuri când astfel de caiete puteau fi un martor infailibil pentru trimiterea în puşcărie. Aveam şi în liceu un caiet unde îmi notam nume de trupe, muzicieni şi chiar ediţii de topuri. L-am căutat târziu, după 1987, dar nu l-am mai găsit. Erau în pod zeci de caiete, carneţele de-ale soră-mii şi de-ale mele, numai ăsta nu. Acolo nu aveam nicio chestie povestită, dar mi-ar fi plăcut să recitesc o pagină care ar fi arătat cam aşa – Led Zepelin

„Oala lota lov", sau formaţia Keişi en dă sanşaim bend.

Chiar aşa?

În primul an de liceu chiar aşa, pentru că nu făcusem

engleză la şcoală, cum nu am făcut nici în liceu. Ni se predase germană şi franceză, dar bineînţeles că nu mă preocupase în mod serios. Ce era să faci cu ele în România aceea, unde ştiam deja de pe la doisprezece, treisprezece ani că e greu de ieşit şi în Bulgaria? revenind la caiet, vreau să îţi spun că la un moment, cum altfel decât dat, prin 2007, 2008, am recitit primul caiet, cel din 1992. Acolo, am regăsit întâmplarea care m-a făcut să scriu prima povestire, *Unchiu'*. De fapt, am vorbit de asta la o întâlnire, unde era şi Tom, cum îi spun apropiaţii, Chris Tănăsescu cum e oficial, şi mai oficial MARGENTO. El mi-a zis pe un ton lejer: „De ce nu scrii tu astea, că sunt chiar mişto!". Eu aveam scrise texte şi ceva poezii, aşa că am prins curaj. Curaj am ceva, dar tenacitate nu prea. Cred că de aceea mi-a convenit acţiunea muzicală, unde mi s-a părut că dau maximum de randament cu un consum minim. Pentru povestirea *Unchiu'*, patru-cinci pagini, am muncit aproape o lună. Nu exagerez, mulţumesc guvernului Boc, că m-a trimis în şomaj! După aceea, am prins curaj şi am mai scris două cam la fel de scurte, iar la a patra voiam să scriu una la fel, despre un nene care mă impresionase după ce începusem munca la Termocentrală, în iarna lui 1985. Ştiam despre el că fusese profesor de română, şi în urma unor poezii descoperite de securitate, după ceva interviuri, o luase razna. Trecea câteodată dimineaţa pe lângă locul de adunare de unde plecam spre Termocentrala Chiscani. Adunată povestea cu o altă întâmplare, am început să mă gândesc din ce în ce mai mult la omul respectiv, care ajunsese un homles, tip de personaj foarte rar întâlnit pe vremea aceea. Aşa am ajuns la un miniroman, pe care l-am şi publicat într-o miniediţie, alături de cele trei povestiri la Editura Verde, pe hârtie manuală. A fost o aventură scrierea, asta şi pentru că, după îndelungi ezitări, am decis ca poetul să moară. Neavând experienţă de scris, procesul a durat o perioadă lungă, eu având naturelu simţitor, empatizam foarte mult, probabil că ceva simţeau şi cei doi câini negri, mărişori, care mă lătrau cu nesaţ în acea perioadă. Flora era o căţea

vagabondă, cu piciorul stâng din spate lipsă. Ea îmi ieşea în drum spre metrou, la Ianculuí, pe Aleea Lunguleţu. Trăieşte şi azi, a fost adoptată de cineva, chiar în zona de „atac psihologic”. Am început să ocolesc pe Matei Voievod, spre a merge pe Mihai Bravu, la metrou. Acolo, aproape de intersecţie era un alt câine negru, numit Lăboanţă. Bineînţeles că şi ăsta avea un beteşug; laba dreaptă a piciorului din faţă era în aer. Foarte, foarte rar l-am văzut să mai latre pe altcineva. Am locuit în zonă aproape zece ani. Pe Flora am mai văzut-o pentru că a fost adoptată, pe Lăboanţă, nu.

Am citit cartea. Sunt şi vreo două scene fierbinţi spre clocot. Nu te-ai gândit că fiind profesor, mă rog, îndrumător vocal cum zici tu, s-ar putea să apară probleme?

Ba m-am gândit! Nefiind un limbaj trivial, nu credeam să fie deranj, dar autorul e subiectiv. Am apelat la mama unei eleve. Mara Şendroiu avea o soră geamănă, Tania, care studia chitara tot la noi. Fetele aveau cam 14 ani, erau faine, învăţau foarte bine, citeau serios, m-am gândit că nici mama lor, Yvona nu poate fi departe. Am vorbit cu ea, a fost de acord. I-am trimis un fişier. Mai repede decât mă aşteptam am primit un mail. Răspunsul a fost aşa: „Ştefan, am râs şi am plâns. M-aş bucura ca fetele mele să citească aşa ceva”.

La categoria „adulţi” te ocupi doar de mamele copiilor?

Doar ce ai auzit că mă mai şi folosesc de unele (râde). Vin şi taţi, dar mai rar. Ei renunţă mai uşor. Mamele sunt mai răbdătoare. Câteva ar fi putut face carieră în domeniul muzical. Una dintre ele chiar a încercat înainte de 1989, dar mai peste tot i se cerea să dea bir în natură. A preferat să se ţină de carte şi are o carieră frumoasă în justiţie, de aceea nu pot să-i dau numele. De la ea ştiu că au fost oameni în domeniu care au încercat să-l condamne pe Minerul Florilor de Iunie, aşa cum acesta merita din plin. Pe ea chiar o consider o pierdere pentru muzica

românească. Aşa cum am cunoscut-o cred că e un câştig pentru justiţia românească ceea ce nu-i puţin lucru în condiţiile istorice atât de grele care au fost, şi din nefericire încă mai sunt. Mai am şi tineri trecuţi de 20 şi unul chiar peste 50. Ce am aflat de la persoanele apropiate de vârsta mea cu care am vocalizat, e că părinţii nu numai că nu le încurajau, dar uneori le puneau beţe în roate sau le interziceau pur şi simplu să cânte. Asta spune mai mult decât pare la prima vedere despre atmosfera din anii roşii. Cel ce depăşeşte cinci decenii se numeşte Dimitris Gkaris a făcut facultatea la Timişoara. Atunci a cochetat puţin cu ideea, dar acum s-a apucat serios de treabă şi cântă la un nivel peste medie. După câteva luni de studiu, a trimis o înregistrare audio prietenilor. Majoritatea au zis că e o glumă, cu excepţia unuia, care i-a cerut o înregistrare video. Zilele trecute mi-a povestit de felul brutal cum s-a întrerupt concertul lui Rory Gallagher la Atena, în 1981, deşi dictatura de dreapta se încheiase în mod oficial de şapte ani. Curios că în aprilie 1967, cu câteva zile înainte de începutul dictaturii, în mod asemănător a fost oprit un concert Rolling Stones. Dimitris mi-a povestit cum lumea striga „satisfaction”, ca să cânte formaţia… dar în greacă suna ca „tha sas sfaxw”, care înseamnă „vă înjunghii, trag cu cuţitul”.

…hahahah. Apoi cineva i-a dat un buchet mare cu garoafe roşii, cum altfel, lui Jagger, şi el le-a aruncat în public, buchetul desfăcându-se, florile căzând ca o zăpadă sângerie, cum se poate vedea în filmare pe Sf. Youtube, H Μηχανη του Χρόνου – Rolling Stones (4/5). Atunci, poliţiştii au crezut că sunt chestii comuniste şi au intervenit în forţă. Formaţia cânta, în timp ce Jagger se lupta cu poliţiştii. Până la urmă, au plecat de pe scenă, lumea s-a bătut cu poliţia, şi totul s-a terminat. Membrii Rolling Stones au plecat cu greu din ţară. Până în 1980, nu a mai venit nicio trupă occidentală, am înţeles că prima a fost Police. Deduc de aici că dictaturile, indiferent de culoarea lor, încearcă să potolească rockul; nu numai sub seceră şi ciocan a fost aşa.

Ştiu că eşti un ascultător pasionat de rock românesc şi cunoşti la fel ca şi mine majoritatea trupelor care au evoluat de-a lungul deceniilor. Ce trupe româneşti crezi că ar fi putut avea o carieră internaţională?

Cred că Phoenixul, dacă ar fi fugit imediat după Tezele din 1971, cu Baniciu la voce, desigur. Ca nume individuale, cred că Aurelian Andreescu a fost la nivelul celor mai mari vocalişti din istoria pop rock-ului universal. Această colosală voce a avut doar un L.P. în era naţional-ceauşistă. Formaţia Savoy, agreată de regim a avut probabil cincisprezece albume în aceeaşi perioadă. Din fericire, melodiile interpretate de Aurelian Andreescu s-au auzit de mult, mult mai multe ori decât cele ale Savoyului, după 1989, când uteciştii şi securiştii de ieri au devenit capitaliştii de azi. Din ce mi s-a povestit, Aurelian nu prea era iubit de compozitorii ce i-au fost contemporani, pentru că le cam refuza piesele, ba le mai spunea şi părerea lui despre. Erau şi atunci găşti care făceau legea. Muzica uşoară era promovată prea mult, în comparaţie cu genuri care făceau public cel puţin la fel, dacă nu mai mult. La Brăila, şi bănuiesc că aşa se întâmpla în toate oraşele mari, era de ajuns o trupă rock, maximum două, să umple Polivalenta. Nu ar trebui să bănuiesc, îmi povestea Zsolt Ferencz că Pro Musica a avut perioade când umplea Sala Olimpia în fiecare lună. În cazul muzicii uşoare, era nevoie de un afiş cu patru, cinci nume de uşurişti, plus ceva comici, ca să fie un public la fel de numeros. Aşa se explică succesul imens al formaţiei Azur, care, fără să apară la radio sau la televiziune, a ajuns să fie cel mai iubit nume în ultimii ani ai iepocii di aur. Revenind la folk şi rock, prezenţa în săli a fost mai mult din cauza lipsei de cluburi şi televiziuni. Cum am mai spus, Holograf făcea şi două Polivalente pe seară. În 1992, scoate cel mai bun material al său dar face un singur spectacol la Sala Progresul, posesoare a cinci sute de locuri. Ce să mai zicem de Cenaclul Flacăra? Sunt filmări vechi cu publicul anilor ,60 şi ,70. Te uiţi la figurile oamenilor de acolo şi parcă e vorba de un alt popor. După 1990, am auzit impresii ale unor

persoane care nu mai vizitaseră România dinaintea comunismului sau din primii lui ani. La reîntoarcere şocul a fost imens. Ion Vianu şi Neagu Djuvara au nişte descrieri elocvente. Un fapt care confirmă şi dintr-o sursă străină e o întâmplare cu o englezoaică ce fusese în multe ţări, ca să predea limba ţării ei. Terminase psihologia la Harward, dar îi plăcea să colinde. La început se gândea că o va ajuta în meserie. Fusese chiar în zone de conflict din Africa şi Asia, în ţări cu dictaturi sau care au trecut recent prin grele încercări. A sosit în România în 1996 şi, după nici două luni, şi-a cerut demisia. Mi-a spus că oraşul îi părea un imens spital psihiatric. Nu a mai plecat pentru că a dat peste o gaşcă de oameni cât de cât normali. Erau câţiva din apropiaţii mei de la Brăila, aşa am cunoscut-o şi eu. Se numeşte Karen Marshall, cred că e puţin mai în vârstă ca mine. Trăieşte la Paris, unde predă engleza. A rămas în bune relaţii cu naşii mei, pe care i-a dus la Paris şi în Anglia, pe la prietenii ei.

Eşti unul dintre cei care ai mers, an de an, vara la Vama Veche. De altfel**,** ai şi participat la Festivalul Stufstock. Problema e că atât Stufstock**,** cât şi Fânstock de la Roşia Montană au fost considerate simple „spălări de bani”. Consideri că aceste două evenimente şi-au atins scopul sau au fost simple găselniţe comerciale?

Ambele şi-au atins scopul, aş zice, poate mai mult Roşia Montană. Bineînţeles că au fost şi interese comerciale, dar asta nu e neapărat rău, aşa cum nu sunt nici radiourile comerciale, care, din păcate, nu difuzează decât muzica din playlist şi mai ales muzică actuală, care în marea ei majoritate nu devine în veci comercială. În anii de glorie trupe sau artişti pop-rock au vândut zeci de milioane de unităţi. Comercial sunt mult deasupra celor de acum din toate genurile muzicale existente. Radiourile sunt comerciale mai degrabă pentru că iau bani ca să promoveze unele melodii care, aşa cum am spus, dar îmi place să mă repet, (râde) în majoritate nu ajung niciodată succese comerciale.

Ai câştigat premii la *top t* Buzău. Consideri utilă organizarea unor astfel de evenimente concurs?

Da, deşi eu nu prea m-am înghesuit. Utile sunt, dar nu foarte importante pentru o carieră solidă, care trebuie să se bazeze pe un repertoriu personal şi de calitate.

Fără îndoială, cel mai important eveniment CRI GRI a fost deschiderea concertului ZZ Top. În ce circumstanţe aţi fost invitaţi şi sunt curios dacă ai interacţionat cu cei de la ZZ Top?

La C.V. a fost cel mai important. Circumstanţele, mai degrabă circumstanţa a fost următoarea: văzând că nu prea se vând bilete, ca să facă puţină vâlvă, organizatorii au hotărât să dea un comunicat în care să revigoreze evenimentul în „marţimedia”, aşa cum îi spun eu. N-am fost prezenţi pe afiş, am terminat recitalul când lumea începea să năvălească în sală. Nu am vorbit cu ei, i-am dat impresarului lor câte un cd cu o scurtă povestioară despre reacţia mea când am ascultat prima oară *Blue Jeans Blues*.

Şi care-i întâmplarea?

Eram în anul întâi de liceu. Un coleg, Viorel Calcan, avea un casetofon mai acătării, pentru că tatăl lui ieşise de câteva ori în străinătate. Înregistrase de la un ştiu ce radio piesa. Habar nu aveam de blues pe vremea aia, nici măcar ca denumire gen. Încă nu începusem să ieşim la ceaiuri, unde am fi dansat un blues care, de fapt, era o melodie lentă, în imensa majoritate neavând tangenţă cu bluesul. După câteva secunde, am zis că s-a stricat turaţia la casetofon. Viorel, fire tehnică, a şi plecat după şurubelniţa subţire pe care o mai foloseam la reaşezarea capului de redare sau la reglarea vitezei. Piesa rula. Când a intrat vocea, care ar fi trebuit să se audă mult mai gros, ne-am dat seama că nu e nevoie de şurubelniţă. Faptul că piesa a lipsit din playlistul lor de concert, mi-a confirmat că muzica de ascultat are zile grele.

La categoria „performanţă”, ai avut elevi care s-au remarcat după terminarea cursurilor Rock School, şi-au

înfiinţat formaţii sau au participat la concursurile astea la modă?

Formaţii au fost formate şi încă sunt. În privinţa concursurilor la modă, eu nu le-am recomandat, dar cine a vrut s-a dus. Mai toţi mă întreabă dacă urmăresc aceste concursuri, în special „Vocea României”. Se miră că răspunsul meu e negativ. Le-am explicat că nu le urmăresc în primul rând din cauza calităţii juriului. Am făcut o excepţie, după ce Irina Leoveanu, cea mai veche şi dragă elevă a mea, a participat şi a fost respinsă. Am vrut să văd care e nivelul. Cu părere de rău, nivelul celor din emisiunea văzută de mine era evident sub cel al Irinei. Chiar am un articol pe poezie.ro, care se numeşte *De ce la noi la Vocea României nu e ca la ei*. Aia a fost prima şi ultima ediţie de „Vocea României” pe care am urmărit-o. A mai participat Alexandra Ivan. Ea a trecut de preselecţie, dar a ieşit din primul tur. Tudor Chirilă a vrut să se întoarcă, dar blonda i-a zis ceva care l-a făcut să renunţe. Aşa a văzut la faţa locului mama elevei mele. Alexandra e una dintre cele mai bune voci pe care le-am auzit eu pe la noi, ceva în genul solistei de la ACVILA, Iulia Preotu, care e plecată demult din România, trăieşte în S.U.A., cum cred că va proceda şi Alexandra. Deja avem exemple, unul chiar la Barclay, Petre Bog, şi se mai pregătesc şi alţii pentru şcoli asemănătoare, cum ar fi Suzana Cerveni, o excepţională vocalistă sau David A. Marin, un talent mult peste medie, o spun cu toată responsabilitatea. Părerea mea în privinţa Alexandrei, cu care eu am făcut canto doar câteva luni, este susţinută de toţi profesorii Rockschool care au auzit-o. Nu cred că are rost să insist, mai bine să-mi dau cu părerea şi despre viitorul rockului românesc. Sunt deja trupe care ar fi meritat, şi care merită mai mult. Nu înţeleg nici acum de ce *Odă în Piaţa Romană* a celor de la OMUL CU ŞOBOLANI nu a ajuns un hit naţional, aşa cum merita, sau *Povestea Vieţii* cu STEMA. Astea îmi vin acum în minte, dar sunt multe nume interesante, în anii ăştia, şi de multe ori doar calitatea dintre studiourile noastre şi ale occidentalilor e diferenţa, chiar şi aşa, fără

producătorii extraordinari, pe care îi au englezii, americanii sau alţii. În perioada asta post 1989 plină de probleme sociale ar fi trebuit să avem măcar câteva hituri cu mesaje de atitudine, de protest. Cântece s-au făcut, dar au fost probleme mult mai importante pentru ţară precum cea a găinii mamifere din capul unui fost utecist ajuns ziarist. Nu înţeleg de ce Travka nu a fost în vizorul marilor case de discuri. Băieţii aveau repertoriu solid, o imagine foarte bună şi pe George cu o voce de senzaţie, un fel de Paul Grigoriu translat în muzică. Ce vrei mai mult? Am văzut acum câţiva ani un concert în care Daniel Radu aka BYRON a cântat alături de o trupă străină destul de cunoscută. Mi-a plăcut mai mult cum a sunat formaţia BYRON. Nu sunt prieten cu Dan, ne ştim, ne salutăm şi de fiecare dată îl enervez cu dorinţa mea de a-l auzi cântând în limba română. A făcut-o recent, cu un album solo, care pe mine m-a încântat, se numeşte *Priveşte Cerul*. Cred că e unul dintre cele mai reuşite albume apărute în România după 1989. Mă refer la muzica românească de ascultat, bineînţeles. Faptul că înţeleg textul mă ţine aproape de muzică. La cele cu engleză, după un cuvânt două neînţelese, s-a dus starea. Îmi aduc aminte de Marian Ionescu, cu care am avut „meciuri" din astea. De câte ori ne întâlneam, îl tachinam. DIRECŢIA 5 e un exemplu excelent pentru ce înseamnă să cânţi în română. Revenind la viitorul rockului românesc, el este condiţionat de gradul de cultură şi civilizaţie. Dacă acesta va creşte, şi rockul se va ţine după el. În ăştia şapte ani de Rockschool, am văzut o mare densitate de bun simţ. Majoritatea elevilor învaţă foarte bine la şcolile sau liceele pe care le urmează. Din nefericire, ei sunt o minoritate la nivel naţional, acolo unde majoritatea e manelistă. Văd că nu prea eşti de acord, dar elevii mei mi-au confirmat şi îmi confirmă asta. Sunt şi date oficiale. Ministerul Culturii ar putea face ceva, dar el se ocupă de înalta educaţie, promovând acţiuni, evenimente pentru cei ce s-ar descurca foarte bine şi fără acestea. Iubesc muzica clasică, de mulţi ani ăsta e genul pe care îl ascult cel mai des. Unii dintre elevii mei strâmbă

din nas când aud asta, dar aşa am făcut şi eu până după armată. Totuşi, în mediul cultural românesc Festivalul „George Enescu” e fix o tichie de mărgăritar. Ce să mai zic de Festivalul „Hariclea

Darclée” de la Brăila, oraşul de unde a pornit maneaua modernă?

Rockerii ar avea şi mai multe şanse dacă s-ar ajuta mai mult între ei, fie şi cu un like sau share. Din păcate, din ce văd eu, n-o prea fac.

Cum vezi viitorul tău şi al formaţiei CRI GRI în contextul recentelor alegeri electorale? Crezi că vei fi la fel de inspirat?

În contextul rezultatului actualelor alegeri, abia mă abţin să nu revin la dorinţa prerockschoolianã, aceea cu plecatul din ţară. Ceea ce spun în acest context are legătură cu minima morală, cum am mai spus, nicidecum cu politica. Întreb de mulţi ani cum poţi să intri într-un partid care l-a avut preşedinte executiv şi acum îl are de onoare pe Ion Iliescu? Nici dacă ai 18 nu mai poţi avea o scuză. Există internet, te poţi informa foarte uşor. Te asociezi cu infractorii? Am doi prieteni care au ieşit din PSD, după ce i-am rugat să-şi aducă aminte cum individul a chemat oamenii să apere televiziunea în decembrie 1989. Au murit aproape trei sute de persoane. N-a fost prins niciun terorist. În iunie 1990, a chemat oamenii să apere instituţiile statului, care erau atacate de „elemente legionare şi anarhiste”. Peste o mie de răniţi, şase morţi şi sute de persoane arestate. N-a fost prins niciun legionar sau anarhist. Dacă pentru decembrie se pot găsi circumstanţe atenuante, pentru iunie 1990 nu are nicio scuză; doar declaraţiile lui publice sunt îndeajuns pentru mulţi ani de puşcărie.

Eşti doar anti PSD?

Am un cântec care se numeşte *Bifoiu*, sau *Be For You*, cum s-ar zice. Domnul Marius Bob a făcut o animaţie care spune multe în acest sens. La prima ieşire cu ocazia Ordonanţei 13, am strigat şi P.N.L. ciuma roze, dar n-am

prea avut succes, în afară de prietenii mei Iulia şi George Uţă.

Pe cine te bazezi acum în formaţia CRI GRI? Pe elevii de la Rockschool sau pe muzicienii deja consacraţi? Te gândeşti deja la un nou album?

Da, pentru un nou album am şi încheiat procesul de căutare a unui aranjor. Cântece mai am deja, gata pentru încă vreo două, fără să pun la socoteală temele adunate ca nişte ouă ce aşteaptă să fie puse la cald. Următorul va fi un folk-rock cu tentă psihedelică. Am bătut palma cu Neuro pentru aranjamente. Nevastă-mea, îmi place cuvântul, îl folosesc doar de câteva luni, m-a impulsionat sistematic, că eu nu aveam niciun chef să mai înregistrez ceva. Ne-am cunoscut în 2013 şi anul trecut în octombrie ne-am căsătorit. Mulţumesc, doamnă Anca Mardale!

Hai să încheiem şi cu problemele pe care le-ai avut cu Securitatea. În ce au constat ele?

Adică cu mama SRI, SIE şi alte neamuri, nu? Cred că prima a fost după ce am pus la poştă o scrisoare pe adresa lui Andrei Voiculescu de la Radio Europa Liberă.

Crezi, sau nu eşti sigur?

Voi prezenta faptele, concluzia am tras-o mai târziu. Am auzit la emisiunea lui că primeşte scrisori de la poşta din ţară, aşa că m-am conformat. La scurt timp, ni s-a cerut la liceu, eram anul trei, să scriem ceva pentru un examen olografic. Motivul era că cineva făcuse modificări în catalog. De asemeni, fuseseră alegeri U.T.C. Am fost ales, în ciuda faptului că din din fosta mea clasă, de electrotehnică, rămăseseră doar o treime din elevi, faţă de cele două treimi ale contracandidatului meu. Am mulţumit pentru încrederea acordată, apoi am spus că în anul ce trecuse mi-am dat seama că nu fac faţă acestor responsabilităţi. De fapt, căscasem ochii mult mai mari la ce se întâmpla în jur. Ascultasem cu atenţie discursuri ale conducătorului iubit. M-am întrebat dacă îşi dă seama ce vorbeşte şi de ce nu e în stare să-şi găsească un profesor de gramatică a limbii române. Citisem aproape zilnic ziarul

partidului, mă abonasem la revista *Lumea*. De hoţia care creştea nu mi-am dat seama atunci, dar minciuna era uriaşă. Tot la scurt timp, îmi aduc asta foarte bine aminte, mergeam la antrenament, la tenis de câmp. Din a doua curte de la colţul Griviţei cu Carpaţi, de pe partea unde locuiam, ies doi miliţieni, dintre care unul mă întreabă dacă vreau să dau o declaraţie. Ca de obicei, cum aveam să constat mai târziu, se bazau pe elementul sau mai degrabă pe întrebarea surpriză. Nu le-a mers, eram la vârsta când mă simţeam nevinovat. Şi, fiind minor, nu ar fi trebuit să fiu luat martor, dar de asta nu mi-am dat seama atunci. Era vorba că găsiseră nişte acumulatori furaţi acolo, şi eu trebuia să dau declaraţie ca martor. După care, au zis că mă duc ei, cu maşina, la teren. Acolo au stat de vorbă cu antrenorul, ceea ce iar nu mi-a dat de bănuit atunci, deşi domnul Mirea mi-a dat a înţelege că ceva nu e în regulă. Pe drum am tot discutat şi, de mai multe ori, am auzit expresia „noi ştim tot”.

„Noi ştim tot!”, pare cunoscut. O expresie pe care am auzit-o şi eu când am fost propus să merg la Paris, în 1982, să fac sistemul informatic de salarii pentru Citroën – Craiova. Normal, că a trebuit să trec peste un mic „interogatoriu”, şi atunci am auzit exact expresia respectivă.

Nu ne îndemna părinteşte geniul de la Scorniceşti să facem totul? Nu erau ei strămoşii recenţilor băieţi deştepţi? Această expresie am reauzit-o în 1987, când am fost invitat la sediul Securităţii din Brăila, aşa cum am spus mai devreme, când am povestit de alungarea din „Cântarea României”. Până atunci am mai avut în armată o întâlnire cu ofiţerul de C.I. (contrainformaţii). Cioriciu îl chema. Întâlnirea a fost la scurt timp după inaugurarea Canalului Dunăre-Marea Neagră. Ca şi mai târziu, mă întrebam cine m-a turnat. În cazul ăsta, nu cred să fi fost cineva. Mi-a picat fisa amintindu-mi locul în care făcusem mişto de canalul unde se plimba cu bărcuţa Ceauşescu şi Lenuţa, şi anume chiar în faţa unui panou cu poze aflat în sala de mese. Camera ofiţerului era perete în perete cu

sala de mese, iar panoul era fix în acea zonă. Am dat o declaraţie în care am fost informat de faptul că a nu divulga uneltirile împotriva orânduirii socialiste se pedepseşte prin legea prevăzută în codul penal. Asta nu am găsit-o în dosar, cum am găsit declaraţia aproape identică din 1987. Am mai găsit din acea perioadă şi dovada că poşta română încălca secretul corespondenţei; de parcă ar fi crezut cineva că îl respectă, în afară de mine, vezi şi scrisoarea către Radio Europa Liberă. Corespondam cu George Uţă, cel cu care în copilărie văzusem omul zburând. El plecase din Brăila în toamna primului an de liceu, mutându-se la Petroşani. Eu semnam la expeditor G.C.P.

Ce însemna prescurtarea asta?

Gillan Cel Prost, pentru că nu îmi ieşea finalul la trilurile alea de la *Child în Time*. Revenind, în camera 13, cred, erau doi ofiţeri. N-am remarcat întrebarea surpriză, dar unul dintre ei îi spune celuilalt: „Ozana a primit un pachet aseară în gară”. Cel întrebat era cu ochii pe mine, să vadă reacţia. N-am avut niciuna. Am semnat şi aici o declaraţie, cam ca în armată. Asta e în dosar. A treia întâlnire a avut loc la începutul anului 1989. În ziua de naştere a Oracolului de la Scorniceşti, în autobuzul cu care ne întorceam de la muncă, pe la ora 16, i-am zis unui coleg: „În seara asta mă întâlnesc cu prietenii, să-l aniversăm pe şefu’”. Bineînţeles că era o glumă cu sărbătorirea, dar cu prietenii m-am întâlnit. Când am ajuns acasă, mama şi sora mea erau în lacrimi, ca la un mare necaz. Printre sughiţuri, nu exagerez, ambele martore trăiesc, sor-mea spune: „a fost locotenent-colonelul Teodorescu şi ne-a zis că, dacă nu te linişteşti, lor le este foarte uşor să te aducă între patru scânduri acasă”. Sincer, nu-mi venea să cred, şi mai ales nu înţelegeam ce agitaţie făcusem, ca să fie nevoie să mă liniştesc. Am dormit foarte bine în noaptea respectivă. În ziua următoare, ofiţerul ne-a vizitat din nou, am avut o discuţie scurtă, în care m-a întrebat ce ştiu despre Ozana. În dosar e o scrisoare de-a mea către George Uţă, în care eu făceam o paralelă cu

Ozana lui Ion Creangă. Mă tot privea în ochi, dar nu mă deranja, şi mie îmi plăcea şi îmi place să privesc în ochii oamenilor. Nu sunt un om curajos, dar la nicio întâlnire cu ei nu mi-a fost frică. Prin 1990, când am fost dezateizat datorită unor vise predecembriste, am început să citesc *Biblia*. Am găsit în *Noul Testament* un pasaj care suna cam aşa: „Să nu vă fie frică atunci când veţi fi în faţa lor. Vi se va da ce să spuneţi”. De a doua zi, tata a început să întrebe pe la prieteni, rude dacă nu cumva e cineva care să-l cunoască pe ofiţer. Tata e un om paşnic, dar are câteodată gesturi surprinzătoare. Îmi aduc aminte că era foarte bolnav fratele lui mai mic, nenea Didi. După ce, într-o bătaie de cârciumă, a lăsat laţi patru derbedei, făcuse o infecţie urâtă de la una dintre loviturile primite. Fusese operat o dată, şi după, la câteva zile, se simţea din ce în ce mai rău. Doctorul voia să-l opereze după Crăciun. Tata, văzând starea din ce în ce mai rea, a făcut rost de un curcan şi de o damigeană de vin. Le-a dus doctorului, dar acesta tot după Crăciun voia să-l opereze. Tata i-a zis foarte calm că, dacă nu-l operează în ziua respectivă, îi dă foc la casă. Se pare că a avut putere de convingere, fiindcă nenea Didi a fost operat la câteva ore. Îmi aduc aminte cum spunea că i-au scos puroi cât să încarce un borcan de iaurt. În cazul locotenent-colonelului Cornel Teodorescu, am avut noroc chior, şi el, pentru că nu l-au vizitat pompierii (râde). Acesta s-a întâmplat să fie prietenul cel mai bun al unui văr de-al lui tata. Văr primar, cum se zice, adică la prima mână. Peste câteva zile, am fost invitat cu părinţii la sediul Securităţii. Acolo, în camera de la intrare, ne-am întâlnit cu prietenul din copilărie a lui nea Gheorghiţă, vărul tatii un mare meşter tâmplar. Un om inteligent, care ar fi putut ajunge un foarte bun inginer, dar tatăl lui făcuse puşcărie ca duşman al poporului. Despre acest „duşman” am scris povestirea despre care am mai vorbit. Unchiu’ se numeşte, poate fi găsită pe poezie.ro. Revenim în ghereta de la intrarea în sediul Securităţii. Prietenul lui nea Gheorghiţă stătea în capul mesei, eu în dreapta lui, şi părinţii în faţa mea. „Ia uite,

mă, ce mâini muncite are taică-tu! De unde ai tu ideile astea?” Răspund cu o întrebare: „De ce mai apar cărţi, dom’le?”. Tata îmi zice să tac din gură.

„Lasă că nouă ne plac băieţii deştepţi”, zice colonelul, şi continuă: „Ce, mă, ai citit şi tu *Groapa*?”. „Am încercat, dar nu mi-a plăcut, nici *Şoseaua Nordului*, n-am putut să le termin”, zic eu. La care tata iar îmi zice: „Taci, mă, din gură”, iar mama îmi arde un bombeu la ţurloaie. Bineînţeles că nu tac, şi zic: „Nu la Barbu mă refeream, ci la *Cel mai iubit dintre pământeni*”. După asta, pe sub masă, iar am primt una mai tare la ţurloaie, în timp ce Cornel mă întreabă: „Bine, mă, tu te crezi Marin Preda?” Până la final, mi s-au învineţit ţurloaiele. Mi s-a explicat că trebuie să semnez o declaraţie, că altfel sunt mărturii scrise împotriva mea şi o să ajung în puşcărie. Erau la dosar două declaraţii; una scanată zic s-o punem la poze. Doar pentru nişte vorbe, am întrebat. Mama mi-a mai ars una, deşi era deja cu ochii în lacrimi, nici tata nu arăta prea bine când ofiţerul spune: „Hai că nu-i din aia cu botez”. „Adică?”, mă mir eu. „Fără nume conspirativ, nu-i valabilă. Noroc cu nentu Gheorghiţă, că altfel discutam”, apoi i se adresează tatii: „Nu încerca să vorbeşti cu cutărescu şi cutărescu, că n-au nicio putere”. Alde

„Cutărescu” erau directorul şi secretarul de partid de la Staţiunea de Cercetări Agricole Brăila, acolo unde lucra tata. După câteva zile, m-am întâlnit cu ofiţerul undeva pe lângă podul Brăiliţa, unde avea o garsonieră conspirativă. Mi-a povestit tinereţea lui grea, de pe când era calfă, şi meşterul îl bătea zilnic. Apoi m-a întrebat: „Ţie îţi convine să te scoli cu noaptea-n cap, să te duci la fabrică? Te băgăm noi la loc călduţ, iei şi un ban în plus, o să fie bine ai să vezi? Ce ştii despre

«cutărescu» de la Teatrul „Maria Filotti”?”. Chiar nu cunoşteam persoana respectivă şi i-am zis că nu cunosc pe nimeni care să aibă revendicări politice, în schimb, fără excepţie, oamenii se plâng de lipsurile materiale. I-am mai zis că nu urăsc securiştii sau rudele lor, eram prieten foarte bun cu un coleg de muncă, Florin Budur, al cărui

frate mai mare era căpitan în securitate. Am închis, spunându-i că m-am apucat să citesc cărţi de propagandă comunistă, deoarece am văzut că nici în Occident treburile nu merg cum trebuie. Uşor mirat, întreabă: „Adică cum?”. Păi, uite, zic eu foarte serios, adevărul e că mă impresionase ştirea, MODERN TALKING, o trupă de paiete, a vândut zece milioane de discuri. E ceva putred acolo! Aproape râzând, Cornel zice: „Hai că m-ai dat gata cu asta, o lăsăm baltă! Şi chiar citeşti tu Lenin şi Marx?” „Sunt fişe la Biblioteca

«Panait Istrati», puteţi verifica”, zic. Chiar încercasem, dar nu reuşisem să trec de pagina 10, sau poate 15. Îmi păreau nişte cretinităţi, de un maxim plictis, mă lua un somn cumplit, căruia nu-i puteam rezista. Bineînţeles că nu i-am spus asta. Îmi aduc aminte de o discuţie cu Andrei Ruse, într-o noapte, la Dianei 4, după lansarea volumului de poezii *şi lumea cinema paradis* al Danei Banu. M-a luat peste picior, şi într-un fel, avea dreptate să mă întrebe ce a făcut generaţia mea împotriva comunismului. E greu să vorbesc în numele unei generaţii. Personal am refuzat insistentele invitaţii de a deveni membru de partid. Am refuzat să plătesc abonament la *Scânteia*, la fel cum am refuzat să merg ca martor la vizitele în Brăila ale Bardului de la Scorniceşti însoţit de Dizeuza de Piteşti. Se putea face asta. La ultima vizită efectuată de plumbuiţii de la Târgovişte în Brăila, mai mulţi colegi de muncă nu s-au prezentat. Au găsit diverse motivaţii, nu un protest pe faţă; li s-a spus că vor fi concediaţi, dar nu s-a întâmplat asta. Eu i-am dat *Zarazului* (râde) dreptate în mare parte, atrăgându-i atenţia că, dacă erai un nimeni, aşa cum eram eu şi mulţi alţii, în caz că deveneai revendicativ, încasai uşor puşcărie sau erai omorât într-un accident. I-am şi povestit un caz al unui maistru electrician din Brăila, care lucra pe şantier, la Videle. Bărbatul era grec fără familie şi un critic foarte vehement. La un moment dat, n-a mai apărut la muncă, şi după două săptămâni a fost găsit mort pe stradă, pare-se călcat de un camion, care a fugit de la locul faptei.

Probabil acelaşi camion de care pomenea I.D. Sârbu sau tot ăla de l-a călcat pe Mihail Sebastian sau ăla care l-a şters pe Micky Rockerul, înainte să fie ciuruit de un lunetist în faţă la Sala Dalles. I-am mai dat o replică dintr-o piesă de teatru, în care era povestea unui personaj controversat din Republica Democrată Germană. La desele acuze de colaboraţionism ce i se aduceau, el răspundea printr-o întrebare: „Ţi-a bătut vreodată STASI la uşă?”. A doua zi, pe la prânz, Andrei, ca dovadă că noaptea, chiar foarte scurtă, e un bun sfătuitor, m-a contactat şi şi-a cerut scuze. Una peste alta, ce am înţeles eu e că, în ultimii ani ai naţional-ceauşismului, securitatea, în afară de bani, a încercat să adune cât mai multe colaborări pentru schimbarea ce avea să vină după deja declanşata perestroikă la ruşi. În februarie 1989, Ungaria avea deja acceptul Moscovei pentru alegeri libere. S-ar putea ca şi Polonia şi Cehia să fi avut. Colaborarea cu securitatea era, înainte de 1989, o foarte bună oportunitate de avansat în carieră. Din nefericire, asta s-a păstrat şi după 1990. O mulţime de foşti colaboratori, transformaţi în ofiţeri acoperiţi, au fost promovaţi în

„Marţimedia” şi în alte posturi cheie. Ca mărunt exemplu, în 2012, la două instituţii importante au fost numiţi şefi doi oameni dovediţi prin procese definitive că au colaborat cu securitatea. Unul a fost la I.C.R., şi celălalt la Radio Difuziunea Română. La Radio România Actualităţi e redactor-şef un personaj care se ocupase cu cenzura înainte de loviluţie. Îţi închipui ce a fost în primii ani de după evenimentele din decembrie, când românii au câştigat, de fapt, un singur lucru: libertatea cuvântului. Din păcate, păcate mari aş zice, pierduseră puterea de a asculta. Nu întâmplător vedem, la un sfert de veac de atunci, emisiuni în care vorbesc trei, patru oameni în acelaşi timp. Dacă majoritatea oamenilor ar preţui cuvântul, audienţa acestora ar trebui să fie minusculă, ceea ce bineînţeles nu se întâmplă, ba din contră. De curând, am citit o declaraţie a pianistului Dan Grigore, în excelenta carte *Lumea în Si bemol*. Un ofiţer de securitate,

încercând să-l facă să colaboreze, îi zice: „Noi suntem stat în stat, putem orice, vă putem deschide uşile oricărei săli de concerte din lume, sau nu”. Şi a fost nu, spune Dan Grigore în carte. Chiar nu înţeleg de ce când se publică numele unui turnător, nu e alături şi numele celui ce l-a botezat? N-ar fi normal? Eu zic că da, pentru că mulţi nu au turnat de bunăvoie.

Când ai început să foloseşti sintagma

„Marţimedia”?

Cred că după toamna lui 1996, când mi-am pierdut zile întregi pe la uşi de politicieni, ziarişti sau oameni de cultură, încercând să-i conving de necesitatea unui proces economic al comunismului românesc. În majoritatea cazurilor nici nu am fost primit.

Crezi că ar fi folosit la ceva?

La sănătatea neamului, nu râde, că mă explic. În afară de tinereţea pierdută, majoritatea românilor regretă perioada roşie pe considerente economice. Dacă acest proces ar fi dovedit clar o economie nefastă, şi-ar fi schimbat părerea, nu? Poate ar fi început să se întrebe ce-a făcut partidul, ce-a făcut securitatea care avea o divizie economică, de ale cărui documente n-am auzit să întrebe niciunul din televizaţii ziarişti sau intelectuali români. Cei câţiva care m-au primit, abia mă urmăreau, în gândul lor fiind probabil două întrebări cu un singur răspuns: „Ce vrea ăsta de fapt? Şi cine l-a trimis?”

Şi care să fi fost răspunsul?

Foarte probabil e că după ce m-am crezut Marin Preda, acum mă credeam Eminescu.

Galerie Foto

CRI-GRI

PORTO
FRANCO
SULINA 2004
YAMAHA

SEMNJ. TURA TITU LARU LU I
CCES n, 257 / A0 /1986

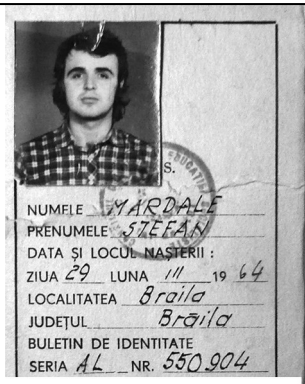

NUMELE MARDALE
PRENUMELE ȘTEFAN
DATA ȘI LOCUL NAȘTERII :
ZIUA 29 LUNA III 19 64
LOCALITATEA Brăila
JUDEȚUL Brăila
BULETIN DE IDENTITATE
SERIA AL NR. 550.904

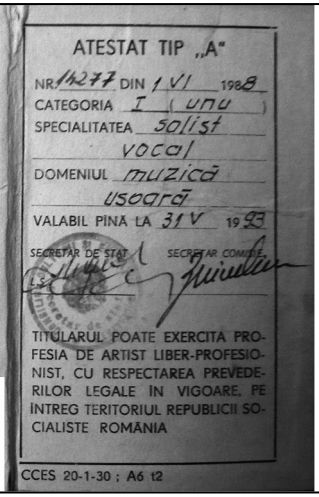

ATESTAT TIP „A"

NR. 14277 DIN 1 VI 1988
CATEGORIA I (unu)
SPECIALITATEA solist vocal
DOMENIUL muzică ușoară
VALABIL PÎNĂ LA 31 V 1993

SECRETAR DE STAT — SECRETAR COMITET

TITULARUL POATE EXERCITA PROFESIA DE ARTIST LIBER-PROFESIONIST, CU RESPECTAREA PREVEDERILOR LEGALE ÎN VIGOARE, PE ÎNTREG TERITORIUL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

CCES 20-1-30 ; A6 t2

S1

Notă, f. Ghupu

MELCUL (FANI) - din Bordia (la
velet lui [redacted] of. postal
post restant - Sibiu - loc. MEDIAȘ-munte

Ahîa acum am aranjat cu Revelionul.
Nu-mi dau voie să te aflu mai
mult aș să-ți scriu la
Conclina Programul. Nu pentru că bau
să-l aflu. Am ajuns la TIMIȘOARA,
Rovinari, Rășinari, Bălți, București
cartat.
Pe la voi ce mai e? Mai aveți
același mic-dejun? Ce găsești
ai de BRAȘOV? Am aranjat o
la TIMIȘOARA în primele zile
a lui decembrie, în weekend
promit a avea loc o adunare
Cineva? Ai despre proiectul
ce ideal ascultă?

S.R/H/00598.16.XII.1987 S1
M1.ex.2
Ex.m.1.

C.N.S.A.S.
SERVICIUL ARHIVA
15-10-2001

NOTA

FANI din Brăila i-a relatat lui [redacted] din București of.poștal nr.7 sector 4 - Post Restant următoarele :

"...Află despre mine că sînt la fel(aproape cum m-ai lăsat.Singura deosebire e că m-am hotărît s-o tai din Brăila.Aștept să văd cum mă descurc,pentru că am lansat zvon pe la București și zilele astea încerc și la Timișoara oricum e păcat să.mi pierd timpul aici.Din septembrie cîntăm la circiumă și n-am de gînd să-mi stric vocea cîntînd prostii seară de seară.Mi-am cumpărat un microfon bun și am să mai stau o perioadă să mă obișnuiesc cu el.

În momentul de față mă studiez muzical, nu numai pe mine ci și pe alții mai bătrîni,și-ncerc să nu dau importanță la ce văd și aud că se petrece,ce-mi pare rău e că asta-i destul de greu pentru mine." Nu știu alții cum sînt dar eu cînd mă gîndesc la OZANA cea frumos curățoare..." și cînd văd și simt mocirla,asta care ne înghite,singura soluție e să stai nemișcat; le scufunzi mai încet. Zbătîndu-te te sfîrșești mai repede.E greu de spus care-i mai bună,dar avînd în vedere suportul nostru animalic,prima e mai aproape de noi...

...Ai tăi aici sînt bine...

Despre foștii colegi nici o noutate,doar [redacted] a depus actele să plece afară...

I.St./S/oo890/05.12.1988
2 ex.

Șef cd. Teodorescu

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA
15 -10- 2001

15-II-919
Stelă nă fata mea
la clasa a VII-a
Pus. [illegible]

Declarație

Subsemnatul Mardale Ștefan, născut în 1964 2903 în Brăila fiul lui Tudor și Anicăi, am să munțesc la I.E. Brăila, în funcția de electrician, neîncadrat până cu domiciliul în Brăila str. Grivița nr. 4 în legătură cu cele înșelate declar următoarele:

Am fost situații când în discuțiile ce le-am avut față de diferite persoane am făcut aprecieri negative, la adresa politicii interne a țării noastre aprecieri ca denaturează realitățile din România. Conștiu că faptele săvârșite de mine sînt de natură a face propagandă împotriva ordinii democrației socialiste și de stat și mă angajez în fața organului de securitate în fața părinților mei, că în viitor nu voi mai face aprecierii care nu concordă cu realitățile din România așa cum au fost cele pe care le-am făcut până acum. Recunosc că faptele sînt destul de grave și mulțumesc organului de securitate pentru clemența de care a dat dovadă, fiind obligat prin acesta, să servesc acestor organe, fapte de natură

C.N.S.A.S.
SERVICIUL
ARHIVA
15-10-2007

B-ă-9/9.

Declarație

Subsemnata [redacted] fiica lui Rădulean și Matilda născută în Brăila la 22 Nov. 1954 cu domiciliul în Brăila Str. [redacted] nr. [redacted] declar următoarele pe propriile mele răspunderi. Fiul meu Mardale în vârstă de circa 3-4 ani de când acesta a început cu orchestra cu care cântă în diferite localuri ultimul fiind restaurantul. În discuțiile purtate cu el acesta face comentarii negative la adresa compozițiilor românești de nigrădău-le și afirmând că adevărata muzică este cea occidentală și se mira indignat de ce s-a înființat aparat în Republică difuzarea acestei muzici în România. În comentariile ce le face acesta răstălmăcește și interpretează în mod negativ legile țării noastre și menționează că aceasta este părerea sa. În repertoriu cel interpretează cu orchestra interpretează muzică slabă subdezvoltată care denaturează adevărata artă românească este revoltat de afirmațiile ce le face și încearcă în discuții să

Cel mai frumos compliment l-am primit de la Sorin Chifiriuc, în scurta perioadă cât a cântat cu noi prin 2002: „Ștefane, e nasol", mi-a zis. Mă gândeam că a găsit ceva pe la armonii sau mai știu eu ce. Avea mai multă experiență și mai multe cunoștințe decât noi. La ce te referi, îl întreb. „La texte, mă refer". Am răsuflat ușurat. Nu mă credeam un textier genial ci doar unul potrivit cât să nu trag cântecul înapoi. Doar ce mă liniștisem când îl aud continuând: „Foarte tari textele, pe bune, dar dacă eu m-am prins abia la a doua ascultare, apoi mulți n-or să se prindă niciodată". Din nefericire, a avut dreptate. Am mulți prieteni poeți sau admiratori de poezie. Ei cred că textul unui cântec trebuie să fie o poezie în sine. Din experiența mea, eu zic că trebuie să împlinească muzica și să aibă acea coerența interioară pe care, de altfel, și poezia adevărată o are.

casa de Pariuri literare
www.cdpl.ro | editura@cdpl.ro
ISBN 978-606-990-011-6